

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME TÜRKÇE DERSİ
ÇALIŞMA KİTAPLARINDA VE ÖĞRETMEN KILAVUZ
KİTAPLARINDA YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN
İNCELENMESİ

Murat SOLAK

Denizli-2013

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME TÜRKÇE DERSİ
ÇALIŞMA KİTAPLARINDA VE ÖĞRETMEN KILAVUZ
KİTAPLARINDA YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN
İNCELENMESİ

Murat SOLAK

Danışman

Doç. Dr. Derya YAYLI

Denizli-2013

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

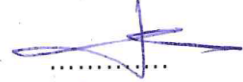
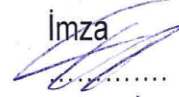
Bu çalışma, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof.Dr. Nurettin ÖZTÜRK

Üye : Doç.Dr. Derya YAYLI

Üye : Yrd.Doç.Dr. Abdullah BAĞDEMİR

İmza

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve 22.02 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

14/06/2013

Prof.Dr. Mehmet Ali SARIGÖL
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında bana yardımcı olan ve beni değerli bilgileriyle yönlendiren danışman hocam Doç. Dr. Derya YAYLI'ya; yüksek lisans derslerinde bizi bilgilendiren değerli hocalarım Prof. Dr. Nurettin ÖZTÜRK'e, Prof. Dr. Önder GÖÇGÜN'e, Doç. Dr. Kerim DEMİRCİ'ye; araştırma yaptığım okullarda bana kolaylık sağlayan tüm idarecilere ve öğretim arkadaşlara teşekkür ederim.

ETİK SAYFASI

Bu tezin / projenin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmanın yapılması ve bulguların çözümünde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza :
Öğrenci Adı, Soyadı: Munez SOLAK

ÖZET

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME TÜRKÇE DERSİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDA VE ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTAPLARINDA YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

SOLAK, Murat

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Derya YAYLI

Mayıs, 2013, 117 sayfa

Bu araştırmada amaç, ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi çalışma kitaplarında ve öğretmen kılavuz kitaplarında bulunan yazma etkinliklerini incelemek, öğretmen görüşleri doğrultusunda kitaplardaki yazma etkinlikleriyle ilgili eksiklikleri ve sorunları ortaya koymak; bu çalışmaların daha verimli olması için neler yapılabileceği üzerinde durmaktır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde konuya giriş yapılarak araştırmanın problem durumu, amacı, önemi ve sınırlılıkları üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde yazma etkinliğinin tanımı yapılmış, amacı belirtilmiş, yazma çalışmalarındaki süreç üzerinde durulmuş ve bu çalışmaların Türkçe öğretim programındaki yeri hakkında bilgi verilmiştir. Eski ve yeni öğretim programları karşılaştırılarak yeni programda nelerin değiştiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca yazma yöntem ve teknikleri tanıtılmıştır. Bugüne kadar yapılmış olan araştırmalar incelenmiş konu bakımından bu araştırmaya uzak olandan yakın olana doğru sıralama yapılmıştır.

Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, modeli, evren ve örnekleme anlatılmış; veri toplama araçları ve veri analizi hakkında bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde Türkçe derslerinde kullanılan farklı yayınevlerine ait kitaplardaki tüm etkinlikler taranarak yazma etkinlikleriyle ilgili bulgular ortaya konmuştur. Türkçe öğretim programında belirtilen yazma yöntem ve tekniklerinin kitaplarda hangi sıklıkla uygulandığı tablo ile gösterilmiştir. Ayrıca kitaplarda uygulanan farklı türlerde metin yazma çalışmalarının hangi sıklıkla yapıldığı tablolarda ortaya konarak bununla ilgili görüşler belirtilmiştir. Araştırmada bu kitaplar incelenerek ve uzman görüşü alınarak hazırlanan 20 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form Burdur ve Manisa'da devlet okullarında çalışan 30 Türkçe öğretmenine uygulanmıştır. Her bir soru teker teker ele alınarak öğretmen görüşleri analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Beşinci ve son bölümde ise araştırma sonunda elde edilen sonuçlar on başlık altında toplanmış ve çıkan sonuçlardan hareketle öneriler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: yazma etkinlikleri, Türkçe öğretim programı, yazma yöntem ve teknikleri

ABSTRACT

ANALYSIS OF THE WRITING ACTIVITIES IN THE SENIOR PRIMARY EDUCATION LEVEL TURKISH COURSE WORKBOOKS AND TEACHER'S GUIDE BOOKS

SOLAK, Murat

Master's Degree Thesis , Teaching Turkish

Doç. Dr. Derya YAYLI

May, 2013, 117 sayfa

The aim of this research is to analyze the writing activities proposed in the student workbooks and teacher's guide book in Turkish lesson in order to detect the problems with respect to Turkish teachers's opinions. It also aims to t try to find ways to improve the writing activities.

The research consists of five parts. In the first part, problem state, problem sentence, aim, significance and limitations of the research are stated.

In the second part, the conceptual framework of the topic is focused. Writing activity is defined and its aim is specified, process in writing activity is focused on and some information is given about the place of these studies in Turkish teaching program. What has changed in the new program is specified by comparing and contrasting the old and the new teaching programs. In addition, methods and techniques of writing are introduced. The studies carried out up to now are examined. They are ordered chronologically depending on the scope of this study.

In the third part of the study; method, model of the study, the universe and sampling are described; information about the data collection tools and analysis of data is supplied.

In the fourth part, the findings from the study focusing on the writing activities are revealed as a result of scanning all activities of different publishers' books used in Turkish lessons. Methods and techniques of writing in Turkish teaching program are determined on tables with necessary frequency statistics. The different genres in the books are analyzed likewise and teacher views are presented in tables. Information is given about the semi-structured interview form that consists of 20 questions which was prepared by examining those books and getting expert opinions. The answers to these questions from 30 Turkish teachers in Burdur and in Manisa are analysed. Findings of the study are discussed under ten subtitles.

In the fifth and final part, findings of the study are revealed. Implications are made according to the findings from the study.

Key Words: writing activities, Turkish teaching program, methods and techniques of writing

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY FORMU	i
TEŞEKKÜR	ii
BİLİMSEL ETİK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar	xiii
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiv

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	4
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1.1. Yazılı Anlatım Etkinliğinin Tanımı.....	7
2.1.2. Yazılı Anlatım Etkinliğinin Amacı.....	8
2.1.3. Yazılı Anlatım Çalışmalarında İzlenen Süreç.....	9
2.1.4. Yazılı Anlatımda Düzeltme ve Değerlendirme.....	11
2.1.5. Yazma Becerisinin Diğer Temel Dil Becerileri ile Olan İlişkisi.....	11
2.1.6. Türkçe Öğretim Programı.....	13
2.1.6.1. Eski (1981) ve yeni (2005 ve 2006) Türkçe Öğretim Programları'nın karşılaştırılması.....	18

2.1.6.2. Türkçe Öğretim Programı'nda yazma etkinliğinin yeri ve önemi.....	21
2.1.7. Yazma Yöntem ve Teknikleri.....	23
2.1.7.1. Not alma.....	24
2.1.7.2. Özet çıkarma.....	24
2.1.7.3. Boşluk doldurma.....	24
2.1.7.4. Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma....	25
2.1.7.5. Serbest yazma.....	25
2.1.7.6. Kontrollü yazma.....	25
2.1.7.7. Güdümlü yazma.....	26
2.1.7.8. Yaratıcı yazma.....	26
2.1.7.9. Metin tamamlama.....	26
2.1.7.10. Tahminde bulunma.....	27
2.1.7.11. Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma.....	27
2.1.7.12. Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma.....	27
2.1.7.13. Duyulardan hareketle yazma.....	28
2.1.7.14. Grup olarak yazma.....	28
2.1.7.15. Eleştirel yazma.....	28
2.2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. YÖNTEM	39
3.1. Araştırmanın Modeli	39
3.2. Evren ve Örneklem	39
3.3. Veri Toplama Aracı.....	39
3.3.1. Görüşme.....	40
3.3.2. Doküman incelemesi.....	40
3.4. Verilerin Analizi	41

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

4.1. ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTAPLARI VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARI İLE İLGİLİ BULGULAR	43
4.1.1. Koza Yayınevine Ait Kitaplarla İlgili Bulgular	43
4.1.2. Pasifik Yayınevine Ait Kitaplarla İlgili Bulgular.....	50
4.1.3. Batu Yayınevine Ait Kitaplarla İlgili Bulgular	55
4.1.4. MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Kitaplarıyla İlgili Bulgular ...	60
4.1.5. MEB Yayınları 7. Sınıf Türkçe Kitaplarıyla İlgili Bulgular.....	65
4.1.6. MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Kitaplarıyla İlgili Bulgular ...	70
4.2. TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİYLE İLGİLİ BULGULAR	75
4.2.1. Kitaplarda Yazma Öncesi Ne Gibi Etkinlikler Var?.....	78
4.2.2. Kitaplarda Genel Olarak Ne Tür Yazma Yöntem ve Teknikleri Kullanılmıştır?.....	78
4.2.3. Yazma Etkinlikleri Türkçenin Hangi Temel Dil Becerileri ile Birleştirilmiştir?.....	79
4.2.4. Yazma Etkinlikleri Öğrencinin Daha Çok Hangi Zekâ Alanlarına Hitap Ediyor?.....	79
4.2.5. Yazma Çalışmaları Tema ve Alt Temalarla Ne Derece Uygunluk Gösteriyor?.....	80
4.2.6. Öğrenciler Açısından Yazma Çalışmalarının Ne Gibi Zorlukları Vardır?.....	81
4.2.7. Öğretmenler Açısından Yazma Çalışmalarının Ne Gibi Zorlukları Vardır?.....	83
4.2.8. Kitaplardaki Yazma Etkinlikleri Hakkında Genel Düşünceleriniz Nelerdir?.....	84
4.2.9. Yazma Çalışmalarının Verimli Olması Sizce Neye Bağlıdır?.....	84
4.2.10. Yazma Etkinliklerinin Gereksiz Gördüğünüz Tarafları Nelerdir?.....	86
4.2.11. Öğrencilerin Yazmakta Güçlük Çektikleri Tür/Türler Nelerdir?.....	86

4.2.12. Öğrencilerin Yazmakta Zorlanmadıkları Tür/Türler Nelerdir?.....	86
4.2.13. Öğrenciler Yazma Çalışmaları Yaparken Siz Ne Yapıyorsunuz?.....	86
4.2.14. Yazma Etkinlikleri Öğrenci Düzeyleri Açısından Nasıl Buluyorsunuz?.....	87
4.2.15. Çalışma Kitabında Olmayıp Öğretmen Kılavuz Kitabında Olan Yazma Etkinlikleri Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?.....	88
4.2.16. Kitap Dışı Kendi Hazırladığınız Ne Gibi Etkinlikler Vardır?.....	88
4.2.17. Yazma Etkinliklerinde Ne Tür Materyaller Kullanıyorsunuz?.....	89
4.2.18. Yazma Etkinlikleri İçin Verilen Zamanın Yeterliği Konusunda ne Düşünüyorsunuz?.....	89
4.2.19. Öğrencilerin Yaptıkları Çalışmaları Nasıl Değerlendiriyorsunuz?.....	90
4.2.20. Kitaplardaki Yazma Etkinliklerinin Öğrenciye Türkçeyi Sevdirdiğine İnanıyor musunuz? Neden?.....	91
4.3. İNCELENEN KİTAPLARLA VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ İLE İLGİLİ YORUMLAR.....	92

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. ARAŞTIRMAYA AİT SONUÇLAR	97
5.1.1. Yazma Öncesi Yapılan Çalışmalarla İlgili Sonuçlar.....	97
5.1.2. Yazma Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Sonuçlar.....	97
5.1.3. Belli Türde Metin Yazma ile İlgili Sonuçlar.....	97
5.1.4. Yazma Çalışmalarında Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Sonuçlar.....	98
5.1.5. Öğretmenlerin Yazma Çalışmalarında Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Sonuçlar.....	99
5.1.6. Yazma Dil Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle İlişkisine Ait Sonuçlar.....	99
5.1.7. Kitaplardaki Etkinliklerle İlgili Sonuçlar.....	100
5.1.8. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar.....	101

5.1. 9. Yazma Çalışmalarının Verimliliğiyle İlgili Sonuçlar.....	102
5.1.10. Yazma Etkinliklerinin Türkçeyi Sevdirmeye Durumlarıyla İlgili Sonuçlar.....	102
5.2. ÖNERİLER.....	103
KAYNAKÇA.....	107
EK 1: İncelenen Türkçe Ders Kitapları.....	115
EK 2: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	116
ÖZ GEÇMİŞ	117

TABLOLAR

TABLO 1: Koza Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri	48
TABLO 2: Koza Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı.....	49
TABLO 3: Pasifik Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri.....	53
TABLO 4: Pasifik Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı.....	54
TABLO 5: Batu Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri.....	57
TABLO 6: Batu Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı.....	58
TABLO 7: MEB Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri.....	63
TABLO 8: MEB Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı.....	64
TABLO 9: MEB Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri	67
TABLO 10: MEB Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı.....	68
TABLO 11: MEB Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri.....	73
TABLO 12: MEB Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı.....	74
TABLO 13: Görüşmeye Katılan Öğretmelerin Yaşı ve Meslek Yılı	76

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

- BE** : Burdur'daki erkek öğretmen
- BK** : Burdur'daki kadın öğretmen
- ME** : Manisa'daki erkek öğretmen
- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
- MK** : Manisa'daki kadın öğretmen
- OKS** : Orta Öğretim Kurumlar Sınavı
- ÖSS** : Öğrenci Seçme Sınavı
- s.** : sayfa
- TDK** : Türk Dil Kurumu
- TÜDÖP** : Türkçe Dersi Öğretim Programı
- vb.** : ve başkaları
- YKÖ** : Yazma Kaygısı Ölçeği

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanoğlu tarih boyunca diğer insanlarla anlaşmak için farklı uğraşlar içine girmiştir. Bu uğraşlardan biri de insanın yazarak duygu ve düşüncelerini anlatmasıdır. Teknolojinin zirveye ulaştığı günümüzde gerek yazılı gerek sözlü olarak her gün yüzlerce kişi ile iletişim kurma mecburiyeti vardır. Bu bakımdan okuduğunu anlama ve yazma becerisi sivil hayatta ve iş hayatında başarılı olmanın en önemli unsurlarından biri olmaktadır (Ungan, 2007).

Yazının bulunması insan hayatında büyük değişiklikler meydana getiren olaylardan biridir (Temizkan, 2008). Hatta teknoloji alanında birçok gelişmenin yaşandığı günümüzde bunun önemi daha da artmıştır. Çünkü çok fazla bilgi üretilmekte ve bunun bir şekilde saklanması gerekmektedir. Ungan'a (2007) göre yazma bilgi edinmenin ve bilgiyi uzun sürede hafızada tutmanın en etkili yollarından biridir. Yazı sayesinde insanlar kültürel birikimlerini kayıt altına almış ve bu birikimlerini sonraki kuşaklara aktararak toplumların devamlılığını sağlamışlardır (Temizkan, 2008).

Yazma kişinin duygu ve düşüncelerini kâğıda aktarma eylemidir. Yazma da konuşma gibi bir iletişim aracıdır. İnsanlar başkalarıyla iletişim kurarken her zaman konuşma gereği duymayabilirler. Bu noktada duygu ve düşüncelerin ifade edilmesinde yazma becerisi devreye girer.

Yazma, ana dili eğitiminde önemli bir beceridir. Bu beceri yalnızca Türkçe dersleri için değil bütün dersler için duygu ve düşüncelerin aktarımında önemli bir yere sahiptir. Dil becerileri içinde özellikle yazma diğer derslerdeki başarının da temelini oluşturur. Yazılı anlatımdaki düzensizlik ve bozukluk genel olarak diğer derslerde de sorunların yaşanmasına yol açar (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010).

Yazma becerisi diğer dil becerilerinden bağımsız bir şekilde kazandırılabilen bir beceri değildir. Bu bakımdan öğrencilerin iyi bir okuma alışkanlığı edinmeleri gerekir. Gömleksiz ve diğerlerine (2010) göre yazma, kişinin nitelikli eserler okuyup bu eserler üzerinde düşünerek zihnini beslemeyi

gerektiren zorlu ve dikkatli bir uğraştır. Yazma çalışmaları okuma, öğrenme alanındaki çalışmalarla beslenmelidir. Belli bir birikim gerektirir. Bu birikimi sağlayan yaşantılarımız ve okuduğumuz materyallerdir.

Yeni Türkçe Öğretim Programı'yla birlikte yazma çalışmalarıyla ilgili birçok yenilik getirilmiştir. Ancak bu, programın mükemmel işlediğine dair bir delil oluşturmaz. Yazma çalışmalarında gerek öğrenciler gerekse öğretmenler birçok sorunla karşılaşmaktadır. Güven'in (2011) "İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı'na İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu yaptığı araştırmaya göre görüşmeye katılan öğretmenler, yeni programı yazma becerisini geliştirmesi bakımından yetersiz görmekte, bu nedenle bu konuda gerekli düzenlemenin yapılması gerektiğini bildirmektedir. Öğretmenlerin yarısı yeni programın anlamlı ve kalıcı öğrenmeler oluşturması konusunda sıkıntılar yarattığını belirtmişlerdir. Ungan'a (2007) göre müfredat programları şekil itibarıyla değişikliğe uğrasa bile uygulamada görülen yetersizlikler, sınıfların kalabalık olması, öğretmen ve öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarına bakış açıları, değerlendirme yöntemindeki eksiklikler yazılı anlatım çalışmaları önünde duran sorunlardır. Ungan (2007) yapmış olduğu araştırmada ülkemizde yazma öğretiminde yaşanan sorunları şu şekilde belirtmiştir: "Ülkemizde yazılı anlatım dersinin önemi tam olarak anlaşılmamıştır. Yazılı anlatım dersini değerlendirme sisteminde sorunlarımız vardır. Türkiye'de yazılı anlatım becerilerinin gelişimini etkileyen en önemli unsurların başında ÖSS gelmektedir. Ülkemizde okuma sorunu vardır. Ülkemizde öğrencilere yazma konusunu seçmede fazla serbestlik sağlamamaktayız. Ülkemizde öğrencilere yazma konusunda yeterli zaman tanımamaktayız." (s. 466-468).

Cavkaytar'a (2010) göre etkili yazılı anlatım aynı zamanda dilin mekanik yönü olarak görülen yazım kurallarının ve noktalama işaretlerinin doğru ve yerinde kullanılmasını gerektirir. Gömleksiz ve diğerleri (2010) yapmış oldukları araştırmada yazma çalışmalarının biçimsel özellikleri ile ilgili etkinliklerin yeterli olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yazma öğrenme alanı ile ilgili çalışmalarda ürünün içeriği kadar kenar, paragraf, satır boşlukları; düzgün, okunaklı, işlek bir yazı gibi biçimsel özellikler de önemlidir. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı eski bilgilerin çeşitli etkinliklerle yapılandırılmasını ve yeni bilgilere

ulaşılmasını hedeflemektedir. Bu noktada zaman zaman sınıf içi uygulamalarda zaman sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu da yazma öğrenme alanı ile ilgili kazanımlara ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Temizkan'a (2008) göre okullarda yapılan uygulamalarda öğretmen öğrenciler tarafından yazılan yazıların çok azını sınıfta okutarak onların yanlışlarını bulmaya çalışmaktadır. Böyle bir durumda öğretmen diğer öğrencilerin durumlarından habersiz kalmaktadır. Öğrenciler yaptıkları hataları görmeden, yazılan yazıların değerini ve önemini anlamadan, nerede güzel bir fikir ortaya koyduklarını bilmeden yazma etkinliklerini tamamlamaktadırlar. Bu da yazma çalışmalarının amacına ulaşmasına engel olmaktadır. Kurudayıoğlu ve Karadağ'a (2010) göre de yazılı anlatım çalışmalarında karşılaşılan bir başka sorun ise öğrencilerin yazmaya karşı istekli olmayışıdır. Yazma çalışmalarının amacına ulaşması öğrencilerin bu çalışmaları severek ve isteyerek yapmalarına bağlıdır. Bu bakımdan onları istekli hale getirmek ve ilgi duydukları konularda yazma çalışmaları yaptırmak Türkçe öğretmenlerine düşen en önemli görevlerden biridir.

Üstüner ve Şengül'e (2004) göre sınavların çoktan seçmeli test tekniği ile yapılması dili mekanik hale getirmektedir. Yazma çalışmalarına yeterince yer verilmemesi, öğrencilere yazı yazdırma yoluna çok az gidilmesi öğrencilerde yazma becerilerinin gelişimini engeller.

Karatay'a (2011) göre öğretim sürecinde yazma becerisini geliştirmeye yönelik uygulamaların ve değerlendirmelerin yetersiz olması, zamanla öğrenciler arasında yazı yazmanın herkeste olmayan özel bir yetenek olduğu yönünde yanlış bir algıya ve yazılı anlatıma karşı olumsuz bir tutuma sebep olabilmektedir. Ayrıca yazma becerisinin içsel karmaşık bir süreç olması, uygulama sürecinde değerlendirme, dönüt ve düzeltme süreçlerinin yeteri kadar izlenmemesi, sınıfların kalabalık olması ve öğretmenlerden kaynaklanan dışsal sorunlar nedeniyle diğer dil becerilerine göre daha yavaş geliştiği veya yeteri kadar geliştirilemediği söylenebilir.

Bu çalışma ile belirtilen sorunların ortaya konması, çözüm önerileri üretilmesi ve böylece yapılacak olan yazma etkinliklerine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

1. 1. Problem Durumu

Şimdiye kadar ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersleriyle ilgili birçok makale yazılmış ve tez çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalarda Türkçe öğretim programlarının incelendiği, yazma çalışmalarında imla, noktalama hataları ve anlatım bozuklukları üzerinde durulduğu, ders kitaplarındaki dil ve anlatım yanlışlarının tespit edildiği görülmüştür. Ayrıca Türkçe öğretmeni adaylarının ve Türkçe öğretmenlerinin yazılı anlatım çalışmalarını nasıl değerlendirdikleri üzerine genellikle tek sınıf düzeyinde araştırmalar yapılmıştır. Bu yüzden ilköğretim ikinci kademedeki tüm sınıflarda okutulan kitaplardaki yazma etkinlikleri üzerinde çalışılması gereği vardır.

1. 2. Problem Cümlesi

Öğretmen görüşlerine göre Türkçe çalışma kitaplarındaki ve öğretmen kılavuz kitaplarındaki yazma etkinlikleri öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmesine ne düzeyde yardımcı olmaktadır?

1. 3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilköğretim ikinci kademedeki okutulan Türkçe dersi çalışma kitaplarında ve öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan yazma etkinliklerini inceleyip Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini dikkate alarak yazma etkinlikleriyle ilgili eksiklikleri ve sorunları ortaya koymak ve yazma çalışmalarının daha verimli hâle gelmesi için neler yapılabileceği üzerinde durmaktır. Kitaplardaki etkinliklerin belli türde metin yazma çalışmalarında öğrenciye nasıl katkı sağladığını araştırmaktır.

Yapılan bu çalışma sonucunda yeni programa göre hazırlanan Türkçe dersi çalışma kitaplarındaki ve öğretmen kılavuz kitaplarındaki yazma etkinliklerine dair sorunlar ortaya konacak, bu sorunlar için çözüm önerileri üretilecek, kitaplar hazırlanırken daha titiz çalışmaların yapılmasına katkı sağlanacaktır.

Türk eğitim sisteminde öğrenci değerlendirilirken daha çok çoktan seçmeli sınavların uygulanması yazma çalışmalarına olan ilginin azalmasına yol açmıştır. “Çoktan seçmeli testler öğrenciyi yaratıcılığa yöneltecek, bağımsız ve

özgün fikirler ortaya koyabilecek bir yapıya sahip değildir. Anlama ve anlatma becerilerinin ağırlıkta olduğu Türkçe dersleri, çocuğun yaratıcılık yeteneğinin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi ve isteklendirilmesi için uygun ders olma özelliği taşımaktadır.” (Üstüner ve Şengül, 2004: 204-205). Sürekli çoktan seçmeli sınavlara tabi tutulan öğrencilerin düşüncelerini yazılı ve sözlü ifade etme yetenekleri giderek zayıflamaktadır. Yazma etkinliklerinin araştırma konusu olarak belirlenmesindeki önemli faktörlerden biri de budur.

Öğrencilerin düşüncelerini yazarak ifade edememelerindeki en önemli sebeplerden biri de okuma alışkanlığı edinmemiş olmalarıdır. Kelime dağarcığı ve düşünce ufku gelişmeyen öğrenciler yazma çalışmalarında da sıkıntı yaşamaktadırlar.

Millî Eğitim Bakanlığı 2004 yılında başlattığı ilköğretim birinci kademe programlarındaki değişikliği, Türkçe öğretimi dersini kapsayacak şekilde yaygınlaştırmış ve 2005 yılından itibaren bu gelişmeleri ilköğretimin ikinci kademesinde de pilot uygulamalarla hayata geçirmiştir. Hazırlanan yeni program yapılandırmacılık, öğrenci merkezlilik, aktiflik gibi ilkelere dayanmakta ve çoklu zekâ kuramı ve bireysel farklılıkları dikkate alan öğretim gibi çağdaş öğrenme yaklaşımlarının uygulanmasını öngörmektedir. 2005 yılında başlatılan yeni program 2006-2007 yılından itibaren yeniden gözden geçirilerek Türkiye genelinde uygulanmaya başlanmıştır. (Susar Kırmızı ve Akkaya, 2010: 36)

1. 4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada Türkçe kitaplarında yazma çalışmaları ile ilgili eksiklikler ortaya konacak. Yazma etkinliklerinin öğrencinin yazma becerisine ne düzeyde katkı sağladığı araştırılacaktır. Yazma zor kazanılan bir beceridir. Bu beceri aynı zamanda insanın kendini yazılı olarak ifade etmesini sağlayarak iletişim becerilerini geliştirir. Bu araştırmada elde edilecek sonuçlar yazma etkinliklerinin Türkçe ders kitaplarındaki durumunu gözler önüne serecek, sorunları ortaya koyacak ve böylelikle mevcut sorunlara çözümler üretilmesine zemin hazırlayacaktır.

1. 5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan bu araştırma iki ilde gerçekleştirilmiş ve bu illerde görev yapan toplam 30 Türkçe öğretmeniyle yüz yüze görüşülerek onların konu ile ilgili görüşleri alınmıştır. Ayrıca bu araştırma Burdur ve Manisa illerinde okutulan Türkçe ders kitaplarıyla sınırlı tutulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yazma eğitimi esaslı bir şekilde ilköğretim 1. Sınıfta başlar. Okumayı ve yazmayı öğrenen çocuklar 2. ve 3. Sınıflarda bu becerilerini geliştirirler. 4. ve 5. Sınıflarda ise bir-iki paragraflık yazılar yazarlar (Arıcı ve Ungan, 2008). İyi bir eğitim almış olan öğrenciler bu yeteneklerini ilköğretimin ikinci kademesinde de devam ettirirler. Yazma eğitiminin önemli bir kısmı ilköğretimin birinci kademesinde verilir.

Günümüzde ise yazı çalışmalarını ana sınıfına kadar indirmek mümkündür. Çok yoğun olmasa da 1. Sınıfa hazırlık mahiyetinde yazma çalışmalarını ilgili küçük etkinlikler yaptırılmaktadır. Okul öncesi dönemde okuma-yazmaya hazırlık etkinlikleri çok önemli bir yere sahiptir (Tuğluk ve diğerleri, 2008). Burada amaç çocuklara yazma ve okuma öğretmek değil parmak ve bilek kaslarının gelişmesine yardımcı olmaktır.

2. 1. 1. Yazılı Anlatım Etkinliğinin Tanımı

Kavcar'a (1986: 79) göre "yazma diğer bir deyişle yazılı anlatım bir konuyu ve o konuyla ilgili fikirleri cümle ve paragraflara göre düzenlemek ve bir bütün meydana getirmektir." Demirel ise (1999: 59) yazma etkinliğini "Düşünceyi, duyguyu, olayı yazı ile anlatmaya yazma diyoruz." şeklinde tanımlamıştır.

Ağca'ya (1999: 109) göre yazılı anlatım "düşünce gücüne sahip olanların görüş, fikir ve duygularıyla gözlem, deney ve tecrübelerini seçilen konuyla ilgisi ölçüsünde planlayıp dilin kurallarına uygun olarak yazma eylemi"dir.

Özbay'a (2006: 121) göre "Yazma, duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılmasıdır. Yazma, insanın doğası gereği kendini dışa vurduğu davranışlardan birisidir."

Tüm bu tanımlardan hareketle şunlar söylenebilir: Bir konu hakkında duygu ve düşüncelerin zihinde tasarlanıp planlanarak belli kurallar çerçevesinde birtakım sembollerle anlatılmasına yazılı anlatım denir.

2. 1. 2. Yazılı Anlatım Etkinliğinin Amacı

İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın genel amaçlarından ikisi doğrudan yazma becerisi ile ilgilidir. Bunlardan ilki, "öğrencilerin duygu düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır bir biçimde ifade etmelerini sağlamak" ikincisi "öğrencilerin Türkçeyi konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını amaçlamak"tır (MEB, 2006). Bu açıdan bakıldığında yazma çalışmaları eğitimin önemli bir parçasıdır. Konuşma sözlü iletişimi sağlarken yazma becerisi de yazılı iletişimi sağlamaktadır. Sözlü iletişimde hatayı telafi etmek mümkünken yazılı iletişimde bu daha zordur. Bu açıdan yazılı iletişimin belli kuralları vardır. İşte Türkçe dersinin ana hedeflerinden birisi de bu kuralları öğrenciye öğretmek, uygulatmak ve Türkçeyi hem konuşurken hem de yazarken doğru kullanmasını sağlamaktır.

Türkçe İlköğretim Programı'nda yazılı ve sözlü anlatımı geliştirmeye yönelik temel amaç öğrencilere okuduklarını, izlediklerini, dinlediklerini, yaşadıklarını ve düşündüklerini söz ve yazı ile amacına uygun bir şekilde anlatım yeteneği kazandırmaktır. Dil eğitiminin amacı bireyin dil becerilerini geliştirerek onların iletişim yeteneklerinin artırılmasına yardımcı olmaktır (Ungan, 2007). Okullarda öğretimi yapılan Türkçe dersinin amacı öğrencilere belli alanlarda bilgi vermek değil birtakım becerileri kazanmalarını sağlamaktır (Kırbaş, 2006). Türkçe dersinin birinci amacı anlama becerisini geliştirmektir. Çünkü diğer beceriler bu sayede kazanılabilir. Okuduğunu, gördüğünü, düşündüğünü, konuşulana anlayamayan kişiler bunları başkalarına da aktaramazlar; bunlar hakkında yorum da yapamazlar. Türkçe dersiyle ulaşılmak istenen bir diğer amaç da anlatma becerisi kazandırmaktır. Bu anlatma becerisi de sözlü ve yazılı olmak üzere iki yolla gerçekleşmektedir. Sözlü anlatım dili kullanmayla, yazılı anlatımda yazının bulunmasıyla başlamıştır.

Konuşurken dinleyiciden gelen tepkiler konuşmaya yön verirken (Özbay, 2006: 124) yazılı anlatım ise belli bir plan dâhilinde her şeyin önceden zihinde

tasarlanarak duygu ve düşüncelerin doğru bir şekilde anlatılmasını sağlayıcı önlemlerin alınmasıyla gerçekleşir. Öğrencilerin, yazmanın gelişigüzel bir eylem olmadığını, belirli kurallara bağlı kalarak (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010) sistematik ifade gücü kazanabileceklerini bilmeleri gerekir (Ungan, 2007).

2. 1. 3. Yazılı Anlatım Çalışmalarında İzlenen Süreç

Yazma; duygu, düşünce ve tasarıların yazıyla aktarılması olarak tanımlanabilir; ancak bu anlatım gelişigüzel bir anlatım değildir (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010). Düşünceler belli bir konu ve ana fikir etrafında, belli bir plana göre anlatılır.

Yazma süreci bir takım aşamalarda gerçekleşir. Bu sürecin aşamalarını yazma öncesi yapılacak etkinlikler, yazma esnasında yapılacak etkinlikler ve yazma sonrası yapılacak etkinlikler olmak üzere üç grupta toplanabilir. Akyol (2008) yazma öncesi hazırlık aşamasını şu başlıklar altında toplamıştır: konu seçimi, amaç belirleme, hedef kitleyi belirleme, yazı türünü belirleme, konuyla ilgili düşünceleri ortaya koyma ve organize etme.

Yazılı anlatımda ilk aşama konu seçimidir. Konu üzerinde söz söylenen olay, duygu ya da düşünce demektir (Cemiloğlu, 2004). Akyol'a (2008) göre konunun hazır olarak öğrenciye verilmesi öğrenci için istenen bir durum değildir. Verilen konu çocuğun ilgi alanına girmemiş olabilir ya da çocuk konuyla ilgili yeterli ön bilgiye sahip değildir. Konu seçiminin öğrenci ile birlikte yapılması hem onların yaptıkları işten zevk almalarını sağlayacak hem de kabul etme ve sahiplenme duygularını geliştirecektir. Konu bir araçtır. Asıl amaç ise çocuğa sürece uygun yazı yazdırmaktır.

Yapılan her çalışmanın belli bir amacı olduğu gibi yazma çalışmalarının da belli bir amacı vardır. Akyol'a (2008) göre amaç belirleme çocuğun isteklenmesini olumlu yönde etkiler ve yaptığı işi niçin yaptığının bilincinde olarak yapar. Amaç belirlendikten sonraki aşama hedef kitleyi belirlemektir. Yapılan çalışmada hedef kitleyi belirlemek yani kim ya da kimler için yazdığının bilinmesi belirlenen amaca ulaşma noktasında fayda sağlar. Yapılan tüm yazma çalışmaları hedef kitlenin özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

Yazma çalışmalarında dikkat edilecek başka husus da yazılacak metnin türünü belirlemektir. En az konu seçimi kadar önemlidir. Akyol'a (2008) göre yazı türünün belirlenmesinde öğrencinin yetenekleri ve zevkleri de dikkate alınmalıdır. Öğrencinin bilgi sahibi olmadığı ve zorlandığı bir türde yazı yazması mümkün değildir. Yazı türünün seçilmesi konu seçimini de etkilemektedir (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010). Konu bilgilendirme ile ilgili ise bu noktada bilgilendirici yazı türleri (makale, deneme, fıkra vb.) tercih edilmelidir. Konunun olaya dayalı bir anlatımla işlenmesi gerekiyorsa yazı türü olarak (hikâye, anı, masal, vb) olay yazıları tercih edilmelidir.

Yazma sürecinde öğretmen konuyla ilgili düşüncelerin belirlenmesi ve organize edilmesine yardımcı olmalıdır. Bu noktada yazma öncesinde farklı etkinlikler yapılabilir. Beyin fırtınası, sorularla yönlendirme, örnek metinler sunma, görsellerden yararlanma gibi etkinlikler öğrencinin yazma çalışmalarlarıyla ilgili ön bilgilerinin harekete geçirilmesine yardımcı olabilir (Güner, 2004).

Etkili yazma becerisi ilköğretimin ilk yıllarında kazandırılmalı ve yapılan uygulamalarla sürekli olarak geliştirilmelidir (Anılan ve diğerleri, 2010). Yazma birkaç uygulamayla gelişen bir beceri değildir. Zaman içerisinde gelişen bir beceri olduğundan planlı ve sistemli bir süreç izlenmelidir.

Akyol'a (2008) göre yazma çalışmalarının hazırlık aşamasından sonra taslak oluşturma gelmektedir. Bu aşamada birey gerekirse yazı metnini tekrar tekrar yazar. Ekleme ve çıkarma yapabilir. Daha sonra yaptığı çalışmaları gözden geçirerek, düzenleyerek yazar. Düzenleme işini kendisi, öğretmenin yardımıyla ve arkadaşlarının görüşlerini alarak yapabilir. Tüm yapılan bu çalışmalar daha çok içerik ağırlıklıdır. Son aşamada ise yazılan metin yazım kuralları ve noktalama işaretlerini kullanabilme açısından değerlendirilir ve gerekli düzeltme yapılarak yazıya son şekli verilir. Son olarak yaptığı çalışmayı sınıf içerisinde okumak suretiyle arkadaşlarıyla ya da öğretmenleriyle paylaşır. Okul ve sınıf panosunda sergileyebilir. Gazete ya da dergiye gönderebilir.

2. 1. 4. Yazılı Anlatımda Düzeltme ve Değerlendirme

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin en önemli öğelerinden birisi değerlendirmedir. Temizkan'a (2008) göre değerlendirme sadece not vermek için yapılmaz. Değerlendirmenin temel amacı sistemin doğru işleyip işlemediğini ortaya koymak ve buna dayanarak sistemdeki eksikliklerinin tamamlanmasını ve yanlışların düzeltilmesini; kısaca sistemin onarılmasını sağlamaktır.

Düzeltme ve değerlendirme çalışmaları yazma becerisinin en önemli ve vazgeçilmez aşamalarından birisidir. Eğitim ve öğretim süresince sağlanan ilerlemenin öğretmen ve öğrenciler tarafından sürekli değerlendirilmesi şarttır. Bilinçli bir şekilde yapılan düzeltme ve değerlendirme çalışmaları öğrencilerin iyi ürünler ortaya koymalarını sağlayabilir. Öğrencilerin yapmış olduğu çalışmaların değerlendirilmesi onlarda öz güveni artırır ve sahiplenme duygusunu geliştirir. (Temizkan, 2003, 2008).

Geleneksel yazılı anlatım çalışmalarında biçimsel özelliklerin incelenmesi yazının içeriğinin incelenmesinden daha kolay olduğu için biçimsel özellikler üzerinde daha çok durulurdu. Süreç içerisinde değerlendirme çalışmalarına yeteri kadar zaman ayrılmazdı. Bu da yazılı anlatım çalışmasının gelişimini etkileyen önemli bir etmendir (Karatay, 2011).

2. 1. 5. Yazma Becerisinin Diğer Temel Dil Becerileri ile Olan İlişkisi

Teknolojinin hızla ilerlediği ve bilginin arttığı günümüzde okumanın önemi daha da artmıştır. Bireyleri okuyan milletler, milletler arenasında hızla ilerleme gösterirken az okuyan milletler ise geri kalmakla yüz yüzedir. Ülkemizin neredeyse % 90'ı okuryazardır. Ancak okuma oranı % 4,5'tir (Can ve diğerleri, 2010). Görüldüğü gibi okuryazar oranı yüksek olmasına rağmen okuma oranı düşüktür. Bu da ülkemizde okuma alışkanlığının çok düşük olduğunu göstermektedir.

Okuma alışkanlığının kazanılmasında en büyük etkiyi Türkçe dersi oluşturmaktadır. Türkçe dersinde işlenen metinler sayesinde çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmak mümkündür. Okuma, toplumların ve insanların yaşam kalitesini arttırmada son derece önemli olan bir beceridir. Bu nedenle ana dili

öğretim programlarında öncelikli ve ağırlıklı olarak okuma edinimi yer alır (Ülper, 2011).

Okuma alışkanlığı elde eden bireyler bu sayede kelime hazinelerini geliştirirler. Sürekli ve düzenli okuma alışkanlığı ile kelime hazinesi zenginleşen birey bir taraftan düşünme becerisini geliştirirken diğer taraftan yazma ve konuşma alanlarında da etkin bir kimliğe sahip olmaya başlar (Sünbül ve diğerleri, 2010)

Dört temel dil becerisinden biri olan yazma becerisi okumayla doğru orantılıdır. Kişi ne kadar çok okursa yazma yeteneği de o oranda gelişir. Yazma aynı zamanda düşüncelerimiz üzerinde etkili olan bir beceridir (Aydın, 2009). Zihnimizdekileri kâğıda aktararak âdeta onlara hayat veririz. “Kompozisyon dersleri öğrencilere duygu ve düşüncelerini düzgün ve etkili bir biçimde aktarma yöntemleri öğretirken onlara aynı zamanda düzenli düşünme alışkanlığı da kazandırır.” (Kavcar ve Kantemir, 1986: 80) Güneş’e (2009) göre yapılandırmacı yaklaşım okuma kadar yazmaya da önem vermektedir. Okuma becerileri sayesinde yeni bilgilerle bireyin zihni zenginleşirken yazma becerisi ise bireyin zihninde yapılandığı bilgiyi tekrar düzenlemesini sağlar.

Dört temel dil becerisi içinde okuma, bilgi edinmenin temel aracı olması bakımından ana dili eğitiminin vazgeçilmez ve en önemli parçasıdır. Okuma becerisi anlama ve anlatma becerilerinin ilk adımı olması sebebiyle iyi bir okuma alışkanlığı kazanan birey ana dilinde sorun yaşamayacağı gibi diğer alanlarda da üst düzey kavrama yetisine sahip olacaktır (Sünbül ve diğerleri, 2010).

Diğer dil becerilerinden ayrı düşünülmemeyen yazma becerisi bütün becerilerle etkileşim içindedir. Birinin gelişimi diğerine de katkı sağlamaktadır. Anlama becerisinin gelişmesi bireyin söz dağarcığını zenginleştirecek, bu durum çocuğun yazma ve konuşma becerisini de etkileyerek onun daha iyi konuşabilmesini ve yazmasını sağlayacaktır (Sever, 2004: 28). Türkçe dersinde temel dil becerileri bir bütünlük içerisinde yürütülmektedir (Göçer, 2007). Yapılan etkinliklere göre temel dil becerilerinin ders içindeki ağırlığı farklılık göstermektedir.

İyi bir yazma becerisi kazanamayan birey, bu becerisini diğer derslerde de kullanamayarak başarı sağlayamayacaktır. Düşüncelerin doğru biçimde ifade edilmesi Türkçe derslerinde olduğu kadar diğer derslerde de önem arz etmektedir. Bu bakımdan yazılı anlatım diğer derslerde başarılı olmanın da temelini oluşturmaktadır. Yazılı anlatımda düzensizlik ve bozukluk diğer derslerde de sorunların yaşanmasına neden olur (Temizkan ve Sallabaş, 2009).

Dil eğitiminde okuma alışkanlığının önemli bir yeri vardır. Okuma alışkanlığı diğer dil becerilerindeki başarının da ilk şartıdır. İyi konuşmak ve yazmak iyi bir okur olmaktan geçer. Çünkü okuma sayesinde insan bilgi edinir ve düşünce ufku gelişir (Özbay ve diğerleri, 2008). Yazma düşünme yeteneğini en üst düzeyde kullanma becerisidir. Bu anlamda bireyin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerileri okul yaşamındaki becerinin temelini de oluşturmaktadır (Karadağ ve Kayabaşı, 2011).

Başarılı bir yazılı anlatım; sağlam ve zengin bir kelime hazinesine sahip olmaya, çok ve dikkatli okumaya, iyi bir gözlemci olmanın yanı sıra dilin özelliklerini bilmeye, iyi düşünmeye, duygu ve düşünceleri mantıklı bir şekilde anlatmaya, özgün olmaya ve yazma işinden zevk almaya bağlıdır (Deniz, 2003: 242).

Bireyin bilgi ve yaşantı birikimini zenginleştirmesi, her şeyden önce, anlama ve anlatma becerisini çok iyi geliştirmiş olmasını gerektirir. Okuma ve dinleme anlama, konuşma ve yazma anlatma sürecidir. Ana dili öğretimiyle öğrencilere dinlediğini ya da okuduğunu iyi anlama, anladığını sözle ya da yazıyla iyi anlatabilmelerini kazandırma amaçlanmaktadır (Sever, 1994).

2. 1. 6. Türkçe Öğretim Programı

Günümüzde bilim ve teknolojideki gelişmeler eğitim hayatını da etkilemektedir. Değişen ve gelişen dünya ile birlikte insanların ihtiyaçları da bu gelişmelere bağlı olarak şekillenmektedir. Mevcut sistem ve programların ihtiyaçlara yanıt vermedeki yetersizliği insanları yeni arayışlar içine sokmuş ve bu durum eğitim programlarında da etkisini göstermiştir. Durukan'a (2008) göre öğrenmenin etkili bir biçimde gerçekleşmesi, eğitim ve öğretimin önceden

belirlenmiş bir program dâhilinde yapılmasıyla mümkündür. Bu sebeple birçok ülkede olduğu gibi son yıllarda da ülkemizde de çağdaş öğrenme kuramlarını esas alan öğretim programları hazırlanmaya çalışılmıştır.

Öğretim programları, eğitimin genel amaçlarında tanımlanmış olan insan tipini yetiştirmeyi amaçlayan kuramsal ve uygulamalı yapılar olarak tanımlanabilir (Epçaçan ve Erzen, 2008). Demirel (2004) öğretim programını “okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan, bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneği” olarak tanımlar (s. 4). Her iki tanımdan da anlaşıldığı gibi öğretim programı bir ülkenin genel amaçlarında tanımlanmış olduğu insan tipini yetiştirmek amacıyla yapılan kuramsal ve uygulamalı yani yaşantıya dayanan tüm etkinlikleri kapsayan bir yapıdır. Kazandırılmak istenen amaçları doğrudan kapsamı dolayısıyla öğretim programları büyük önem taşır. Etkili bir programla yürütülen eğitim politikaları bir toplumun ilerlemesinde önemli bir rol oynar.

“Bir eğitim ve öğretim programının verimli ve başarılı olabilmesi sadece teorideki yeterliliğine bağlı değildir. Programdan yüksek başarı ve verim elde etmek için uygulamanın iyi bir öğretim hizmetiyle (işaretler, pekiştirme, katılım, dönüt ve düzeltme, öğrenciye görelilik), öğretim yöntem ve teknikleriyle, iyi birer öğretim malzemesiyle, öğrenme-öğretme ortamının iyi düzenlenmesiyle, iyi alan bilgisiyle ve formasyon nitelikleriyle donanık öğretmenler tarafından gerçekleştirilmesiyle olur.” (Duman, 2004). Bilginin hızla yayıldığı günümüzde bireyin ve toplumların bilgiye ulaşması, bilgiyi kullanması ve yeniden üretmesi bireylerin dil becerilerinin gelişmiş olmasıyla mümkündür. Her alandaki kazanımların temelini dil becerileriyle atılmış olduğu düşünülürse ana dili öğretiminin ne kadar önemli olduğunu anlaşılar (Susar Kırmızı ve Akkaya, 2010). Güneylî'ye (2007) göre bir milletin kalkınması ve gelişmesi eğitime verdiği değerle doğru orantılıdır. İyi bir eğitim ise iyi bir ana dili eğitimiyle sağlanır. Birey kendi dilini ne kadar iyi kullanırsa diğer eğitim alanlarında da o derece başarılı olur. Okullardaki tüm derslerin de temelini ana dili oluşturur.

Ülkemizde de birçok ülkelerde olduğu gibi son yıllardaki gelişmelere bağlı olarak yapılandırmacı öğrenme kuramıyla öğretim programlarının alt yapısı

oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ülkemizde uzun yıllardır öğretim programlarında yaşanan sorunları ortadan kaldırmayı ve nitelikli, üreten, sorunlara çözüm üreten, öz güveni yüksek bireyleri yetiştirmeyi amaçlayan ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını temel alan yeni öğretim programlarının hazırlanmasına 2004 yılından bu yana başlanmış bulunmaktadır (Epçaçan ve Erzen, 2008). Öncelikle birinci kademe ile başlayan yeni öğretim programının uygulanması, 2005 yılından itibaren ikinci kademe de aşamalı olarak uygulanmaya devam etmiştir.

Günümüzde her ülkede olduğu gibi ülkemizde de karşılaşılan eğitim sorunlarına çözümler bulmak için eğitim sistemleri sorgulanmaktadır. Yapılan araştırmalarda karşılaşılan eğitim sorunlarının çoğunun geleneksel öğretim yöntemlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Geleneksel öğretim yöntemlerinin temel özelliklerine bakıldığında; bilgi aktarımı, ders kitaplarına aşırı bağlılık, öğretmenin mutlak egemenliği, öğrencilerin araştırmasına olanak sağlamayıp yalnızca izleyen, dinleyen konumunda kalarak onların zihinsel süreçlerini edilgenleştiren düzenlemeler, demokratik olmayan sınıf ortamı, sunulan bilgileri anlamaya ve farklı yorumlar yapmaya olanak tanımayan öğretim yöntemleri gibi bazı özellikler dikkati çekmektedir (Deryakulu, 2001: 53-77). Tüm bu sıkıntıları göz önünde bulunduran Millî Eğitim Bakanlığı 20. yüzyılın eğitim sistemi ve programları ile yeni yüzyılın insanının yetiştirilemeyeceği düşüncesiyle yeni eğitim programları geliştirmiş ve bu programda “yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı”nın temel alındığı vurgulanmıştır (Arslan, M., 2007). Bu sebeple Türkçe öğretim programının başarıya ulaşmasında yapılandırmacı yaklaşımın ve uygulamadaki özelliklerinin ne olduğunun bilinmesi önem kazanmaktadır (Arslan, 2009).

Yeni Türkçe Öğretim Programı yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmıştır (Özbay, 2006: V). Bu öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçirme, öğrencinin gelişim düzeyini dikkate alma, etkili iletişim kurma, uygulama ve değerlendirme kavramlarını ön plana çıkararak öğrenciyi merkeze alan ve dil becerilerinin bir bütün olarak ele alınıp kazandırılmasını vurgulayan bir yaklaşımdır (Özbay, 2006; V). Bu yaklaşımın temel hedefi, öğrencinin öğretmen rehberliğinde; etkili iletişim kurması grup çalışmalarına katılması,

öğrendiklerini aşamalı bir biçimde inşa etmesidir. Yapılandırmacılıkta amaç, bireyin ne yapacağını önceden belirlemek değil, bireylere araçlar ve öğrenme materyalleri ile öğrenmeye kendi istekleri doğrultusunda yön vermeleri için fırsat vermektir (Erdem, 2001: 58).

Yapılandırmacılık, bireyin öğrenmede edilgin konumda olmadığı, tam tersine bilginin öğrenen tarafından yapılandırıldığını ve üretildiğini öne süren öğrenme kuramıdır (Ün Açıkgöz, 2005a: 60-61). Yapılandırmacılık öğrencinin bilgiyi araştırdığı, analiz ettiği, bilişsel becerilerini geliştirdiği ve ön bilgileriyle yeni öğrendiklerini bütünleştirerek yeniden yapılandığı, kendi kendine öğrenme kuramıdır. Bu kuramda öğrenen bilgiyi yapılandırır, oluşturur, yorumlar ve geliştirir. Tüm bunları önceki bilgilerle bağlantı kurarak gerçekleştirir. Bireyin çevresiyle etkileşimi sırasında geçirdiği yaşantılar da bilgiyi yapılandırmada etkilidir. Yapılandırmacılıkta tüm öğrenme etkinlikleri bir sonraki bilginin yapılandırılmasına zemin hazırlar. Bu sebeple birey önceki öğrenmeleri ve sonraki öğrenmeleri arasında bağ kurar. Ancak bu bağ kurma bilginin üst üste yığılması olarak algılanmamalıdır. Birey bilgiyi gerçekten yapılandırmışsa ona kendi yorumunu da katacaktır. Bu sayede ezberciliğin önüne geçilmiş olur (Arslan, 2009).

Yapılandırmacı öğrenmede temel alınanlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Bilgiyi araştırma, yorumlama ve analiz etme,
2. Bilgiyi ve düşünme sürecini geliştirme,
3. Geçmişteki yaşantılarla yeni yaşantıları bütünleştirme (Şaşan, 2002: 74).

Yapılandırmacı öğrenmede asıl olan bilginin öğrenen tarafından alınıp kabul görmesi değil, bireyin bilgiden nasıl bir anlam çıkardığıdır. Bilgi öğrenende bulunan değer yargıları ve öğrenenin yaşantıları tarafından üretilir. Bu bakımdan yapılandırmacılık, öğrenilenlerin kalıcılığını ve üst düzey bilişsel becerilerin oluşturulmasını sağlar (Şaşan, 2002: 75)

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme ortamının temel ögesi öğrenen bireydir. Çağdaş dünyanın kabul ettiği insan tipi bilgiyi aktarıldığı şekilde aynen

kabul eden değil, bilgiyi yeniden üreten, yorumlayan, öğrenme sürecine etkin katılan insan tipidir (Yıldırım ve Şimşek, 1993: 9). Öğrenme ortamı öğrenenin özelliklerine uygun bir şekilde düzenlenir. Bu düzenlemenin nasıl olacağına öğrenen ve öğretmen birlikte karar verir (Şaşan, 2002). Öğrenme ortamı bilgi aktarılan bir yer değildir. Üst düzey öğrenme becerilerinin geliştirildiği bir yerdir. Öğrencilerin bağımsız düşüncelerini sağlamak için kapalı uçlu sorular yerine açık uçlu sorular sorulur. Yapılandırmacı eğitimde bireyin öğrenme ortamıyla daha fazla etkileşimde bulunması, zengin öğrenme yaşantıları geliştirmesine olanak sağlanır (Yaşar, 1998: 596). Türkçe öğretiminin daha verimli olabilmesi için öğrencinin derse etkin olarak katılımının sağlanması, motivasyonunun sürekli desteklenmesi gerekir (MEB, 2006).

Yapılandırmacılıkta değerlendirmede ürün değil süreç değerlendirilir. Öğrenenler birbiri ile karşılaştırılmaz. Birey başkaları ile değil kendisi ile yarışır. Bu yaklaşımda öğrencilerin süreç sonunda hangi ürünleri ortaya koydukları değil, süreç içinde neler kazandıkları, neyi nasıl öğrendikleri dikkate alınmaktadır. Sürece dayalı değerlendirme yaklaşımı sayesinde, öğrenciler kendileri hakkında öz denetime sahip olmakta ve öğrendiklerini sorgulayabilmektedirler. Bu sayede eksik ya da hatalı taraflarını düzeltme imkânına sahip olabilmektedirler (Fer ve Cırık, 2007).

Yapılandırmacı öğrenmede meraklı, girişimci ve sabırlı olmak bireyde bulunması gereken kişisel özelliklerdir. Birey başardıkça motive olur. Güdülenme dışsal değil, içseldir. Öğrenen pasif değil aktiftir (Şaşan, 2002). Yapılandırmacı öğrenme ortamında öğrenciler kendilerine sunulan bilgiyi pasif olarak almak yerine sorgular ve yeniden yapılandırır. Bu türden bir öğrenme ortamında öğrencinin girişimciliği ve özneliği desteklenir. Öğrenmenin sağlanması için bireyin etkin bir şekilde öğrenme ortamına katılması gerekir. En iyi öğrenme yaparak yaşayarak öğrenmedir.

Yapılandırmacı eğitim programının başarıyla uygulanabilmesi için bu programı uygulayacak olan öğretmenin birtakım özelliklere sahip olması gerekir. Yapılandırmacı öğretmen açık fikirli, çağdaş, kendini sürekli yenileyen, teknolojiyi takip eden, bilişsel farklılıkları göz önünde bulunduran, alanında çok

iyi olmanın yanında, bilgi aktaran değil, uygun öğrenme yaşantılarını sağlayan ve öğrencilerle birlikte öğrenen olmalıdır (Selley, 1992: 22).

Yapılandırmacı yaklaşım öğrenmeyi, bireyin ön bilgileri yeni bilgileri bütünleştirerek yeni anlamlar oluşturduğu ve zihinde yapılandığı aktif bir süreç olarak ele almaktadır. Zihinsel yapıyı ve bilgileri düzenlemek için düşünme, anlama, ilişkilendirme, sıralama, sorgulama, analiz, sentez gibi işlemlere ağırlık verilmektedir. Aksi takdirde zihinde yapılandırılmayan, eski bilgilerle ilgi kurulamayan bilgiler ezberlenmekte ve belli bir süre sonra unutulmaktadır (Güneş, 2009).

Yapılandırmacı dil yaklaşımı davranış değiştirmeye değil beceri geliştirmeye ağırlık vermektedir. Davranış bir uyarıcıya verilen tepkidir. Oysa beceri bilgilerin bilinçli olarak uygulamaya aktarılmasıdır. Bir beceriyi geliştirmek için bilmek, harekete geçmek ve uygulamak gerekir (Güneş, 2009).

Sonuç olarak ülkemizde etkili bir Türkçe öğretimi gerçekleştirmek amacıyla günümüz gelişmelerine ve yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak köklü yenilikler yapılmıştır. Böylece Türkçe öğretimi daha sistemli ve bilimsel yapıya kavuşturulmuştur (Güneş, 2009).

2. 1. 6. 1. Eski (1981) ve yeni (2005 ve 2006) Türkçe Öğretim Programları'nın karşılaştırılması

Solak ve Yaylı'nın (2009) yaptığı araştırmaya göre bir ülkede eğitim etkinliklerinin başarıya ulaşması hazırlanan ders programlarının niteliğine bağlıdır. Dünya hızlı bir değişim yaşamaktadır. Bu açıdan bu değişime ayak uydurmak ve yapılan yenilikleri takip ederek ihtiyaçlara uygun programlar geliştirmek gerekir. Uygulanan programlar gözden geçirilerek hatalı tarafları düzeltilip daha modern çalışmalar yapılmalıdır.

Eski ve yeni öğretim programları incelendiğinde her ikisinde de bireylere dört temel dil becerisini kazandırmaya çalışıldığı görülür. Bunlar: Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazmadır. Ayrıca Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan dil bilgisi öğretimi de yer almaktadır. Eski programda bu beceriler ayrı ayrı ele alınırken yeni programda bir bütün

hâlinde öğrenciye kazandırılmaya çalışılmıştır. Örneğin 1981 programına göre haftada bir ders saatinin yazma çalışmalarına ayrılması uygun görülmüştür. Eski programda hedef-davranış ifadesi yer alırken yeni programda öğrenci merkezli olarak kazanım ifadesi yer almaktadır. Yeni program yapılandırmacı yaklaşımı esas almaktadır. Aytaş'a (2006) göre bu yaklaşımla temel dil becerileri bir bütün hâlinde öğrencilere kazandırılmaya çalışılır. Yeni program öğrenci merkezlidir. Öğrenci daha önce edindiği bilgilerden hareketle yeni bilgiler öğrenir. Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programı (2006) öğrencinin birikim, becerileri ve gelişimlerini göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup etkinlikler ve kazanımlar bu açıdan ele alınmıştır.

Solak ve Yaylı'ya (2009) göre eski programda öğrenci pasif ve daha bireysel hâle gelirken yeni programda öğrenci daha etkindir. Bu bakımdan eski öğretim programında öğretmenin daha etkin olduğu görülmektedir. Eski programa göre hazırlanan kitaplarda bilgiler öğrenciye hazır verilmekteydi. Bu durum öğrencinin hazır bilgiyi ezberlemesine yol açmakta ve araştırmacı kimliğini köreltmekteydi. Yeni programda ise öğrenci etkinlikler vasıtasıyla bilgiyi kendisi yapılandırmaktadır. Öğretmen ise öğrencinin kendini geliştirmesine yardımcı olan, onu yönlendiren ve ona yol gösteren bir rehber konumundadır (TÜDÖP, 2006).

Öz (2006) Türkçe dersinin yaşamımız esnasında kullanabileceğimiz becerileri içermesinden özel bir yere sahip olduğunu, bu bakımdan Türkçe dersinin amaçlarının gerçekleştirilmesi için öğretilecek olan bilgilerin günlük hayatla birleştirilmesi gerektiğini söylüyor. Yeni programa bu açıdan bakıldığında çeşitli etkinlikler aracılığıyla öğrenci bilgiye yaparak yaşayarak kendisi ulaşmaktadır. Etkinlikler öğrenciyi araştırmaya, sorgulamaya ve eleştirel düşünmeye sevk etmektedir.

Coşkun'a (2007) göre yeni programın getirdiği en önemli yeniliklerden biri de kitaplar konusundadır. Yeni program her sınıf için üç farklı kitabın hazırlanmasını zorunlu kılmaktadır. Bunlar; öğretmen için hazırlanan kılavuz kitap, öğrenciler için hazırlanan metinlerin yer aldığı ders kitabı ve etkinliklerin yer aldığı çalışma kitabıdır. Etkinliklerin yer aldığı öğrenci çalışma kitabında

hazır bilgiler bulunmamaktadır. Öğrenci etkinlikler aracılığıyla öğretmen rehberliğinde bilgiye kendisi ulaşmaktadır.

Yeni Türkçe Öğretim Programı'nda tema merkezli eğitim anlayışı söz konusudur. Bu sayede öğrenciler aynı tema içerisinde farklı metinlerle ve konularla karşılaşmakta, önceki edindiği bilgilerle sonrakileri ilişkilendirme olanağı bulmaktadır (Kırkkılıç ve Akyol, 2007). Eski programa göre oldukça ileri düzeyde olan bu konu yaklaşımı oldukça isabetli görülmektedir (Cemiloğlu, 2005).

Yeni programda yer alan önemli yeniliklerden birisi de ölçme-değerlendirme konusudur. Yeni programda akran değerlendirmesi, öz değerlendirme, öğretmenin değerlendirmesiyle ilgili formlar yer almaktadır. Bu sayede öğrenciler hangi kazanımları elde ettiklerini görebilmekte ve öğretmenler de süreç hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Özbay'a (2006) göre yapılan bu değerlendirme çalışmaları öğrencinin süreç içerisinde değerlendirilmesini sağlamak ve bu sayede öğrenci hakkında daha objektif bilgilere ulaşılmaktadır. Eski programda ise bu tür değerlendirme çalışmaları bulunmamaktadır. Ortaya konan ürün değerlendirilmekte ve bu da öğretmen tarafından yapılmaktadır. Coşkun'un (2005) yaptığı araştırmaya göre öğretmenler, eski programdaki ölçme ve değerlendirme işlemlerinde kalıplaşmış yöntemlerin dışına çıkmadıklarını; değerlendirmenin sadece not vermek ve bilgileri kontrol etmek amacıyla yapıldığını belirtmişlerdir. Yeni programla birlikte alternatif ölçme araçları kullanılmakla birlikte sadece sonuç değil öğrenme süreci bir bütün olarak değerlendirilebilmektedir.

Coşkun'un (2005) yapmış olduğu bir araştırmaya göre öğretmenler, eski programda okuma çalışması için bazı kalıpların dışına çıkmadıklarını, bunun sonucunda da öğrenciye okumayı sevdiremediklerini belirtmişlerdir. Yeni programda ise okuma çalışmalarında farklı yöntem ve teknikler kullanarak okumaya daha fazla zaman ayırabildiklerini ve bu sayede öğrencilere okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırdıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler eski programda yazma çalışmalarının daha fazla yer almasına rağmen etkili bir yazma eğitiminin verilmediğini, yazma çalışmalarının daha çok dikte

çalışmasına dönüştüğünü vurgulamışlardır. Yeni programda ise yazma çalışmalarında farklı yöntem ve tekniklerle birlikte görsel materyallerin de kullanılması dersi daha zevkli hâle getirmiş ve öğrencinin anlama ve anlatma becerilerini geliştirmiştir. Dolayısıyla öğretmenler yeni programın etkili bir öğrenme-öğretme süreci oluşturduğunu düşünmüşlerdir.

2. 1. 6. 2. Türkçe Öğretim Programı'nda yazma etkinliğinin yeri ve önemi

İnsan sosyal bir varlıktır. Onun sosyalleşmesini büyük ölçüde sağlayan ise dili kullanma becerisine sahip olmasıdır. Bu sayede insan diğer insanlarla iletişim kurabilir. Bireyin kelime hazinesi ile toplumun kelime hazinesi uyum gösteriyorsa bu onun, toplumun kültürel değerlerinden beslendiğini gösterir. Bireyin içinde yaşadığı toplumla barışık olması ve anlaşabilmesi için o toplumun iletişim aracı olan konuşma, yazma, okuma ve dinleme etkinliklerini en iyi şekilde yerine getirmesi gerekmektedir (Ungan, 2007).

Türkçe dersi sosyal yönleri ağır basan bir derstir. Öğrencinin tüm alanlarda gelişmesine olanak tanır. Bu açıdan tüm zekâ alanlarına hitap eder (Güney ve diğerleri, 2010).

Dil eğitimi bireyin anlama ve anlatma becerilerinin tümünü kapsar. Dil eğitiminin amacı bireyin iletişim yeteneğini artırmaktır. En etkili iletişim aracı da yazıdır. Okul öncesi dönemde dinleme ve konuşma becerisi kazandırılırken, okuma ve yazma becerisini kazandırmak için formal eğitim dediğimiz okul eğitime ihtiyaç vardır (Ungan, 2007).

Ana dili dersi bütün derslerin temeli olduğundan Türkçe dersi büyük önem taşımaktadır. Dil eğitiminde temel amaç dört temel dil becerisinin oluşturduğu anlama ve anlatma gücünü geliştirmektir. Anlama dinleme ve okumayı, anlatma ise konuşma ve yazmayı kapsar (Kavcar ve diğerleri, 2004: 56). Bu dört temel beceri de birbirleriyle bağlantılıdır. Bireyler okuma ve dinleme yoluyla bilgi edinir. Elde etmiş olduğu bilgiyi de sözlü ve yazılı olarak karşı tarafa aktarır. Bu açıdan birbirleriyle ilişkili olan bu dört beceriyi ayrı ayrı alanlarmış gibi düşünüp dersi o şekilde işlemek Türkçe dersini amacına

ulaştırmayacaktır. Gömleksiz ve diğerlerinin (2010) yapmış olduğu araştırmaya göre ilköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan "okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma ve dil bilgisi" öğrenme alanları geleneksel eğitim uygulamalarının aksine birbirinden bağımsız kopuk değildir. Birbirini tamamlayan bütüncül bir yapıya sahiptir.

Yapılandırmacı yaklaşımı esas alan yeni Türkçe öğretim programlarında öğretmenlere farklı bir uygulama biçimi önerilmiş; dil bilgisi konu, kavram ve kurallarının dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirme etkinlikleri içerisinde kavratma anlayışının yerleşmesi amaçlanmıştır (Gömleksiz ve diğerleri, 2010). Yeni programda Türkçe dersi bir beceri dersi olarak ele alındığı için öğretmenlerden anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikleri gerçekleştirirken bütünsel bir yaklaşımla hareket etmeleri istenmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerden dil bilgisi kurallarına dair etkinlikler ile dört temel dil becerisini geliştirme etkinlikleri iç içe ve birbirini tamamlayacak biçimde düzenlemeleri ve uygulamaları istenmektedir (Göçer, 2010).

Bireylerin okuduklarını anlayamaması, onlar üzerinde analiz, sentez yapamaması, düşünememesi ve düşündüklerini etkili bir şekilde ifade edememesi o toplum için çok büyük bir eksikliklerdir. Çağdaş eğitim yaklaşımlarının başında gelen yaparak ve yaşayarak öğrenme ilkesi yazma eğitiminde kendini göstermektedir. Çünkü yazma eğitimi eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma, problem çözme ve Türkçeyi güzel kullanma gibi etkinlikleri bir arada organize etme gereğini ortaya koyar. İnsanların duygu ve düşüncelerini amacına uygun bir şekilde ifade etme becerisi kazanmaları onların akademik ve sosyal hayatta daha başarılı olmalarına zemin hazırlar. Okuduğunu anlama ve yazma becerisi bireyin tüm hayatında karşısına çıkar (Ungan, 2007). Onun özel hayatında ve iş hayatında başarılı olabilmesi almış olduğu iyi bir dil eğitimi sayesinde mümkündür. Kendini ifade edemeyen birey günlük hayatta ve iş hayatında karşılaştığı sorunların üstesinden gelemeyiz. Asosyal bir varlık hâline gelir.

Yazma becerisi zihinsel bir süreç olmakla birlikte parmak ve bilek kaslarının belli olgunluğa erişmesiyle gerçekleşir. Bu nedenle dört temel dil

becerisinden en son edinileni yazma becerisidir (Aydın, 2009). Birçok beceri gibi bu beceri de çocuklara bıkmadan usandırmadan kazandırılmalıdır. Yazmayı öğrendikleri ilk zamanlarda onlara fazlaca yazma ödevi verip derslerden ve okuldan soğutmamak gerekir. Bilindiği gibi yazma becerisi eğitim ve öğretim hayatının tümünü kapsamaktadır. Yazı sayesinde birey okuduklarını, düşündüklerini saklama ve gelecek kuşaklara aktarma imkânına kavuşur. Kişi okuduklarını yazdıklarına oranla daha çabuk unuttur. Yazma bir çeşit yaparak yaşayarak öğrenmedir. Öğretmenler tarafından öğrencilere yazarak, not tutarak çalışmaları sürekli tavsiye edilmektedir. “Söz uçar, yazı kalır.” sözü de bu söylediklerimizi doğrular niteliktedir.

Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin insanoğlu yine de yazma faaliyetini sürdürecektir. İster kalemle kâğıda olsun, ister daktiloda, ister bilgisayarda. Bunun önemini anlamak için yazının bulunuşunun insanlık tarihi için neyi ifade ettiğini bilmek gerekir. Yazı hiç tartışmasız bilgiyi saklamada ve gelecek kuşaklara aktarmada en önemli araçtır. Yazı insanoğlunun belleğidir (Ungan, 2007).

2. 1. 7. Yazma Yöntem ve Teknikleri

Bir dersi ya da konuyu hazırlıksız, plansız, yöntemsiz işlemek, öğrenciye kavratmaya çalışmak zor olduğundan hem öğretimi kolaylaştırmak hem de zamandan tasarruf etmek açısından her ders için olduğu gibi Türkçe dersi için de önceden plan yapmak; strateji, yöntem ve teknikleri belirlemek son derece önemlidir (Arıcı, 2006).

Türkçe dersi bireye birçok beceri kazandırması bakımından çok yönlü bir derstir. Bu nedenle bu dersle ilgili çalışmalar sırasında birden çok değişik yöntem ve tekniğe başvurulması hem doğal hem de zorunludur (Kavcar ve diğerleri, 1997: s. 16). Türkçe dersi bütün derslerin temelini oluşturur. İyi bir ana dili eğitimi almış birey sahip olduğu yetenek ve zekâ doğrultusunda derslerinde başarılı olabilir. Bu açıdan tüm derslerde belirlenen amaca ulaşmak için uygun yaklaşım, yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Arıcı (2006) doğru belirlenmiş yaklaşım, yöntem ve tekniklerle öğretimi yapılan bir ders ya da konunun amacına ulaşma düzeyinin oldukça yüksek olacağını belirtmiştir.

Türkçe Öğretim Programı'nda (2006) belirtilen yazma becerisinin geliştirilmesinde kullanılabilecek olan yazma yöntem ve teknikleri şunlardır:

2. 1. 7.1. Not alma

Amaç: Öğrencilerin okunan veya dinlenenlerin önemli noktalarını seçebilmesini, bilgi ve düşüncelerini sınıflandırabilmesini ve sistemli çalışma becerisini kazanmalarını sağlayarak zaman kaybını önlemektir.

Uygulama: Not almanın öncelikli işlevinin hatırlatmak olduğu, ayrıntılara girilmemesi gerektiği, dinlenen veya okunulunun olduğu gibi değil de özgün ifadelerle yazılması gerektiği konusunda bilgi verilir. Herhangi bir konuya yönelik bir metin okutulur veya dinletilir. Öğrencilerden okurken veya dinlerken/izlerken önemli noktaları not almaları istenir.

2. 1. 7. 2. Özet çıkarma

Amaç: Öğrencilerin anladıklarını kısa ve öz bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmek, onlara bilinçli ve düzenli çalışma alışkanlığı kazandırmaktır.

Uygulama: Sınıf ortamında okunan veya dinlenen/izlenen bir konu öncelikle öğretmen tarafından özetlenir. Özet çıkarılırken dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda (eserin iyice anlaşılması, süslü ifadelerle, tekrarlara yer vermemesi, ana fikri kapsayacak şekilde bütünlük içermesi, kişisel görüş ve düşüncelere yer verilmemesi, öğrencilerin kendi ifadelerinden oluşması) öğrenciler bilgilendirilir. Öğretmenin rehberliğinde sınıf ortamında yapılan birkaç özet çalışması sonrasında öğrencilere çeşitli metinler verilerek özet çıkarmaları istenir.

2. 1. 7. 3. Boşluk doldurma

Amaç: Öğrencilerin okuduklarını, dinlediklerini/izlediklerini anlamaları ve anladıklarını, konunun/metnin bağlamına uygun olarak anlatma becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilerin okuduklarına, dinlediklerine/izlediklerine yönelik olarak hazırlanan metinler, cümleler hâlinde boşluklar bırakılarak öğrencilere dağıtılır. Öğrenciler boşlukları metnin bağlamına uygun ifadelerle doldurur.

2. 1. 7. 4. Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma

Amaç: Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak kalıcı kılmak ve böylece söz varlıklarını zenginleştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından kelime, kavram, atasözü ve deyimlerden oluşan bir havuz oluşturulur. Bunlar kâğıda ya da tahtaya yazılarak öğrencilere verilir. Öğrenciler belirledikleri yazma konusuna veya yazacaklarının ana fikrine bağlı olarak bu kelime, kavram atasözü ve deyimlerden uygun olanlarını seçerek yazılarında kullanırlar.

2. 1. 7. 5. Serbest yazma

Amaç: Öğrencilerin herhangi bir konudaki duygu, düşünce ve hayallerini yazmalarını sağlayarak ifade güçlerini ve yazılı anlatım yeteneklerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrenciler bir konu seçerler ve seçtikleri konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini tür (şiir, hikâye, tiyatro, masal vb.) sınırlaması olmadan yazarlar. Serbest yazma çalışmalarının sınıfta uygulanma zorunluluğu yoktur. Öğrenciler okul dışında yazdıklarını da öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşabilirler.

2. 1. 7. 6. Kontrollü yazma

Amaç: Kelimelerin, cümle yapıları ve ifade kalıplarının Türkçenin kurallarına uygun şekilde yazılmasıdır.

Uygulama: Kelime, cümle ve paragraf düzeyinde yapılan kontrollü yazma çalışmaları, öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak cümle ve paragraf düzeyinde ele alınmıştır. Dil bilgisi çalışmalarını da pekiştirmeye yönelik olan bu yöntem farklı şekillerde uygulanabilir.

1. Öğrencilere örnek bir metin verilir. Öğrenciler metinde geçen anahtar kelimeleri de kullanarak yeni bir metin oluştururlar.
2. Bir paragrafı oluşturan cümlelerin yerleri değiştirilir. Öğrenciler, duygu ve düşüncenin akışına göre cümleleri mantıklı bir sıraya koyarak paragrafı yeniden oluştururlar.

3. Belirli bir konuda öğretmen veya öğrenciler tarafından hazırlanan sorulara verilen yanıtlar bütünlük içinde ele alınarak birkaç paragraflık metin oluşturulur. Öğrenciler, metni hemen yazabilecekleri gibi konu hakkında araştırma yapıp yeterli bilgi sahibi olduktan sonra da yazabilirler.

2. 1. 7. 7. GÜDÜMLÜ YAZMA

Amaç: Öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından belli bir konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Konu çeşitli yönleriyle sınıf ortamında tartışılıp değerlendirilir. Öğrenciler konu hakkında edindikleri bilgiler ışığında duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade ederler.

2. 1. 7. 8. YARATICI YAZMA

Amaç: Öğrencilerin yazma yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmektir.

Uygulama: Bu yöntemde konuyu ve yazılı anlatım türünü öğretmen verebileceği gibi öğrenciler de istedikleri konuyu seçerek yazma çalışması yapabilirler. Daha çok hikâye, şiir ve roman türlerinde kullanılan yaratıcı yazma çalışmalarında, belirlenen konu boş, beyaz bir kâğıdın ortasına yazılır. Çağrışım yoluyla bilinçaltında olan konuyla ilgili her şey, o konu etrafındaki boş kısımlara yazılır. Bilinçaltından çıkan kelimeler alt alta sıralanır ve kelimeler arasında bağlantı kurulur. Herhangi bir noktaya gelindiğinde konunun hangi yönde ele alınacağına karar verilir. Öğrenciler yaşadıklarından, düşündüklerinden ve hayal ettiklerinden hareketle yazarlar.

2. 1. 7. 9. METİN TAMAMLAMA

Amaç: Öğrencilerin okuduklarından hareketle duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, onları etkin duruma getirerek yorum yapma ve fikir yürütme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere olay veya düşünce ağırlıklı herhangi bir metnin bölümlerinden birkaçı verilir. Öğrencilerden, okuduklarından hareketle duygu,

düşünce veya olayların gelişimine yönelik fikirlerini yazmaları istenir. Metin tamamlamada esas, duygu, düşünce ve olayların metnin genel anlamına ve mantıksal bütünlüğüne bağlı kalınarak tamamlanmasıdır.

2. 1. 7. 10. Tahminde bulunma

Amaç: Öğrencilerin okuduklarından hareketle duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, onları etkin duruma getirerek yorum yapma ve fikir yürütme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Metin tamamlamaya yakın olan bu yöntem, metnin yalnızca gelişimine ve sonucuna değil, metnin öncesine yönelik tahminleri de içerir. Bu yöntemle öğrenciler, yalnızca okuduklarının değil; dinlediklerinin ve izlediklerinin öncesi, başlangıcı, gelişimi ve sonucuna yönelik tahminlerde bulunarak yazma çalışmaları yaparlar.

2. 1. 7. 11. Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma

Amaç: Öğrencilerin kendilerine özgü ifade şekillerini ve üslûplarını geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere düşünceye veya olaya dayalı bir metin verilerek okutulur/dinletilir. Metindeki düşünce ve olayları kavrayan öğrenciler “Ben olsaydım nasıl yazardım?” düşüncesinden hareketle metni kendi ifadeleriyle yeniden kurgularlar.

2. 1. 7. 12. Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma

Amaç: Öğrencilerin hangi türde yazmaya yatkın olduklarını belirleyerek yaratıcılıklarını o yönde geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere herhangi bir türde (hikâye, şiir, gazete haberi, fıkra, deneme vb.) bir metin verilerek okutulur/dinletilir. Öğrenciler okudukları metinden hareketle, metinde ele alınan duygu, düşünce, hayal veya olayları geliştirerek ve yaratıcılıklarını kullanarak farklı bir türde metin oluştururlar.

2. 1. 7. 13. Duyulardan hareketle yazma

Amaç: Öğrencilerin algılama güçlerini ve dikkatlerini geliştirmektir.

Uygulama: Duyuların birini veya birkaçını harekete geçirecek etkinlikler yapılır. Örneğin, öğrencilere müzik dinletilerek kendilerinde uyandırdığı duygu ve düşünceleri yazmaları istenir. Sınıfa getirilen veya öğrencilerden birinin çizmiş olduğu resim hakkında konuşulur. Daha sonra öğrencilerden resimle ilgili duygu, düşünce, hayal veya izlenimlerini yazmaları istenir.

2. 1. 7. 14. Grup olarak yazma

Amaç: Öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmalarını, iş birliği yapmalarını ve birbirleriyle etkileşimde bulunarak grup bilinci kazanmalarını sağlamak, böylece kişisel gelişimlerine yardımcı olmaktır.

Uygulama: Sınıf küçük gruplara ayrılarak her gruba farklı yazma konuları verilir. Grup üyeleri konunun belli bir yönünü ele alarak yazar. Gruplar konu hakkında yazdıklarını mantıksal düzen, dil ve anlatım yönünden birleştirerek tek bir metin hâline getirirler.

2. 1. 7. 15. Eleştirel yazma

Amaç: Öğrencilerin olay ve durumlara tarafsız bakma, yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Herhangi bir olay, durum ve düşünce, sınıfın gündemine alınarak tartışılır. Öğrenciler, konu hakkındaki düşüncelerini olumlu, olumsuz yönleriyle ve tarafsız bir yaklaşımla anlatırlar.

Not: Yöntemlere yönelik uygulamalar örnek niteliğindedir, farklı uygulamalar da yapılabilir.

2. 2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Şu ana kadar yazma çalışmaları ile ilgili birçok araştırma, makale ve tez hazırlanmıştır. Bu çalışmalarda ilköğretim okullarında okutulan Türkçe derslerinde yapılan yazma etkinlikleri farklı yönleriyle ele alınmıştır.

Güven'in (2011) "İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı'na İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu çalışmasında, ilköğretim ikinci kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirliği üzerine öğretmen görüşlerini öğrenmek amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda yeni programın öğrencilerdeki eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiği, yaparak ve yaşayarak öğrenme noktasında programın etkin ve düzgün bir şekilde hazırlandığı görüşü tespit edilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler yeni programı yazma becerisini geliştirmesi bakımından yetersiz görmekte ve bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğini bildirmektedirler.

Yaman'ın (2010) "Türk Öğrencilerinin Yazma Kaygısı: Ölçek Geliştirme ve Çeşitli Değişkenler Açısından Yordama Çalışması" adlı makalesinde ilköğretim ikinci kademe Türk öğrencilerine yönelik "Yazma Kaygısı Ölçeği" (YKÖ) geliştirmek, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini incelemek ve geliştirilen ölçek aracılığıyla ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygısı taşıma durumlarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak Yazma Kaygısı Ölçeği'nin eğitim alanında kullanılabilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olabileceği tespit edilmiştir.

Arı'nın (2011) "Türkçe (6, 7, 8. Sınıf) Ders Kitaplarındaki Okuma ve Dinleme/İzleme Metinleri İle Yazma Görevleri Arasındaki Tür Uyumu" konulu araştırmasında amaç öğrencilerin okudukları ve dinledikleri metin türünden aynı türün özelliklerine uygun metni daha bilinçli yazabilecekleri varsayımına dayanarak okuma ve dinleme/izleme metinleri ile yazma görevi olarak verilen metinler arasında metnin türü bakımından bir uyumun olup olmadığını tespit etmektir. Sonuç olarak ders kitaplarındaki okuma ve dinleme/izleme metinlerinde tür bağlamında adlandırma, tür tespiti ve türlerin işleviyle ilgili birtakım sorunlar, okuma ve dinleme/izleme metinlerinin türleri ile yazma görevi olarak verilen türler arasında uyumun az olduğu belirlenmiştir. Bazı kitaplarda, Öğretim Programı'nda zorunlu tutulan metin türlerine okuma ve yazmada yer verilmediği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öneriler getirilmiştir.

Özdemir'in (2008) "Orta Öğretim Seçme Sınavında Başarılı Olan Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir İnceleme" adlı araştırma Orta

Öğretim Seçme Sınavı'nda 400 ve üzeri puan almış öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin seviyelerini tespit etmek, OKS'nin yazılı anlatım becerisini ölçmede yeterli olup olmadığını belirlemek, test şeklinde yapılan sınavda yüksek bir başarı gösteren bu öğrencilerin yazılı anlatımlarında aynı başarıyı gösterip göstermediklerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu araştırmada OKS'nin, öğrencileri sadece bilgi düzeyinde ölçmekte olduğu yazılı anlatım becerisi yönünden ölçmediği sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe bilgi ve becerilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde yazılı anlatım becerisinin ölçülememesi büyük bir eksikliklerdir.

Karatay'ın (2011) "4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatım Tutumlarını ve Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi" konulu makalesinde hazırlık, plan, düzenleme, düzeltme ve yayınlama aşamalarını içeren sürece dayalı 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modelinin yazılı anlatım becerilerini ve yazılı anlatıma karşı tutumlarını geliştirmeye etkisi incelenmiştir. Yapılan araştırma sonunda 4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modeli'nin öğretmen adaylarının hem yazılı anlatım becerilerini hem de yazılı anlatıma karşı tutumlarını anlamlı düzeyde geliştirdiği belirlenmiştir.

Akbayır'ın (2006) "Yazılı Anlatım Biçimlerinin Yazma Becerisi Edinimindeki İşlevleri" konulu yüksek lisans tezinde anlatım biçimleri olarak adlandırılan kavramı daha belirgin bir duruma getirmek ve yazma becerisi edinimindeki işlevini öğretmen adayları açısından ele almak amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerindeki öğrencilerin yazılı anlatım düzeylerinin tespiti ve geliştirilmesi ile ilgili öneriler sunulmuştur.

Pekaz'ın (2007) "İlköğretim Sekizinci Sınıf Yazılı Anlatımlarındaki Ses Olayları, Noktalama, İmla Hataları ve Anlatım Bozukluklarının Düzeltmesinde İpucu ve Geri Bildirim Teknikleri" adlı yüksek lisans tezinde tez başlığında belirtilen alanlarla ilgili hataların hangi düzeyde olduğu tespit edilmiş ve öğrencilere ipucu ve geri bildirim teknikleri uygulanarak bunların yazılı anlatım

üzerindeki etkisini araştırmak ve bunlarla ilgili önerilerde bulunmak amaçlanmıştır.

Bahar (2006) “Teorik Gramer Bilgisi İle Yazılı Anlatım Bozukluğu Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin teorik gramer bilgileri ile dil bilgisi kaynaklı yazılı anlatım bozuklukları arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada yazılı anlatımın en zor kazanılan dil becerisi olduğu vurgulanmış ve yeterli bir anlatım için dil, anlam, imla ve noktalama bilgisi gerektiği belirtilmiştir.

Büyükikiz’in (2007) “İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Söz Dizimi ve Anlatım Bozukluğu Açısından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki 105 ilköğretim sekizinci sınıf öğrencisinin yazılı anlatım becerileri; söz dizimi ve anlatım bozuklukları açısından değerlendirilmiştir. Öğrencilere 11 konu verilerek bunlardan birini seçip kompozisyon yazmaları istenmiştir. Yazılan kompozisyonlarda öğrencilerin cümle yapıları ve anlatım bozuklukları incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgular ışığında, öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesine yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Bayram ve Erdemir’in (2006) yapmış oldukları bir araştırmada Amasya’da ilköğretim ikinci kademedede okuyan öğrencilerin imla kurallarını kullanma düzeyleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak bu okullarda okuyan öğrencilerin imla seviyelerinin beklenen düzeyin altında olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yazılı anlatımda düşüncelerini anlaşılır bir biçimde ifade etmelerini sağlayan, yanlış anlamaları ya da anlaşılammama durumlarını ortadan kaldıran etkenlerden biri de imla ve noktalama kurallarıdır. Yazıların tam ve doğru bir şekilde anlaşılmasını kuvvetlendirmek için noktalama işaretleri ve yazım kuralları önemli bir yere sahiptir. Bağcı’nın (2011) “İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Noktalama İşaretleri İle Yazım Kurallarını Uygulayabilme Düzeyi” konulu araştırmasında öğrencilerin noktalama işaretlerini doğru kullanabilme ile yazım kurallarını doğru uygulayabilme başarı düzeyleri belirlenmiştir.

Uludağ'ın (2002) "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazım ve Noktalama Kurallarını Uygulama Beceri Düzeyleri" konulu çalışmasında ilköğretim kurumlarının ikinci kademesinde öğretim gören öğrencilerin yazım kuralları ve noktalama işaretlerini kullanma beceri düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama becerilerinde ciddi sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

Esengül'ün (2006) "İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil ve Anlatım Yanlışları" adlı çalışmasının amacı, ilköğretim düzeyindeki öğrencilere doğru Türkçeyi öğretmek ve ana dilini sevdiren onun en güzel şekilde yazılıp okunmasını sağlamak amacıyla yazılan Türkçe ders kitaplarının ana dili bilinci, duyarlılığı ve sevgisi kazandırmakta ne kadar yeterli olduğu ya da olmadığını dili doğru kullanmak bakımından belirlemektir. Araştırmanın sonucunda önemli bir ders aracı olan Türkçe ders kitaplarında çok fazla dil yanlışlığı olduğu, doğru bir dil eğitimi için nitelik bakımından yetersiz sayılabilecek bu kitaplarla düzgün bir ana dili eğitimi vermenin zor olduğu vurgulanmaktadır.

Yılmaz (2008) "İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Metin Yazma Becerileri" adlı yüksek lisans tezinde altıncı sınıf öğrencilerinin öyküleyici metin yazma düzeyini tespit etmeye çalışmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ülper'in (2008) "Bilişsel Süreç Modeline Göre Hazırlanan Yazma Öğretimi Programının Öğrenci Başarısına Etkisi" adlı doktora tezinde bilişsel bir süreç modeline dayalı olarak hazırlanacak bir yazma öğretimi programının, öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi üzerinde ne gibi bir etkisi olacağını saptamak amaçlanmıştır. Sonuç olarak bu araştırmadan elde edilen bulgular göstermektedir ki bilişsel süreç yaklaşımına göre hazırlanan öğretim programı, geleneksel yaklaşıma göre öğrencilerin daha iyi yazılı metinler üretebilmelerini sağlamaktadır.

Kapar Kuvanç'ın (2008) "Yaratıcı Yazma Tekniklerinin Öğrencilerin Türkçe Derslerine İlişkin Tutumlarına ve Türkçe Derslerindeki Başarılarına

Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin görüş ve akademik başarılarına bakarak yaratıcı yazma yaklaşımının etkililiğini belirlemek; ilköğretim Türkçe dersi programının geliştirilmesine katkıda bulunmak; öğrencilerin Türkçe dersine ve yazmaya ilişkin olumlu tutumlar geliştirmesini sağlamak; öğrencilerin yaratıcı gizil güçlerinin farkına vararak bunu kullanmalarını ve kendilerine güven duymalarını sağlamak amaçlanmıştır.

Karadağ ve Kayabaşı'nın (2011) “Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesinde Okuma Metinleri Olarak Gazete Köşe Yazılarının Kullanılması” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının yazılı anlatım dersinde gazete köşe yazılarının kullanımına ilişkin düşüncelerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda yazılı anlatım dersinde gazete kullanmanın başta yazma becerisi olmak üzere diğer dil becerilerinin gelişimine ve kişisel gelişimlerine katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Akkaya'nın (2011) “İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi” adlı makalesinde yaratıcı yazma tekniklerinin Türkçe dersine ilişkin tutumları üzerindeki etkililiğini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda yaratıcı yazma yaklaşımına dayalı yapılan çalışmalar öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.

Karateke'nin (2006) “Yaratıcı Dramanın İlköğretim İkinci Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Olan Etkisi” konulu yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde yazılı anlatım etkinliklerinde yaratıcı drama bir teknik olarak kullanılmış ve yazılı anlatım becerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmayla yaratıcı drama teknikleri ile yapılan Türkçe derslerinin, geleneksel yolla yapılan Türkçe derslerine göre yazılı anlatım becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmaya çalışılmıştır.

Maltepe (2006) “Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi” konulu doktora tezinde yaratıcı yazma yaklaşımının, yazma becerilerinin geliştirilmesi süreçlerinde yaşanan sorunlara ne ölçüde çözüm üretebileceğine yönelik çıkarımlarda bulunmuş ve bu yaklaşımın Türkçe derslerindeki yazma

uygulamalarında ne derece gerçekleştiğini ve yapılan yazılı anlatım çalışmalarının yaratıcı yazma açısından niteliğini kestirmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmayla temel dil becerilerinden en zor gelişen beceri olarak kabul edilen yazma becerisinin geliştirilmesi konusunda bu alandaki uygulamaları yürüten eğitimcilere belirli bir bakış açısı kazandırılabilceği düşünülmüştür.

Maltepe'nin (2006) "Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Uygulamaları İçin Bir Seçenek: Yaratıcı Yazma Yaklaşımı" konulu çalışmasında yaratıcı yazma yaklaşımının dilin etkili ve yaratıcı kullanılabilmesine olanak sağlayan, yazma öğretimi sürecinin her aşamasında öğrenciyi etkin kılan ve diğer dil becerilerini kullanmayı gerektiren yapısı ana hatlarıyla tanıtılmaya çalışılmıştır. Genellikle öğrencilerin en çok zorlandıkları beceri dil becerisidir. Ayrıca öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin yaşadığı olumsuz uygulamalar hem yazma becerisini sevmemesine hem de zor bir beceri olarak algılanmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle yaratıcı yazma yaklaşımının yazma uygulamalarında yaşanan sorunların çözümünde bir seçenek olabileceği düşünülmektedir.

Kurudayıoğlu ve Karadağ (2010) ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarını konu seçimleri açısından incelemiştir. Yapılan bu araştırmada konusu serbest olarak belirlenmiş yazılı anlatımlarının sayısının üst sınıflara çıktıkça arttığı görülse de yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. Öğrenciler ilgi duymadıkları konularda yazmak istememektedirler. Konu seçimindeki serbestlik öğrencinin yazmada istekli hale gelmesi açısından önemlidir.

Küçük'ün (2006) "Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Çalışmalarının Sorularla Yönlendirilmesi" konulu araştırmasında yazılı anlatımda soru sormanın ve yönlendirmenin önem ve gereğine işaret edilmiştir. Yazılı anlatım çalışmalarında öğrencilerin isteklendirilmesi açısından öğretmenin sınıf içerisinde öğrencilere yönelteceği soruların özel bir yeri vardır. Mevcut uygulamalar bu gerçeğin önemli ölçüde göz ardı edildiğini ortaya koymakta ve bu hususta ders kitaplarının oldukça yetersiz olduğu gözlenmektedir.

Uçgun'un (2009) "Yazılı Anlatımları Açısından Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve Beceri Düzeylerine Yönelik Bir Değerlendirme" konulu

çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatımları dikkate alınarak bilgi ve beceri düzeyleri incelenmiş, elde edilen verilere göre bu temel dil becerisinin gelişmesine engel olan etmenleri ortadan kaldırmaya yönelik önerilerde bulunulmuştur. Dört temel dil becerisinin öğrencilere kazandırılmasında öğretmenler büyük bir öneme sahiptir. Onlar mevcut sistemin uygulayıcılarıdır. Bu noktada onların eğitimi ve başarısı öğrencilerin de eğitim ve başarılarını doğrudan etkiler.

Temizkan'ın (2003) "Yazılı Anlatım Etkinliği Çerçevesinde Türkçe Öğretmenlerinin Çalışmalarına İlişkin Bir Değerlendirme" adlı yüksek lisans tezinde öğretmenlerin yazılı anlatım becerilerinin kazandırılmasındaki rolleri incelenmeye çalışılmıştır. İletişim becerilerinin kazandırılmasında öğretmenin önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Güner (2004) "Türkçe Kompozisyon Öğretiminde Yazma Öncesinde Yapılabilecek Bazı Etkinlikler" konulu çalışmasında öğretmenlerin yazma öncesinde ikinci kademe sınıflarında uygulayabilecekleri bazı önemli etkinlikler üzerinde durmaktadır. Türkçe dersi yazma çalışmalarının bir amacı da öğrencilere belli bir konuda duygu ve düşüncelerini bir plan çerçevesinde ifade etme becerisi kazandırmaktır. Bunun için de yazma öncesinde bazı etkinlikler yapılarak öğrencilerin yazmaya istekli hale getirilmesi gerekmektedir. Güner (2004) bu çalışmasında yazma öncesi ne gibi etkinliklerin yapılabileceği üzerinde durmuştur.

Koçak'ın (2005) "İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma" adlı yüksek lisans tezindeki amacı Bolu'daki ilköğretim okulu beşinci ve sekizinci öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin hangi seviyede olduğunu tespit etmek ve ortaya çıkan sonuçlara göre Türkçe eğitimi ve öğretiminde yapılması gereken düzenlemeler için önerilerde bulunmaktır. Böylelikle yapılacak olan yeni araştırmalara kaynaklık edilebilir. Bu çalışmanın ders öğretmenlerinin konuyla ilgili yaklaşımlarına ve öğrenci başarılarının gelişmesine yardımcı olacağı beklenmektedir.

Kırbaş'ın (2006) "İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim sekizinci

sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla, noktalama kurallarının uygulanması ve planlama hataları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmayla öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin bazı değişkenlere göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ekinci Çelikpazu (2006) “Erzurum Merkez İlçe İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma” adlı tezinde Erzurum merkez ilçedeki ilköğretim okullarının 6. Sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarında yaptıkları yanlışlar belirlenip bu yanlışların sebepleri ve karşılaşılan sorunlarla ilgili çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

Avcı'nın (2006) “İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yaptıkları Yazılı Anlatım Yanlışlıklarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde amaç Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Türkçe Programı'ndaki ‘Dil bilgisi ve Yazılı Anlatım’ amaç ve davranışları çerçevesinde, Muğla il merkezindeki ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yaptıkları yazılı anlatım yanlışlarını belirlemektir.

Ungan'ın (2007) “Yazma Becerisinin Geliştirilmesi ve Önemi” konulu araştırmasında yazmanın önemi, dünyanın yazma eğitiminde gelmiş olduğu nokta ve okullarımızda yazma eğitiminin gelişimi için nelerin yapılabileceği araştırılmış ve tartışılmıştır.

Bağcı'nın (2007) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatıma ve Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi” konulu çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre adayların yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenirken yazılı anlatım becerisindeki yetersizliklerinden yakındıkları ve mesleki yaşamlarında da bu alanda sıkıntı çekeceklerine inandıkları tespit edilmiştir.

Arıcı ve Ungan (2008) “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Çalışmalarının Bazı Yönlerden Değerlendirilmesi” adlı makalesinde ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatımlarda yaptıkları hataları incelemişlerdir. Bu çalışma sonucunda öğrencilerin imla, kelime ve noktalama

yanlıları yaptıkları tespit edilmiştir. Çalışma bulguları ışığında öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için neler yapabileceği üzerine yorumlar yapılmıştır.

Temizkan'ın (2008) "Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Çalışmalarının Düzeltme ve Değerlendirme Durumları" adlı araştırmasında öğretmen adaylarının yazılı anlatım çalışmalarını düzeltme ve değerlendirme durumları tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğretmen adaylarının bilgilendirici ve öyküleyici metinleri düzeltme ve değerlendirme açısından yeterli düzeyde olmadıkları ortaya konmuştur.

Temizkan (2010) yazmış olduğu başka bir makalesinde yaratıcı yazmanın niteliğinden, amaçlarından, tarihi gelişiminden, yaratıcı yazma ve beyin ilişkisinden söz etmektedir. Yeni programla birlikte bireyin yaratıcılık yönünün ön plana çıkarılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu açıdan yaratıcı yazma çalışmaları var olan kalıpların dışına çıkma, özgür yazabilme ve bireyde hayal gücünü geliştirmesi açısından yeni öğretim programında Türkçe dersi yazma becerisi için etkili bir unsur olacaktır.

Tüfekçioğlu (2010) "Yazma Becerisinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi" adlı makalesinde kompozisyon yazma başarısının cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, not tutma ve özet çıkarma durumları açısından incelemeyi ve yazma eğilimleriyle olan ilişkisini saptamayı amaçlamıştır. Bu çalışma sonucunda katılımcıların kompozisyon yazma başarıları ile ilişkili olan cinsiyet ve not tutma durumlarının yazma eğilimleri ile de ilişkili olduğu saptanmıştır.

Cavkaytar (2010) "İlköğretimde Yazılı Anlatımın Becerilerinin Geliştirilmesinde Yazma Süreci Modelinden Yararlanma" adlı çalışmasında öğrencilerin yazılı anlatım becerisinin gelişmesine katkısı olduğu bilimsel araştırmalarla ortaya konan yazma süreci modeline ilişkin bilgi vermektedir. Bu modelin, öğrencilerin yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesinde sınıf ve Türkçe öğretmenlerine rehber olacağı düşünülmektedir.

Gömlüksüz ve diğçerlerinin (2010) yapmış oldukları bir araştırmada ilköğretim ikinci kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki yazma öğrenme alanının uygulamada etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın genel olarak etkili olduğu görölmüştür.

Göçer'in (2010) "Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi" adlı makalesinde temel kompozisyon kuralları verilerek yaratıcı yazma ve öğrencilere yazma yöntem ve tekniklerini kazandırma çalışmaları üzerinde durulmuştur.

Göçer'in (2011) "Öğrencilerin Yazılı Anlatım Çalışmalarının Türkçe Öğretmenlerince Değerlendirilmesi Üzerine" adlı makalesinde amaç, öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının değerlendirilmesinde Türkçe öğretmenlerinin uyguladıkları değerlendirme biçimlerini tespit etmektir. Araştırmada ulaşılan bulgulara göre, Türkçe öğretmenleri, yazılı sınavda sorulan kompozisyon sorusunun öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini tam olarak yansıtmadığını ileri sürmektedir. Bunun sebebinin de Türkçe sınavlarında tüm sorularla birlikte kompozisyon sorusuna 40 dakikalık süre verildiğini ve tüm sorularla birlikte kompozisyon yazmalarına yeterli süre kalmadığını belirtmektedirler. Yazılı anlatım çalışmalarının değerlendirilmesinde öğretmenler arasında genel bir ölçüt birliğinin olmadığı görölmüştür. Ayrıca yazılı anlatım çalışmalarında biçimsel özellikler içerik özelliklerinden daha fazla ön planda tutulmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın yönteminin anlatıldığı bu bölümde; araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, veri toplama teknikleri, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve veri analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmada okullarda okutulan farklı yayınevlerine ait 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe çalışma kitapları ve öğretmen kılavuz kitapları incelenerek yazma etkinlikleriyle ilgili kısımlar derlenmiştir. Alan taraması yapılarak şimdiye kadar yazılan kitaplar ve yapılan tez ve makale çalışmaları incelenerek konuyla ilgili bilgi toplanmıştır.

3. 2. Evren ve Örneklem

Betimsel nitelik taşıyan bu araştırmada ilköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde okutulan MEB, Koza, Pasifik ve Batu yayınlarına ait Türkçe dersi çalışma kitaplarındaki ve öğretmen kılavuz kitaplarındaki yazma etkinliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. 2009-2010 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde yapılan araştırmanın çalışma evrenini Türkiye’de okutulan Türkçe ders kitapları ve devlet okullarında görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise MEB yayınlarının okutulduğu Manisa ilindeki bazı resmî ilköğretim okullarındaki Türkçe öğretmenleri ile Koza, Pasifik ve Batu yayınlarının okutulduğu Burdur ilindeki bazı resmî ilköğretim okullarındaki Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Rastgele belirlenen ilköğretim okullarında çalışmakta olan Türkçe öğretmenlerine ulaşılmıştır. 15’i Manisa’dan ve 15’i Burdur’dan olmak üzere toplam 30 Türkçe öğretmeniyle yüz yüze görüşme yapılmıştır.

3. 3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır.

3. 3. 1. Görüşme

Görüşme sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Görüşmeler uygulanan kuralların katılığına göre yapılanmış, yarı yapılanmış ve yapılanmamış olmak üzere üçe ayrılabilir. Yapılanmış görüşmede ne tür soruların ne şekilde sorulacağı ayrıntılı bir biçimde belirlenmiştir. Görüşmecinin hareket özgürlüğü en düşük seviyededir. Yapılanmamış görüşmede ise görüşmeci çok fazla yargı ve hareket özgürlüğüne sahiptir. Sorular önceden ana çizgileriyle hazırlanmış olsa bile görüşmenin seyri ve görüşme yapılan kişinin verdiği yanıtlara göre sorular değişiklik gösterir. Görüşmecinin çok iyi yetişmiş uzman bir kişi olması gerekir. Yarı yapılandırılmış görüşmede ise sorular önceden hazırlanmakla beraber görüşme esnasında görüşme yapılan kişiye gerektiğinde farklı sorular yöneltilebilir. Bu özelliği ile yapılanmış görüşmeye göre daha esneklerdir (Karasar, 2006: 165, 167-168).

Bu çalışmada görüşme tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Görüşmenin kontrolünü ve görüşmeciye esnek davranma olanağı sağladığı için bu teknik tercih edilmiştir. Görüşme formu araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Formun hazırlanmasında öncelikli olarak 2009-2010 yılında ilköğretim ikinci kademedeki okutulan Türkçe dersi çalışma kitapları ile öğretmen kılavuz kitaplarında bulunan yazma etkinlikleriyle ilgili bölümler incelenmiş ve görüşme soruları bu incelemeye göre hazırlanmıştır. Forma yönelik olarak uzman görüşü alınmış, yapılan öneriler doğrultusunda bazı sorular yeniden düzenlenmiş, bazıları ise çıkarılmıştır. Form son şekliyle 20 sorudan oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından yapılan her bir görüşme ortalama 50 dakika sürmüştür, veriler yazılarak kaydedilmiştir. 5 kişi ile yapılan deneme uygulaması sonucunda formun kullanılabilir olduğu görüşüne ulaşılmıştır. Kendisiyle görüşme yapılan öğretmenlere görüşme formundaki sorular sırayla sorulurken gerektiğinde farklı sorular da sorularak öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri alınmıştır.

3. 3. 2. Doküman incelemesi

Doküman incelemesi nitel araştırmalarda başvurulan önemli bir veri toplama aracıdır. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen, olay veya

olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Şimşek, 2009). Bu tekniğin bazı olumlu yönleri olmakla beraber olumsuz yönleri de vardır. Doküman incelemesi araştırmacıya belirli ölçüde zaman ve kaynak tasarrufu sağlar. İnceleme yapılan alanda kaynağa kolaylıkla ulaşılamayan durumda önemli bir bilgi toplama yöntemidir. Ancak bu yöntemin; ulaşılan dokümanlardaki bilgi eksiklikleri ve de yanlışlık, standart bir formatının olmaması ve kodlamada zorluk gibi olumsuz yönleri de vardır (Yıldırım ve Şimşek, 1993: 143-146).

3. 4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada doküman incelemesi yöntemiyle incelenen kaynak dokümanlar, Manisa ve Burdur illerinde okutulan Türkçe kitaplarındaki yazma etkinlikleri ve öğretmene yardımcı olarak verilen öğretmen kılavuz kitaplarında yer alıp öğrenci çalışma kitaplarında bulunmayan yazma etkinlikleridir. İçerik analizi sonucunda elde edilen bulgular sınıf sırasına ve yayınevlerine göre sıralanmıştır. Tüm kaynak dokümanlar taranmış, yazma etkinlikleri ile ilgisi olduğu düşünülen tüm etkinlikler kaydedilmiştir. Belli türde metin yazma konusunda yazma çalışmalarında türlerin ne sıklıkla uygulandığını belirtmek için türlere frekans değerleri verilerek tablolar halinde gösterilmiştir. Aynı çalışma yazma yöntem ve teknikleri için de yapılmıştır.

Öğretmenlerle yapılan görüşmede ise öncelikle öğretmenlerin yaş ve mesleki yılları belirtilmiş ancak bu etkenler araştırmaya konu edilmemiştir. Öğretmenlerin görüşleri analiz edilirken onların yaşlarının ve meslekteki tecrübelerinin yapılan araştırma üzerindeki etkisi incelenmemiştir. Öğretmenler cinsiyetlerine ve görev yaptıkları ile göre kodlanmıştır (1MK, birinci kadın öğretmen, Manisa; 18BE, on sekizinci erkek öğretmen, Burdur gibi).

Tüm öğretmenlerin görüşleri yanıt verdiği soru başlığı altında değerlendirilmiştir. Sonuç ve öneriler bölümünde araştırmaya ait sonuçlar on genel başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar şöyledir: Yazma Öncesi Yapılan Çalışmalarla İlgili Sonuçlar, Yazma Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Sonuçlar, Belirli Türde Metin Yazma ile İlgili Sonuçlar, Yazma Çalışmalarında Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Sonuçlar, Öğretmenlerin Yazma Çalışmalarında

Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Sonuçlar, Yazma Dil Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle İlişisine Ait Sonuçlar, Kitaplardaki Etkinliklerle İlgili Sonuçlar, Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar, Yazma Çalışmalarının Verimliliğiyle İlgili Sonuçlar, Yazma Çalışmalarının Türkçeyi Sevdirmeye Durumlarıyla İlgili Sonuçlar.

Son olarak yapılan araştırmanın sonucu dikkate alınarak önerilerde bulunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4. 1. ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTAPLARI VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARI İLE İLGİLİ BULGULAR

4. 1. 1. Koza Yayınevine Ait Kitaplarla İlgili Bulgular

Öncelikle Koza yayınlarına ait olan 6. Sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabı incelenmiştir. Bu yayınevine ait kitapta toplam 24 metin bulunmaktadır. Araştırma süresince 24 metinde bulunan tüm etkinlikler incelenmiştir. Kitap; sevgi, Atatürk, bilim ve teknoloji, kişisel gelişim, doğa ve evren, okuma kültürü olmak üzere toplam 6 temadan oluşmaktadır. Her bir metnin işleniş süreci şu basamaklardan oluşmaktadır:

I. Hazırlık

II. Okuyalım, Anlayalım

a) Metni okuma

b) Metni anlama ve çözümleme

III. Konuşalım, Anlatalım

IV. Yazalım, Anlatalım

V. Dil Bilgisi

Kitaplar incelenirken yukarıda belirtilen tüm bölümler taranmış, yazma etkinlikleri ile ilgili bölümler not alınmıştır. Her metnin başında ders esnasında verilmek istenen kazanımlar yer almaktadır. Yapılan çalışma ile ilgili olduğu için “Yazalım, Anlatalım” bölümü üzerinde yoğunlaşmış ve bununla ilgili kazanımlar listesi aşağıda verilmiştir. Liste halinde verilen kazanımlar öneri niteliğindedir.

6. Sınıf Türkçe dersi yazma etkinliklerine ait kazanım listesi

Yazma kurallarını uygulama

1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder.

2. Düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazar.
3. Standart Türkçe ile yazar.
4. Yazım ve noktalama kurallarına uyar.
5. Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurar.
6. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.
7. Tekrara düşmeden yazar.
8. Olayları ve bilgileri sıraya koyarak yazar.
9. Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.
10. Yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar.
11. Elektronik ortamdaki yazışmalarda biçim ile ilgili kurallara uyar.

Planlı yazma

1. Yazma konusu hakkında araştırma yapar.
2. Yazacaklarının taslağını oluşturur.
3. Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.
4. Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.
5. Yazısına konunun ve türün özelliğine uygun bir giriş yapar.
6. Yazıya konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulur.
7. Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.
8. Dipnot, kaynakça, özet, içindekiler vb. kısımları uygun şekilde düzenler.
9. Yazısını bir ana fikir etrafında planlar.
10. Yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler.
11. Konunun özelliğine uygun düşünceleri geliştirme yollarını kullanır.
12. Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.

Farklı türde metin yazma

1. Olay yazıları yazar.
2. Şiir yazar.
3. Düşünce yazıları yazar.
4. Bildirme yazıları yazar.

Kendi yazdıklarını değerlendirme

1. Yazdıklarını biçim ve içerik yönünden değerlendirir.
2. Yazdıklarını dil ve anlatım yönünden değerlendirir.
3. Yazdıklarını yazım ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir.

Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

1. Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.
2. Şiir defteri tutar.
3. Günlük tutar.
4. Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır.
5. Okul dergisi ve gazeteler için yazılar hazırlar.
6. Yazdıklarından arşiv oluşturur.
7. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder.
8. İlgi alanına göre yazar.
9. Beğendiği sözleri, metinleri ve şiirleri derler.
10. Yazma yarışmalarına katılır.

Yazım ve noktalama kurallarını uygulama

1. Yazım kurallarını kavrayarak uygular.
2. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.

Öğretmen kılavuz kitaplarında her tema için ne kadar süre harcanacağı belirtilmiştir. Buna göre her temaya 30 ders saati ayrılmıştır. Her ders saati 40 dakikadır. Bu 30 ders saati her metnin içeriğine göre dağıtılmıştır. Her temada temel dil becerileri ve dil bilgisi için verilen ders saati belirtilmiştir. Örneğin sevgi teması için 9 ders saati okuma, 5 ders saati dinleme/izleme, 6 ders saati konuşma, 6 ders saati yazma, 4 ders saati de dil bilgisi etkinlikleri için belirlenmiştir. Hemen hemen diğer temalar için de bu ders saati sürelerindeki dağılım benzerlik göstermektedir.

Tüm sene boyunca yazma etkinlikleri için belirlenen süre 36 ders saatidir. Ayrıca yazma etkinliklerine ait 42 kazanım belirtilmiştir. Yazma temel dil

becerisinin diğer dil becerilerine ve dil bilgisi için ayrılan sürelerle oranı %20'dir. Yazma etkinlikleri, kitaplarda kendisine tanınan süre bakımından temel dil becerileri içerisinde konuşma etkinlikleri ile beraber ikinci sırada yer almaktadır. En fazla zaman 54 ders saati ile okuma etkinliklerine ayrılmıştır.

Yazma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik etkinlikler metne ya da temaya bağlı olarak ele alınmıştır.

Yazma bölümünde önce etkinliğin konusu ve yöntemi belirtilmiş, daha sonra etkinliğin uygulanışında öğrenciden beklenenler ve dikkat edilmesi gereken noktalar belirtilmiştir.

Yazma etkinliklerini uygulama sürecindeki konu başlıkları şöyledir: yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını uygulama.

Kitaplardaki yazma etkinliklerini iki bölümde incelemek mümkündür. Birincisi öğrenci çalışma kitabında olan etkinlikler, ikincisi ise öğretmen kılavuz kitabında yer alıp öğrenci çalışma kitabında bulunmayan etkinliklerdir. Her iki bölümle de ilgili olarak öğretmen kılavuz kitabında dersin işlenişiyile ilgili yönergeler yer almaktadır.

Yeni Türkçe Öğretim Programı'nda dört temel dil becerisinden birisi olan yazma becerisi ders işleniş sürecine yayılmıştır. Bunu tüm ders işleniş aşamalarında görmek mümkündür. Örneğin hazırlık aşamasında "başlıktan ve görsellerden hareketle şiirin içeriğini tahmin ederek yazma, yazma etkinliği için sözlü kültür ürünleri derleyerek sınıfa getirme, çevrelerinde kişilik özellikleri yönünden çok beğerendikleri insanı kısaca tanıtarak beğerme sebeplerini açıklayan bir paragraf yazma, başlıktan hareketle metnin içeriğini tahmin ederek yazma, konuyla ilgili verilen cümlelerden birini seçerek bu cümleyi açıklayan bir paragraf yazma ve yazdıklarını resimleme" gibi etkinlikler yer almaktadır.

Okuma/dinleme aşamasında "okurken işaretlediği kısımlardan da yararlanarak metni kendi cümleleriyle özetleyerek yazma, dinlediği metinden hareketle aklında kalan ifadeleri kendi cümleleriyle yazma, metni okurken

işaretlediği yerleri kendi cümleleriyle ifade ederek anlamlı bir metin oluşturma, dinlediği metni özetleyerek tekrar yazma, parçada geçen deyimlerden birini seçerek bu deyimden geçtiği bir paragraf yazma, şiirde dile getirmek istedikleriyle ilgili şiire bir dördlük ekleme, okuduğu metnin öncesine ve sonrasına ait tahminlerde bulunarak yazma, dinleme sırasında dinlediklerinden hareketle not tutma, öğrendiği kelime ve kelime gruplarının yer aldığı bir paragraf yazma” gibi etkinliklere yer verilmektedir.

Dil bilgisi aşamasında ise bir etkinliğe yer verilmiştir. Öğrencilerden istedikleri bir varlığı tanıtan kısa bir paragraf yazmaları ve bu paragrafta kullandığı sıfatların altını çizerek göstermeleri istenmektedir.

Yazma bölümünde ise yazım kuralları ile ilgili bilgiler, noktalama işaretleri ve kelimelerin doğru yazımıyla ilgili etkinlikler yer almaktadır. Farklı yazma yöntem ve teknikleri anlatılmakta ve bunlarla ilgili uygulamalara yer verilmektedir. Öğrencilerin ders dışında yapabilecekleri yazma çalışmalarına dikkat çekilmektedir. Tüm bu yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi için ölçekler yer almaktadır. Bu değerlendirme tek taraflı olmayıp öğretmenin değerlendirmesinin yanı sıra öz değerlendirme ve akran değerlendirmesi ile ilgili ölçek ve formlar yer almaktadır. Tüm bu etkinlikler 6. Sınıf müfredatına uygun bir şekilde düzenlenmiştir. Etkinlikler ile ilgili yapılan açıklama ve yönergeler öğretmen kılavuz kitabında yer almakta ve öğretmenin öğretme-öğrenme ortamını kontrol etmesine olanak sağlamaktadır.

Öğretmen kılavuz kitabındaki yazım kuralları ise şöyledir: Öğrencilerden tüm yazma çalışmalarını sırasında çizgisiz kâğıt kullanmalarını, kâğıdın kenarlarında paragraflar, satırlar ve kelimeler arasında uygun boşluk bırakmalarını söyleyerek kâğıt ve sayfa düzenine dikkat etmelerini isteyiniz. Noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanmalarını, yazım kurallarına uymalarını, metne konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulmalarını, tüm yazma etkinliklerinde öğrencilerden düzgün okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı” kullanmalarını isteyiniz. Onları standart Türkçe ile yazmaya özendiriniz. Kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanmalarını isteyiniz. Öğrencilerden yabancı dillerden alınmış ve dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine

Türkçelerini kullanmalarını isteyiniz. Öğrencilere dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurmaya özen göstermelerini söyleyiniz. Cümlelerini açık ve anlaşılır ifadelerle yazmalarını, cümlelerde kelime tekrarlarından kaçınmaları gerektiğini söyleyiniz. Duygu, düşünce ve hayallerini kendilerine özgü bir dille anlatmalarını söyleyiniz.

Yazma etkinlikleri sırasında özellikle metin yazarken uygulanacak yöntem ve teknikler şöyle sıralanmaktadır: kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, grupta yazma, duyulardan hareketle yazma, yaratıcı yazma, güdümlü yazma, kontrollü yazma, boşluk doldurarak yazma, tahminde bulunma, metin tamamlama, metinden hareketle yeni bir metin oluşturma, serbest yazma.

Tablo 1: *Koza Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri*

Yazma yöntem ve teknikleri*	Koza Yayınları
Not alma	-
Özet çıkarma	-
Boşluk doldurma	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	2
Serbest yazma	1
Kontrollü yazma	1
Güdümlü yazma	3
Yaratıcı yazma	3
Metin tamamlama	2
Tahminde bulunma	2
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma	-
Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma	3
Duyulardan hareketle yazma	3
Grup olarak yazma	3
Eleştirel yazma	-

*Yukarıdaki tabloda birinci sütunda belirtilen yazma yöntem ve teknikleri 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma yöntem ve teknikleridir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi birkaç yazma yöntem ve tekniği dışında birçok yazma yöntem ve tekniğine yer verilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Koza Yayınevine ait olan kitabın öğrencilerin birçok yazma yöntem ve teknikleri kullanmalarına olanak tanıdığı söylenebilir. Öğrencilerin farklı yazma yöntem ve teknikleri uygulamaları yazma becerisini monotonluktan kurtarmakta ve daha eğlenceli hâle getirmektedir.

Yazma bölümünde farklı türde metin yazma konusunda öğrencilerden şiir, deneme, masal, tanıtıcı metin, dilekçe, düşünce yazısı, haber yazısı, mektup, tiyatro, anı, hikâye ve ileti yazmaları istenmektedir. Ayrıca yazdığı türlerde uygun olan metinleri resim ve karikatürlerle anlatmaları da istenmektedir. Aşağıdaki tabloda öğrenciler belli türde metin yazma ile ilgili türler ve bu türlerin ne sıklıkla uygulandığıyla ilgili bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2: *Koza Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı*

Metin Türleri	Ne Sıklıkla Yer Verildiği
Şiir	3
Deneme	2
Masal	2
Tanıtıcı metin	2
Dilekçe	1
Düşünce yazısı	1
Haber yazısı	1
Mektup	1
Tiyatro	2
Anı	1
Hikâye	2
İleti	1

Tablo 2’de yazma çalışmalarında türlerin kullanım sıklığı verilmektedir. Öğrencilere yazma becerisinde verilmek istenen kazanımlar listesine bakıldığında farklı türde metin yazma davranışını kazanmaları onlardan istenmektedir. Tabloda yer alan türlerin dışında öğretmen kılavuz kitabında yer

alan türler de vardır. Her ikisi birden değerlendirildiğinde tür çalışmaları açısından yazma çalışmalarındaki etkinliklerin yeterli olduğu söylenebilir.

Öğretmen kılavuz kitabında yer alan öğrenci çalışma kitabında ise bulunmayan etkinlikler ise şu şekilde sıralanmaktadır: şiir defteri tutma, günlük tutmaya yönlendirme, Keloğlan'ın maceralarını anlatan bir masal yazma, Atatürk'ün hayatını anlatan bir şiir yazma, kendilerine verilen bir metinde yabancı kelimelerin Türkçe karşılıklarını bularak metni tekrar yazma, tiyatro yazma, olayın gerisini tahmin ederek yazma, anı yazma, zaman zaman serbest zaman etkinlikleri düzenleme, deneme yazma, "Öğretmenimiz zamanda yolculuk yaparak sınıfça taş devrine gideceğimizi söyledi." cümlesini giriş cümlesi olarak düşünüp hikâyenin düğüm ve çözüm bölümlerini yazmalarını isteme, "Buluşlar olmasaydı..." diye başlayan metni hayal güçlerini kullanarak devam ettirme.

Yukarıda sıralanan etkinliklere bakıldığında öğretmen kılavuz kitabında yer alıp öğrenci çalışma kitabında bulunmayan etkinliklerin azımsanmayacak kadar çok olduğu görülmektedir.

Yazma etkinlikleriyle öğrencilere öğretilmek istenen noktalama işaretleri ve yazım kuralları ise şöyledir: büyük harflerin kullanımı, ses uyumları ve ses olayları, sayıların yazımı, "-de" eki ve "de" bağlacının yazımı, "mi" edatının yazımı, "-ki" eki ve "ki" bağlacının yazımı, kısaltmaların yazımı, nokta, virgöl, kısa çizgi, tırnak işareti, yay ayraç, iki nokta, eğik çizgi, üç nokta, noktalı virgöl, kesme işaretinin kullanımı (TDK, 2005). Tüm bu etkinlikler yapılırken örnek kelime ve cümleler üzerinden hareket edilmektedir. Yazım ve noktalama işareti ile ilgili kurallar öğrenciye doğrudan verilmemekte, sezdirilmeye çalışılmaktadır.

4. 1. 2. Pasifik Yayınevine Ait Kitaplarla İlgili Bulgular

Pasifik yayınlarına ait 7. Sınıf Türkçe ders kitaplarında 24 metin yer almaktadır. Araştırma süresince 24 metinde bulunan tüm bölümler ve etkinlikler incelenmiştir. Kitap; hak ve özgürlükler, Atatürkçülük, doğa ve evren, duygular ve hayaller, alışkanlıklar ve millî kültür olmak üzere toplam 6 temadan

oluşmaktadır. Her temada 4'er metin yer almaktadır. Her bir metnin işleniş süreci şu basamaklardan oluşmaktadır:

- A. Genel hazırlık
- B. Okuma/Dinleme
 - a. Hazırlık
 - b. Okuma/Dinleme ve anlama
- C. Konuşma
- Ç. Yazma
- D. Dil bilgisi

Kitaplar incelenirken yukarıda belirtilen tüm bölümler taranmış, yazma etkinlikleri ile ilgili bölümler not alınmıştır. Her temanın başında ders saati boyunca verilmek istenen kazanımlar listesi yer almaktadır. Araştırma konusu olduğu için daha çok yazma bölümü üzerinde durulmuştur.

Öğretmen kılavuz kitaplarında her metin için ne kadar süre harcanacağı belirtilmiştir. Hak ve özgürlükler teması için 30, Atatürkçülük teması için 28, doğa ve evren teması için 28, duygular ve hayaller teması için 35, alışkanlıklar teması için 28, millî kültür teması için 22 ders saati önerilmiştir. Her metin için önerilen ders saatleri de farklıdır. Bunun bir öneri olduğu ve asıl belirleyicinin öğrencilerin öğrenme hızı olduğu belirtilmiştir.

Yazma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik etkinlikler metin ya da temaya bağlı olarak ele alınmıştır.

Yazma etkinliklerini uygulama sürecindeki konu başlıkları şöyledir: yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını uygulama.

Kitaplardaki yazma etkinliklerini iki bölümde incelemek mümkündür. Birincisi öğrenci çalışma kitabında olan etkinlikler, ikincisi ise öğretmen kılavuz

kitabında yer alıp öğrenci çalışma kitabında bulunmayan etkinliklerdir. Her iki bölümle de ilgili olarak öğretmen kılavuz kitabında dersin işlenişiyle ilgili yönergeler yer almaktadır.

Pasifik yayınlarına ait Türkçe dersi 7. Sınıf kitaplarında yazma becerisinin dersin işleniş sürecine dağıtıldığı görülmektedir. Örneğin derse hazırlık bölümünde yazma bölümüyle ilgili hatırlatmalar yapılmakta ya da öğrencilerden yazma etkinliklerinde kullanmak üzere görsel ve yazılı materyaller getirmeleri istenmektedir. Bunun yanı sıra derse hazırlık amacıyla yaptırılan yazma çalışmaları da öğrenci çalışma kitaplarında yer almaktadır. Bunlar: konuyla ilgili farklı bir metin okuyup metinden anladıklarını kendi cümleleriyle yazarak özetleme, öğrencileri gruplara ayırıp metnin başlığından hareketle içeriğini tahmin ettikleri bir metin yazma, konuyla ilgili poster hazırlama.

Okuma/Dinleme aşamasında “yeni öğrendiği kelime ve kelime gruplarının en az ikisinin geçtiği kısa bir metin yazma, basında Türkçenin yanlış kullanımıyla ilgili gereken yerlere eleştiri yazısı yazma, metinde boş bırakılan yerlerin metnin akışına uygun bir şekilde tahmin edilerek doldurulması, en az üç tiyatro metnini bir arada kullanacakları kısa bir metin yazma, öğrendiği kelime ve kelime gruplarından en az üçünü kullanarak kısa bir metin yazma, yeni öğrendiği deyimlerin yer aldığı kısa bir metin yazma, metinde geçen bilmediği en az dört kelimeyi kullanarak kısa bir metin yazma, okuduğu metni akışına uygun olarak yazarak özetleme, ‘köşe’ ve ‘sütun’ kelimelerini bir arada kullanabileceği kısa bir metin yazma, belirlediği anahtar kelimedenden yararlanarak metni yazarak özetleme” gibi etkinlikler yer almaktadır.

Yazma bölümünde ise yazım kuralları ve noktalama işaretleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Farklı yazma yöntem ve teknikleri ile ilgili bilgilendirme ve uygulama etkinlikleri yer almaktadır. Kitaplarda yer alan yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi için ölçekler bulunmaktadır. Bu sayede öğrenciye hangi kazanımın verildiği kontrol edilmektedir. Kitaplarda tüm etkinlikler 7. Sınıf müfredatını kapsamaktadır. Dersin işleniş ile ilgili yönergeler ve açıklamalar öğretmen kılavuz kitaplarındadır. Öğrenci çalışma kitaplarında ise etkinlikler yer almaktadır. Beyin fırtınası ve farklı tartışma teknikleriyle öğrenciler konuya

hazırlanmaktadır. Bibliyografik künye yazma ve deney raporu hazırlama gibi etkinlikler mevcuttur. Performans görevleri de verilmektedir.

7. Sınıf pasifik yayınları kitabında yazma etkinlikler sırasında öğrencinin öğrenmesi gereken yöntem ve teknikler şunlardır: güdümlü yazma, yaratıcı yazma, metinlerden hareketle yeni bir metin oluşturma, duyulardan hareketle yazma, metin tamamlama.

Tablo 3: *Pasifik Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri*

Yazma yöntem ve teknikleri*	Pasifik Yayınları
Not alma	-
Özet çıkarma	-
Boşluk doldurma	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	-
Serbest yazma	-
Kontrollü yazma	-
Güdümlü yazma	3
Yaratıcı yazma	3
Metin tamamlama	1
Tahminde bulunma	-
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma	-
Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma	1
Duyulardan hareketle yazma	1
Grup olarak yazma	-
Eleştirel yazma	-

*Yukarıdaki tabloda birinci sütunda belirtilen yazma yöntem ve teknikleri 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma yöntem ve teknikleridir.

Tablo 3'te 7. Sınıf pasifik yayınlarına ait ders kitabında yazma çalışmaları süresince öğrencilere kazandırılmak istenen yazma yöntem ve teknikleri yer almaktadır. Görüldüğü gibi yazma yöntem ve tekniklerine çok fazla yer

verilmemektedir. 15 farklı yazma yöntem ve teknikleri içerisinde bir yıl boyunca öğrenciye 5 farklı yazma yöntem ve tekniği öğretilmeye çalışılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında bu kitabı kullanan öğrenciler farklı yöntem ve teknikleri kullanmada yetersiz kalmaktadır. Burada yazma becerisinin “farklı yöntem ve teknikleri kullanır” kazanımının yeterince karşılanmadığı görülmektedir.

Yazma etkinlikleriyle farklı türde metin yazma konusunda ise öğrencilerden dilekçe, söyleşi, eleştiri, anı, tanıtım yazısı, şiir, gezi yazısı, biyografi, fabl ve deneme türünde yazılar yazmaları istenmektedir.

Tablo 4: *Pasifik Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı*

Metin Türleri	Ne Sıklıkla Yer Verildiği
Şiir	4
Deneme	1
Biyografi	1
Tanıtıcı metin	1
Dilekçe (bildirme)	1
Fabl	1
Söyleşi	1
Anı	1
Gezi yazısı	1
Eleştiri	1

Tablo 4’te ise belli türde metin yazma çalışmalarının ne sıklıkla yer aldığı gösterilmektedir. En fazla şiir türünde yazma çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Tabloda belirtilen diğer türlerde yapılan yazma çalışmalarının ise birer defa yer aldığı görülmektedir. Bir türün kavratılması için sene boyunca öğrencinin bir uygulama yapması o türün kavratılması için yeterli değildir. Özellikle yazma becerisinin zor kazanılan bir davranış olduğu düşünülürse konunun önemi daha iyi anlaşılır.

Bütün bu etkinliklerin dışında sadece öğretmen kılavuz kitabında yer alanlar ise şöyledir: Rapor nasıl tutulur? Verilen bir cümledeki sorunun

tanımlanarak bu sorunun çözümlerinin neler olabileceği tartışılarak yazılması istenir. Verilen bir düşünceye katılıp katılmadığını anlatan bir metin yazmaları istenir. Tahtaya konular yazılır. Biri seçilerek söyleşi yazması istenir. Poster hazırlama, biyografi yazma, nesnelere kendisinde çağrıştırdıkları ile ilgili metin yazma, fabl ve şiir yazma, soy ağacı hazırlama.

Yazma etkinlikleriyle kitaplarda öğrencilere öğretilmek istenen noktalama işaretleri ve yazım kuralları ise şöyledir: kâğıt ve sayfa düzenine dikkat etme, düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazma, standart Türkçe ile yazma, Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma, yazım ve noktalama kurallarına uyma, yazılacakları ana düşünce etrafında planlama, ana düşünceyi yardımcı düşüncelerle destekleme, düşünceleri uygun yollarla geliştirme, yazıya kısa ve dikkat çekici başlık bulma, yeni öğrenilen kelime ve kavramları kullanma, yazmaya başlamadan önce yazılacakları taslak hâline getirme, yabancı dillerden alınmış dilimize henüz yerleşmemiş kelimeler yerine Türkçelerini kullanma metin yazma konusunda öğrencilerden istenenlerdir. 7. Sınıf Türkçe dersi müfredatına uygun olarak öğrenciye öğretilen noktalama işaretleri şunlardır: virgöl, iki nokta, üç nokta, soru ve ünlem işareti, kısa ve eğik çizgi, yay ve köşeli ayraç, kesme işareti, düzeltme ve tırnak işareti. Ayrıca kelimelerin doğru yazımı, sayıların ve büyük harflerin yazımıyla ilgili pekiştirme etkinlikleri yer almaktadır.

4. 1. 3. Batu Yayınevine Ait Kitaplarla İlgili Bulgular

Batu yayınlarına ait 6. Sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabı incelenmiştir. Bu yayınevine ait olan kitapta toplam 31 metin bulunmaktadır. Araştırma süresince 31 metinde bulunan tüm etkinlikler incelenmiştir. Kitap; okuma kültürü, Atatürkçülük, sevgi, millî kültürümüz, doğa ve evren ve toplum hayatı olmak üzere 6 temadan oluşmaktadır. Atatürkçülük temasında 6, diğer temalarda ise 5'er metin yer almaktadır. Her metnin işleniş süreci şu aşamalardan oluşmaktadır:

1. Metne hazırlık
2. Okuduğunu/Dinlediğini anlama ve çözümleme

3. Konuşma

4. Yazma

5. Dil bilgisi

Kitaplar incelenirken tüm bölümler taranmış ve yazma etkinlikleri ile ilgili bölümler not edilmiştir. Her metnin başında ders esnasında verilmek istenen kazanımlar yer almaktadır. Araştırma konusunun yazma etkinlikleri olması ve bu etkinliklerin de yazma bölümünde yoğunlaşması sebebiyle en fazla bu bölüm üzerinde durulmuştur. Kazanımlar diğer kitaplardakilerle aynıdır.

Öğretmen kılavuz kitabında tüm yıl boyunca metinler işlenirken önerilen toplam ders saati 175 ders saatidir. Bazı metinler dışında her metin için ortalama 5 ders saati önerilmektedir.

Kitaplardaki yazma etkinliklerini iki bölümde incelemek mümkündür. Birincisi öğrenci çalışma kitabında olan etkinlikler, ikincisi ise öğretmen kılavuz kitabında yer alıp öğrenci çalışma kitabında bulunmayan etkinliklerdir. Her iki bölümle de ilgili olarak öğretmen kılavuz kitabında dersin işlenişine ilgili yönergeler yer almaktadır.

Yazma becerisi tüm ders saatine yayılmıştır. Okuma, konuşma, dinleme ve dil bilgisi etkinlikleriyle de yazma etkinlikleri birleştirilmiştir. Bunun örnekleri kitaplarda mevcuttur. Örneğin metne hazırlık aşamasında yazma etkinlikleriyle ilgili ön hazırlık ve hatırlatmalar yer almaktadır. Bu bölümde “görsellerden hareketle görsellerin uyandırdığı çağrışımlarla ilgili metin yazma, verilen haritadan hareketle Türkiye'nin jeopolitik konumunu yorumlayarak yazma, fotoğrafların çağrıştırdıklarını birkaç cümle ile ifade etme, afişlerle ilgili duygu ve düşünceleri yazarak anlatma, görselleri ve onlarla ilgili haberleri yorumlama, fotoğraflardan hareketle metni tamamlama, atasözlerinin çağrıştırdıklarını birkaç cümle ile anlatma, kelime ve kelime gruplarının çağrıştırdıkları ile ilgili metin yazma” gibi etkinlikler yer almaktadır.

Okuma/Dinleme bölümlerinde “dinlediklerini not ederek yazma, özetleyerek okuma, metni tahmin ederek okuma, tüm maviliğin yok olduğu bir dünya hayal ederek düşünce ve duygularını yazarak ifade etme, sorulardan

yararlanarak dinlediği metni kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetleyerek yazma, çeşitli gazete ve dergilerden küresel ısınma ile ilgili yazıları derleyip yazılardan hareketle bir köşe yazısı yazma, metnin öncesine ve sonrasına ait kurgular yapma, metindeki görsellerin çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri yazarak ifade etme” gibi etkinlikler yer almaktadır.

Konuşma bölümünde ise yazma ile ilgili bir etkinlik yer almaktadır. Öğrencilerden okudukları ile ilgili notlar tutması ve kitaba dair bir eleştiri yazısı hazırlamaları ve eleştirel konuşma yapmaları istenmektedir.

Dil bilgisi bölümünde de yine bir etkinlik yer almaktadır. Yazı yarışması düzenlenir. Okudukları bir metni en az cümle ile tekrar yazmaları istenmektedir. Bunu yaparken de fiilimsileri kullanmaları gerekmektedir.

Kitaptaki yazma bölümünde ise yazım kuralları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bunun yanı sıra hangi yazma yöntem ve tekniklerini kullanacakları, ne türde metin yazacakları ve noktalama işaretleri ile ilgili etkinlikler yer almaktadır. Öğrencilerin ders dışında yapabilecekleri etkinliklere dikkat çekilmektedir. Yazma etkinliklerinin değerlendirilmesi ile ilgili formlar bulunmaktadır.

Yazma etkinliklerinde öğrencilere kavratılmaya çalışılan yöntem ve teknikler şunlardır: yaratıcı yazma, kontrollü yazma, serbest yazma, grup olarak yazma, metni kendi cümleleriyle yeniden oluşturma, metin tamamlama, kelime kavram havuzundan seçerek yazma, boşluk doldurma, güdümlü yazma.

Tablo 5: *Batu Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri*

Yazma yöntem ve teknikleri*	Batu Yayınları
Not alma	-
Özet çıkarma	-
Boşluk doldurma	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	1
Serbest yazma	6

Kontrollü yazma	2
Güdümlü yazma	2
Yaratıcı yazma	5
Metin tamamlama	2
Tahminde bulunma	
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma	1
Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma	-
Duyulardan hareketle yazma	-
Grup olarak yazma	1
Eleştirel yazma	-

*Yukarıdaki tabloda birinci sütunda belirtilen yazma yöntem ve teknikleri 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma yöntem ve teknikleridir.

Tablo 5'te Batu yayınlarına ait kitapta öğrencilere öğretmek istenen yazma yöntem ve teknikleri yer almaktadır. Tabloya bakıldığında birçok yazma yöntem ve tekniklerinin öğrencilere kazandırılmak istendiği görülmektedir. Özellikle serbest yazma ve yaratıcı yazma çalışmalarına daha fazla yer verilmektedir.

Yazma bölümünde etkinlikler aracılığıyla farklı türde metin yazma konusunda hikâye, anı, mektup, şiir, deneme, makale, bildirme yazıları, biyografi, gezi yazısı, tiyatro, masal, söyleşi, otobiyografi, elektronik ileti yazmaları istenmektedir.

Tablo 6: *Batu Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı*

Metin Türleri	Ne Sıklıkla Yer Verildiği
Şiir	5
Deneme	2
Biyografi	1
Otobiyografi	1
İleti	1

Söyleşi	1
Gezi yazısı	1
Masal	2
Hikâye	4
Mektup	4
Makale	1
Bildirme yazısı (haber, mektup)	2
Tiyatro	1
Anı	1

Tablo 6'da ise belli türde metin yazma çalışmalarının ne sıklıkla yer aldığı gösterilmektedir. Daha çok şiir, hikâye ve mektup türleri üzerinde durulmuştur. Olay yazılarına göre düşünce yazıları daha az yer almaktadır.

Öğretmen kılavuz kitabında yer alan öğrenci çalışma kitabında ise bulunmayan yazma etkinlikleri ise şöyle sıralanmaktadır: “Ben başladım, sen bitir.” etkinliği, kitap ve kütüphane konulu anı yazma, yazı çalışmaları ile ilgili arşiv oluşturma, dergi oluşturma, gündemimizde hayvanlar var, başka bir canlı olsaydık, günlük tutma, mektup yazma, tema gazetesi çıkarma, biyografi, şiir ve hikâye yazma, genç kalemler adıyla yazdıklarını toplayacakları ve sergileyecekleri bir yazı köşesi oluşturma, tiyatro yazma, tiyatro metni yazma yarışması düzenleme, masal yazma, otobiyografi yazma, şiir defteri tutma.

Öğrenci çalışma kitabında bulunan etkinlikler ise şöyledir: görsellerle ilgili yorumları yazma, örnek metinden ve metindeki anahtar kelimelerden hareketle hikâye yazma, bir şaire veya yazara mektup yazma, Atatürk'e mektup yazma, Atatürk ve Türk toplumundaki önemi konulu makale yazma, Cumhuriyet'ten önce ve sonra konulu metin yazma, yazdığı hikâyeyi resmetme, karışık verilen metni düzenli hâle getirme, akrostiş çalışması yapma.

Yazma etkinlikleri ile öğrencilere verilmek istenen yazım kuralları ve noktalama işaretleri ise şöyledir: düzgün, okunaklı ve işlek “bitişik eğik yazı”yla yazma, Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma, olayları ve bilgileri sıraya koyarak yazma, kâğıt ve sayfa düzenine dikkat etme, standart Türkçe ile

yazma, tekrara düşmeden yazma, atasözü ve deyimlerle anlatımı zenginleştirme, yabancı dillerden alınmış henüz dilimize geçmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanma, planlı yazma. Nokta, virgül, noktalı virgül, iki nokta ve üç nokta, kısa ve eğik çizgi, tırnak ve ünlem işaretleri, yay ayraç ve köşeli ayraç, kesme işareti, ses olayları, sayıların, büyük harflerin, birleşik kelimelerin ve kısaltmaların yazımı.

4. 1. 4. MEB Yayınları 6. Sınıf Türkçe Kitaplarıyla İlgili Bulgular

MEB yayınlarına ait 6. Sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabı incelenmiştir. Bu kitapta toplam 26 metin bulunmaktadır. Araştırma süresince 26 metinde bulunan tüm etkinlikler incelenmiştir. Kitap; okuma kültürü, Atatürk, duygular ve hayaller, sevgi, zaman ve mekân, doğa ve evren olmak üzere toplam 6 metinden oluşmaktadır. Atatürk temasında 6, diğer temalarda ise 4'er metin bulunmaktadır. Her bir metnin işleniş süreci şu aşamalardan oluşmaktadır:

1. Hazırlık
 - A. Derse hazırlık
 - B. Metne hazırlık
2. Okuma-anlama/Dinleme-anlama
3. Konuşma
4. Yazma
5. Dil bilgisi

Kitaplar incelenirken yukarıda belirtilen tüm bölümler taranmış yazma etkinlikleri ile ilgili olan bölümler not alınmıştır. Her metnin başında ders esnasında verilmek istenen kazanımlar yer almaktadır. Yapılan çalışma yazma etkinlikleri ile ilgili olduğu için yazma bölümü üzerinde yoğunlaşmıştır.

Öğretmen kılavuz kitabında her metin için ne kadar süre harcanacağı belirtilmiştir. Buna göre her temaya 30 ders saati ayrılmıştır. Bu 30 ders saati her metnin içeriğine göre dağıtılmıştır.

Tüm yıl boyunca yazma etkinlikleri için belirlenen süre bir yıllık toplam ders saatinin %20'si kadardır. Bu da 36 ders saati demektir. Yazma etkinlikleri kitaplarda kendisine ayrılan süre bakımından temel dil becerileri içerisinde konuşma etkinlikleri ile beraber ikinci sırada yer almaktadır. En fazla süre okuma becerisi için ayrılmıştır. Tema ve temadaki metinler kazanımlara göre belirlenmiştir.

Yazma temel becerisinde “yazım kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını uygulama” becerilerine yönelik olarak öğrencilerin ulaşmaları gereken kazanımlar verilmiştir. Kılavuz kitapta yazma bölümünde yer alan etkinliklerin ayrıntılı açıklamaları yer almaktadır.

Kitaptaki yazma etkinliklerini iki bölümde incelemek mümkündür. Birincisi öğrenci çalışma kitabında olan etkinlikler, ikincisi ise öğretmen kılavuz kitabında olup öğrenci çalışma kitabında olmayan etkinlikler. Dersin işlenişi ile ilgili tüm açıklama ve yönergeler öğretmen kılavuz kitabında yer almaktadır.

Yazma becerisi ile ilgili olan tüm etkinlikler ders işleniş süreci içerisinde tüm temel dil becerileri üzerine ve dil bilgisi etkinliklerine dağıtılmıştır. Yazma etkinliklerinin en yoğun olduğu bölüm yazma bölümü olarak görülmektedir. Örneğin hazırlık aşamasında yazma bölümünde yapacakları ile ilgili ön hazırlık yapmaları istenmektedir.

Okuma-anlama/Dinleme-anlama aşamasında “dinlediklerini not alarak yazma, dinlediği metnin sonunu hayal ederek yazma, dinlediği masaldan çıkardığı sonucu yazarak ifade etme, tahmin ederek okuma ve tahminlerini yazma, ‘Siz olsaydınız masalı nasıl bitirirdiniz?’ sorusundan hareketle metnin sonunu yazma, bayrak şiirinin uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatan bir paragraf yazma, okuduğu metni kendi cümleleriyle yazarak özetleme, giriş, gelişme ve sonuç bölümünde anlatılanları birer paragraf şeklinde yazma, metinde geçen deyimlerden dördünü kullanarak bir paragraf yazma, dinlediği metinde ortaya konan sorunlara çözüm önerileri üretme” gibi etkinlikler yer almaktadır.

Konuşma bölümünde yaratıcı yönlerini geliştirmek amacıyla öğrencilerden grup çalışması yapmaları istenmektedir. “Müzik olmasaydı günlük yaşamımız nasıl olurdu?” etkinliğinde bireysel olarak verdikleri yanıtlardan yararlanarak günlük hayattan kısa kesitler aktaran bir hikâye yazmaları ve hikâyeyi oluşturdukları grupla canlandırmaları istenmektedir.

Dil bilgisi bölümünde ise pekiştirme ve küçültme sıfatlarını kullanarak evin bir bölümünü yazarak tanıtma etkinliği yer almaktadır.

Yazma bölümünde ise yazım kurallarıyla ilgili bilgilere yer verilmektedir. Yazma yöntem ve tekniklerini uygulama ile ilgili etkinlikler yer almaktadır. Noktalama işaretleriyle ilgili etkinlikler mevcuttur. Olayları sıraya koyarak yazma ve anlatılanları resimleme, resimlerden hareketle hikâye yazma, şiir yazma, metinden hareketle düşünce yazısı yazma, önemli yerleri not ederek yazma, verilen cümleleri tamamlayarak paragraf oluşturma, tarihimizi bilme ve araştırmanın önemi ile ilgili iki soru hazırlayıp bu sorulara yazacağı düşünce yazısında yanıt verme, karışık verilen cümleleri sıraya koyarak metin oluşturma, yabancı kelimelerin yerine Türkçelerini kullanma, “Eskici” adlı metinden hareketle aynı konuda şiir yazma, yaşadığı yeri anlatan kısa bir yazı yazma, Vivaldi’nin Mevsimler Konçertosu eşliğinde doğa resimlerini inceleyerek resmi anlatan bir paragraf yazma, metnin dördüncü paragrafındaki anahtar kelimelerden hareketle gezi yazısı yazma, karikatürlerle ilgili duygu ve düşünceleri yazarak anlatma, doğadaki değişikliklerle ilgili haber yazısı yazma, beğendiği bir kitabı tanıtma, zamanı boşa harcayan ve zamanı iyi değerlendiren iki kişinin başından geçen olayları yazarak anlatma gibi etkinlikler vardır.

Yazma etkinlikleri sırasında özellikle metni yazarken uygulanacak yöntem ve teknikler şöyle sıralanmaktadır: güdümlü yazma, boşluk doldurma, kontrollü yazma, bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma, yaratıcı yazma, özet çıkarma, not alarak yazma, metin tamamlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, eleştirel yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma, duyulardan hareketle yazma.

Tablo 7: *MEB Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri*

Yazma yöntem ve teknikleri*	MEB Yayınları 6. Sınıf
Not alma	1
Özet çıkarma	1
Boşluk doldurma	1
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	2
Serbest yazma	-
Kontrollü yazma	4
Güdümlü yazma	5
Yaratıcı yazma	3
Metin tamamlama	3
Tahminde bulunma	-
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma	1
Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma	2
Duyulardan hareketle yazma	3
Grup olarak yazma	-
Eleştirel yazma	1

*Yukarıdaki tabloda birinci sütunda belirtilen yazma yöntem ve teknikleri 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma yöntem ve teknikleridir.

Tablo 7'de MEB yayınlarına ait kitapta öğrenciler öğretilmek istenen yazma yöntem ve teknikleri yer almaktadır. 2 yöntem ve tekniğin dışında diğer tüm yazma yöntem ve tekniklere yer verildiği görülmektedir. Bu kitabı ders kitabı olarak okuyan öğrencilerin daha fazla yazma yöntem ve tekniklerini öğrendiklerini söyleyebiliriz.

Yazma bölümünde farklı türde metin yazma konusunda öğrencilerden şiir, hikâye, deneme, masal, mektup, dilekçe, gezi yazısı, haber yazısı, düşünce yazısı yazmaları istenmektedir. Bazı türlerin resimlerle anlatımı da yer almaktadır.

Tablo 8: MEB Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı

Metin Türleri	Ne Sıklıkla Yer Verildiği
Şiir	6
Deneme	1
Düşüce yazısı	3
Gezi yazısı	2
Masal	1
Hikâye	2
Mektup	3
Dilekçe	1
Haber yazısı	1

Tablo 8’de ise belli türde metin yazma çalışmalarının ne sıklıkla yer aldığı gösterilmektedir. Görüldüğü gibi şiir yazma etkinliği daha fazla yer almaktadır. Yapılan tür çalışmalarının yazma çalışmalarında dengeli bir dağılım gösterdiği söylenemez.

Öğretmen kılavuz kitabında olup da öğrenci çalışma kitabında olmayan etkinlikler ise şöyledir: “Bir kitap kahramanı olsanız hangisi olurdu?” konulu bir metin yazma, atasözü, özdeyiş ve şiir defteri tutma, okumanın hayattaki önemini anlatan bir şiir ya da hikâye yazma, yaratıcı yazma yöntemiyle şiir yazma, özet çıkarma yöntemiyle metni yazma, günlük hayatta yaşadıkları bir olayı haber vermek için mektup yazma, vatan sevgisi konulu hikâye yazma, verilen konulardan seçerek eleştirel yazma yöntemiyle metin yazma, gezip gördüğü bir yeri yazarak anlatma, doğal yaşamı korumak ve çevreyi temiz tutmak konulu yapmamız gerekenleri anlatan bir düşünce yazısı yazma.

Yazma etkinlikleriyle öğrencilere öğretilmek istenen noktalama işaretleri ve yazım kuralları şöyledir: ses olaylarını kavratma, yazımı karıştırılan kelimeleri doğru yazma, düzgün, okunaklı, “bitişik eğik yazı” yazma, yazım kurallarını uygulama, sayıların yazımını sezdirme, sayılara ve kısaltmalara getirilen ekleri yazma, noktalı virgöl, iki nokta, eğik çizgi, soru edatı “mi”nin yazımı, standart Türkçe ile yazma, açık ve anlaşılır cümlelerle yazma, “-de” eki ve “de”

bağlacının yazımı, “-ki” eki ve “ki” bağlacının yazımı, büyük harflerin ve birleşik kelimelerin yazımı, nokta, virgül, üç nokta, kısa çizgi, tırnak işareti, yay ayraç, kesme işareti, düşünceyi geliştirme yollarını kullanma.

4. 1. 5. MEB Yayınları 7. Sınıf Türkçe Kitaplarıyla İlgili Bulgular

MEB yayınlarına ait 7. Sınıf öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabı incelenmiştir. Bu kitapta toplam 25 metin bulunmaktadır. Araştırma süresince 25 metinde bulunan tüm etkinlikler incelenmiştir. Kitap; iletişim, Atatürkçülük, kavramlar ve çağrışımlar, millî kültür, doğa ve evren, toplum hayatı olmak üzere altı metinden oluşmaktadır. Atatürkçülük temasında 5, diğer temalarda ise 4'er metin bulunmaktadır. Her bir metnin işleniş süreci şu basamaklardan oluşmaktadır:

1. Hazırlık
 - A. Derse hazırlık
 - B. Metne hazırlık
- II. Okuma-anlama/Dinleme-anlama
- III. Konuşma
- IV. Yazma
- V. Dil bilgisi

Kitaplar incelenirken yukarıda belirtilen tüm bölümler taranmış ve yazma etkinlikleri ile ilgili bölümler not edilmiştir. Her metnin başında ders esnasında verilmek istenen kazanımların listesi yer almaktadır. Yapılan çalışmalarla ilgili olduğu için yazma bölümü üzerinde yoğunlaşmıştır.

Öğretmen kılavuz kitabında her metin için ne kadar süre harcanacağı belirtilmiştir. Buna göre her temaya sırasıyla 24, 35, 28, 30, 31 ve 30 ders saati önerilmiştir. Bu ders saatleri her metnin içeriğine uygun bir şekilde dağıtılmıştır.

Tüm yıl boyunca yazma etkinlikleri için belirlenen süre bir yıllık toplam ders saatinin %20'si kadardır. Bu da yaklaşık 36 ders saati demektir. Yazma

etkinlikleri kitaplarda kendisine ayrılan süre bakımından temel dil becerileri içerisinde konuşma etkinlikleri ile beraber ikinci sırada yer almaktadır. En fazla süre okuma becerisi için ayrılmıştır. Tema ve temadaki metinler kazanımlara göre belirlenmiştir.

Yazma temel becerisinde “yazım kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını uygulama” becerilerine yönelik olarak öğrencilerin ulaşmaları gereken kazanımlar verilmiştir. Kılavuz kitapta yazma bölümünde yer alan etkinliklerin ayrıntılı açıklamaları yer almaktadır.

Kitaptaki yazma etkinliklerini iki bölümde incelemek mümkündür. Birincisi öğrenci çalışma kitabında olan etkinlikler, ikincisi ise öğretmen kılavuz kitabında olup öğrenci çalışma kitabında olmayan etkinlikler. Dersin işlenişi ile ilgili tüm açıklama ve yönergeler öğretmen kılavuz kitabında yer almaktadır.

Yazma becerisi ile ilgili olan tüm etkinlikler ders işleniş süreci içerisinde tüm temel dil becerileri üzerine ve dil bilgisi etkinliklerine dağıtılmıştır. Yazma etkinliklerinin en yoğun olduğu bölüm yazma bölümü olarak görülmektedir. Örneğin hazırlık aşamasında yazma etkinlikleriyle ilgili öğrencilere hatırlatmalar yapılmaktadır. Bu şekilde derse hazır gelmeleri sağlanmaktadır. Öğrencilerden görseller, atasözü, özdeyiş, yazı ve şiir, A4 kâğıdı, kısa tiyatro metinleri, bilmece, boya kalemleri vb. materyaller getirmeleri istenmektedir. Bunun yanı sıra şiirden hareketle dil konusunu işleyen bir metin yazmaları, komşuluk ilişkilerini gözlemleyip yazmaları gibi etkinlikler yapmaları istenmektedir.

Okuma-anlama/Dinleme-anlama aşamasında “not alarak dinleme, dinlediği metinlerle ilgili görselleri inceleme ve bunlar hakkında düşünce yazısı yazma, tahmin ederek okuma ve tahminlerini yazma, dinlediği metnin anahtar kelimelerinden hareketle şiir yazma, cirit oyunuyla ilgili metni yazarak özetleme, şairin yerinde olsaydınız denize neler söyleyebileceğinizi yazma, ‘Yazar ve arkadaşlarının yaşadıkları ve düşündükleri günlük hayatta karşılaşılabiliyor mi?’ konulu düşüncelerini yazma, dinlediği metnin öncesine ait kurguları yazma,

işaretlediği yerleri kendi cümleleriyle yazarak anlamlı bir metin oluşturma” gibi etkinlikler yer almaktadır.

Dil bilgisi bölümünde ise yazma etkinlikleriyle ilgili iki etkinlik yer almaktadır. Bunlar: basit ve türemiş fiilleri kullanarak Karagöz ve Hacivat arasında geçebilecek diyalogu yazmaları ve verilen isimlere ek fiil getirerek bir fıkra yazmaları istenmektedir.

Yazma bölümünde ise yazım kurallarıyla ilgili bilgilere yer verilmektedir. Yazma yöntem ve tekniklerini uygulama ile ilgili etkinlikler yer almaktadır. Noktalama işaretleriyle ilgili etkinlikler mevcuttur. Görsellerden hareketle metin yazma, günlük tutma, karikatürleri inceleyerek deneme yazma, resimlerden hareketle şiir yazma, metinlerden hareketle Atatürk’ün insan sevgisi ve sanatla ilgili düşüncelerini kısaca yazma, elektronik posta yazımıyla ilgili özellikleri kavrama, metne uygun giriş cümlesi yazma, Türk halk müziği dinlerken verilen kelimelerden hareketle hikâye yazma, şiirle ilgili duygu ve düşüncelerini yazma, cirit oyununu dünyaya tanıtmaya, şiirden ve görsellerden hareketle metin yazma, yabancı ülkede yaşayan arkadaşına mektup yazarak Fatih Sultan Mehmet’i tanıtmaya, biyografi yazma, yazdıklarını görsellerle destekleme, “Ağaç diyor ki” şiirinden hareketle duygu ve düşünceleri yazma, “Ben olsaydım nasıl yazardım?” etkinliği, şiirden hareketle hikâye yazma, karışık verilen metni düzenli hale getirme, tutanak tutma, misafirlikte başınızdaki geçen bir olayı anlatma gibi etkinlikler yer almaktadır.

Yazma etkinlikleri sırasında öncelikle metin yazarken uygulanacak yöntem ve teknikler şöyle sıralanmaktadır: güdümlü yazma, kontrollü yazma, bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma, yaratıcı yazma, metin tamamlama, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma, duyulardan hareketle yazma, grupla yazma.

Tablo 9: *MEB Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri*

Yazma yöntem ve teknikleri*	MEB Yayınları 7. Sınıf
Not alma	-
Özet çıkarma	-

Boşluk doldurma	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	2
Serbest yazma	-
Kontrollü yazma	1
Güdümlü yazma	6
Yaratıcı yazma	2
Metin tamamlama	3
Tahminde bulunma	-
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma	3
Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma	6
Duyulardan hareketle yazma	3
Grup olarak yazma	1
Eleştirel yazma	-

*Yukarıdaki tabloda birinci sütunda belirtilen yazma yöntem ve teknikleri 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma yöntem ve teknikleridir.

Tablo 9'a bakıldığında yazma yöntem ve tekniklerinin büyük çoğunluğuna yer verildiği görülmektedir. Ancak yazma yöntem ve tekniklerinin yazma çalışmalarındaki dağılımı dengeli değildir. Bazı yöntem ve tekniklere çok fazla yer verilirken bazılarına ise hiç yer verilmemiştir. Özellikle grupla yazma, yaratıcı yazma ve serbest yazma çalışmaları yeterli düzeyde değildir.

Yazma bölümünde farklı türde metin yazma konusunda öğrencilerden söyleşi, tiyatro, deneme, şiir, hikâye, mektup, biyografi ve dilekçe yazmaları istenmektedir.

Tablo 10: *MEB Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı*

Metin Türleri	Ne Sıklıkla Yer Verildiği
Şiir	3
Deneme	1

Biyografi	1
Söyleşi	1
Tiyatro	2
Hikâye	6
Mektup	1
Dilekçe	1
İleti	1

Tablo 10’da metin türlerinin sıklığı incelendiğinde birinci sırayı hikâye, ikinci sırayı ise şiir almaktadır. Tabloda görüldüğü gibi belli türde metin yazma çalışmaları yazılı anlatımda dengeli bir dağılım göstermemektedir. Bu da kitaplara yerleştirilen etkinliklerin titizlikle ele alınmadığını düşündürmektedir.

Öğretmen kılavuz kitabında olup da öğrenci çalışma kitabında olmayan etkinlikler ise şöyledir: araştırdığı özdeyişlerden birini seçerek söyleşi yazma, tiyatro metni yazma, millî kültür metninde geçen Atatürk’ün sözlerinden birini seçerek duygu ve düşünceleri yazma, “Siz olsaydınız bu metni nasıl yazardınız?”, millî kültür ve millî birliğin korunmasında Türk dilinin önemi konulu metin yazma, verilen konulardan seçerek metin yazma, hikâye yazma, iyimserliğin günlük hayatı nasıl etkilediği ile ilgili metin yazma, deniz kelimesinden hareketle hikâye yazma, şiir yazma, dilekçe yazma, masala giriş ve sonuç bölümü yazma, tutanak tutma, rapor tutma.

Yazma etkinlikleri ile öğrencilere öğretilmek istenen yazım kuralları ve noktalama işaretleri ise şöyledir: kâğıt düzenine dikkat etme, düzgün, okunaklı “bitişik eğik yazı” ile yazma, kelime ve cümle tekrarından kaçınma, yabancı kelimeler yerine Türkçelerini kullanma, standart Türkçe ile yazma, yazım ve noktalama kurallarını pekiştirme, “-ki” ekinin ve “ki” bağlacının yazımı, “-de” ekinin ve “de” bağlacının yazımı, “mi” edatının yazımı, büyük harflerin ve sayıların yazımı, eğik çizginin, kesme işaretinin, virgülün, iki noktanın, üç noktanın, soru işaretinin, ünlem işaretinin, kısa çizginin, yay ayraçın, köşeli ayraçın kullanımı.

4. 1. 6. MEB Yayınları 8. Sınıf Türkçe Kitaplarıyla İlgili Bulgular

MEB yayınlarına ait 8. Sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabı incelenmiştir. Bu kitapta toplam 25 metin bulunmaktadır. Araştırma süresince 25 metinde bulunan tüm etkinlikler incelenmiştir. Kitap; zaman ve mekân, Atatürkçülük, millî kültür, toplum hayatı, bilim ve teknoloji ve kişisel gelişim olmak üzere toplam 6 temadan oluşmaktadır. Atatürk temasında 5, diğer temalarda 4'er metin bulunmaktadır. Her bir metnin işleniş süreci şu basamaklardan oluşmaktadır:

I. Hazırlık

A. Derse hazırlık

B. Metne hazırlık

II. Okuma-anlama/Dinleme-anlama

III. Konuşma

IV. Yazma

V. Dil bilgisi

Kitaplar incelenirken yukarıda belirtilen tüm bölümler taranmış ve yazma etkinlikleri ile ilgili olan bölümler not edilmiştir. Her metnin başında ders esnasında verilmek istenen kazanımlar yer almaktadır. Yapılan çalışmalarla ilgili olduğu için en fazla yazma bölümü üzerinde durulmuştur.

Öğretmen kılavuz kitabında her metin için ne kadar süre harcanacağı belirtilmiştir. Her tema için sırasıyla 29, 25, 31, 32, 30 ve 31 ders saati süre önerilmiştir. Bu ders saati her metnin içeriğine göre dağıtılmıştır.

Tüm yıl boyunca yazma etkinlikleri için belirlenen süre bir yıllık toplam ders saatinin %20'si kadardır. Bu da 36 ders saati demektir. Yazma etkinlikleri kitaplarda kendisine ayrılan süre bakımından temel dil becerileri içerisinde konuşma etkinlikleri ile beraber ikinci sırada yer almaktadır. En fazla süre

okuma becerisi için ayrılmıştır. Tema ve temadaki metinler kazanımlara göre belirlenmiştir.

Yazma temel becerisinde “yazım kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını uygulama” becerilerine yönelik olarak öğrencilerin ulaşmaları gereken kazanımlar verilmiştir. Kılavuz kitapta yazma bölümünde yer alan etkinliklerin ayrıntılı açıklamaları yer almaktadır.

Kitaptaki yazma etkinliklerini iki bölümde incelemek mümkündür. Birincisi öğrenci çalışma kitabında olan etkinlikler, ikincisi ise öğretmen kılavuz kitabında olup öğrenci çalışma kitabında olmayan etkinlikler. Dersin işlenişi ile ilgili tüm açıklama ve yönergeler öğretmen kılavuz kitabında yer almaktadır.

Yazma becerisi ile ilgili olan tüm etkinlikler ders işleniş süreci içerisinde tüm temel dil becerileri üzerine ve dil bilgisi etkinliklerine dağıtılmıştır. Yazma etkinliklerinin en yoğun olduğu bölüm yazma bölümü olarak görülmektedir. Örneğin hazırlık aşamasında yazma bölümü için gerekli materyaller istenmektedir. A4 kâğıdı, konuyla ilgili sözsüz müzik CD’leri, görsel materyaller, hikâyeler, yazı, şiir ve özlü sözler getirilmesi istenmektedir. Komşuluk ilişkileri ve sosyal hayatla, bilim ve teknoloji haberleriyle ilgili gazete kupürleri getirmeleri istenmektedir. Öğrencilerden günlük hayatla ilgili çevrelerinde karşılaşma, selamlaşma ve günlük konuşmalarla ilgili gözlemlerini not etmeleri istenmektedir. Öğrencilerden kendilerini belli bir süre başkalarının yerine koymaları, onun bir olayla ilgili duygularını yaşamaya çalışmalarını ve bunları defterlerine yazmalarını istenmektedir.

Okuma-anlama/Dinleme anlama aşamasında “okurken altını çizdiği cümlelerden hareketle kendi ifadeleri ile metni tekrar oluşturma, okuduğu metinden başarı hakkında öğrendiklerini kendi hayatı ve günlük hayatıyla karşılaştırarak tekrar yazma, okuduğu metindeki bölümleri kendi ifadeleri ile özetleme, kendini hikâyedeki kişilerin yerine koyarak duygu, düşünce ve hayallerini yorumlayarak yazma, dinlediği hikâyenin sonunu yeniden kurgulama, ‘Siz olsaydınız görsellerde verilen ve nesli tükenmekte olan hayvanları korumak

“için neler yapardınız?” konulu metin yazma, hikâyenin sonuna farklı bir kurgu yapma” gibi etkinlikler yer almaktadır.

Konuşma bölümünde ise zamanı iyi kullanma ile ilgili konuşma metni hazırlayıp arkadaşlarına sunmaları istenmektedir.

Dil bilgisi bölümünde ise içinde birden çok yüklemli cümle ve bağlaçlar olan cümlelerin bulunduğu “ulaşım araçlarındaki teknolojik gelişmeler” konulu bir yazı yazmaları istenmektedir. Ayrıca kendilerine verilen bir metni okuyup içindeki anlatım bozukluklarını düzelterek tekrar yazmaları istenmektedir.

Görüldüğü gibi yazma çalışmaları ders işleniş sürecine dağıtılmıştır. Bu çalışmalar için ayrı bir ders saati belirlenmemiştir. Bu da yeni programla birlikte gelen bir yeniliktir. Yazma çalışmalarının ders işleniş sürecine yayılması dersi monotonluktan kurtarmakta ve daha eğlenceli hâle getirmektedir.

Yazma bölümünde ise yazım kuralları ile ilgili bilgilere yer verilmektedir. Yazma yöntem ve teknikleri ile ilgili açıklamalar ve uygulamalı etkinlikler yer almaktadır. Noktalama işaretleri ile ilgili etkinlikler mevcuttur. Okuduğu efsaneyi kahramanlarının karşılıklı konuşmaları şeklinde yazma, şiirdeki anahtar kelimeleri kullanarak deneme yazma, okudukları metinde sözü edilen George Graham’ın dükkânını tanıtmak için reklam metni yazma, çeşitli sıfat ve benzetmeleri kullanarak hayalindeki evi yazarak tanıtmaya ve resmini yapma, dinlediğiniz anıdan hareketle Atatürk’te vatan, millet ve insan sevgisi konulu bir metin yazma, Onuncu Yıl Nutku’ndan hareketle Cumhuriyet’in 85. Yılına değerlendireceği bir metnin taslağını oluşturma, Atatürk’ün millî eğitimle ilgili görüşlerini yansıtan bir metin yazma, günümüz gençlerini Atatürk’ün beklentileri doğrultusunda düşünerek deneme türünde yazma, okuduğu anının ana fikrini ve anıdan çıkardığı sonucu yazma, seçtiği kavramlardan hareketle hikâyeye yazma, Mevlana’nın biyografisini devam ettirme, bir metne etkileyici bir sonuç yazma, şiir yazma, resmin çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri yazarak anlatma, bir metni düşünceyi geliştirme yolları açısından değerlendirme, Nevruz Bayramı için bir arkadaşına davetiye yazma, deprem haberlerini okuyarak dayanışma konulu deneme yazma, batıl inançların yanlışlığı ile ilgili bir hikâyeye yazma, yardımsever bir kimsenin yaptığı iyilikleri anlatan bir hikâyeye yazma, “Sihirli Kelime” başlıklı bir

hikâye yazma, karışık verilen cümleleri sıraya koyma, “Televizyon ve Çocuk” adlı metinden hareketle metin yazma, trenle ilgili şiir formatında türkü ya da şarkı yazma, “Siz olsanız metni nasıl yazardınız?” etkinliği, okuma alışkanlığı kazandırılması için görüş ve önerileri yazma, özdeyişten hareketle deneme yazma, elektronik ortamda yazışma, kaynakça hazırlama, duvar yazılarından hareketle okul gazetesi için yazı hazırlama, günlük tutma alışkanlığı kazanma, televizyonda yer alan sembollerin ne anlama geldiklerini yazma gibi etkinlikler yer almaktadır.

Yazma bölümünde farklı türde metin yazma ile ilgili yöntem ve teknikler şunlardır: kontrollü yazma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, metinden hareketle yeni bir metin yazma, özet çıkarma, güdümlü yazma, yaratıcı yazma, metin tamamlama, duyulardan hareketle yazma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden yazma, eleştirel yazma.

Tablo 11: *MEB Yayınları Tarafından Öğrenciye Öğretilmek İstenen Yazma Yöntem ve Teknikleri*

Yazma yöntem ve teknikleri*	MEB Yayınları 8. Sınıf
Not alma	-
Özet çıkarma	1
Boşluk doldurma	-
Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	3
Serbest yazma	-
Kontrollü yazma	2
Güdümlü yazma	4
Yaratıcı yazma	4
Metin tamamlama	2
Tahminde bulunma	-
Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma	2
Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma	5

Duyulardan hareketle yazma	1
Grup olarak yazma	-
Eleştirel yazma	1

*Yukarıdaki tabloda birinci sütunda belirtilen yazma yöntem ve teknikleri 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma yöntem ve teknikleridir.

Tablo 11'de görüldüğü gibi farklı yazma yöntem ve tekniklerinin birçoğu MEB yayınlarında yer almaktadır. Ancak bunların dağılımı dikkate alındığında titizlik gösterilmediği görülmektedir. Örneğin bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturmaya 5 defa yer verilirken grup olarak yazmaya hiç yer verilmemiştir. Yaratıcı yazma ve güdümlü yazma çalışmaları 4'er defa yer alırken serbest yazma çalışmaları hiç yer almamaktadır. Türkçe dersinin amaçlarından biri de öğrencilere yazma yöntem ve tekniklerini kullandırmaktır. Bu kazanımın gerçekleşmesi için öğrencilere yeterli miktarda örnek sunmak gerekir. Bir yöntemin bir defa kullanılması öğrencinin o yöntem ve tekniği kavraması için yeterli değildir. Bu açıdan kitaplar hazırlanırken daha titiz davranılmalı, yöntem ve tekniklerin dağılımına dikkat edilmelidir.

Yazma bölümünde farklı türde metin yazma konusunda öğrencilerden deneme, tanıtım yazısı, hikâye, biyografi, masal, otobiyografi, şiir, düşünce yazısı, ileti yazmaları istenmektedir.

Tablo 12: *MEB Yayınlarında Yer Alan Yazılı Anlatımda Kullanılan Türler ve Ne Sıklıkla Yer Aldığı*

Metin Türleri	Ne Sıklıkla Yer Verildiği
Şiir	2
Deneme	4
Biyografi	1
Hikâye	5
Düşünce yazısı	1
İleti	1
Tanıtım yazısı	1
Masal	1
Otobiyografi	1

Tablo 12 incelendiğinde belli türde metin yazma çalışmalarının dengeli bir dağılım göstermediği görülmektedir. Örneğin 4 deneme ve 5 hikâye yazma çalışmasına karşılık masal 1 defa şiir 2 defa yer almaktadır. Bu da belli türde metin yazma çalışmalarında etkinliklerin yeterince titiz hazırlanmadığını düşündürmektedir. Türkçe dersinin amaçlarından biri de öğrencilere farklı türlerde metin yazma davranışı kazandırmaktır. Bu açıdan MEB 8. Sınıf ders kitabı incelendiğinde yeterli görülmemektedir. Bir türe daha fazla yer verilirken bir başka türe ise daha az yer verilmektedir. Bu da öğrencilerin diğer türde metin örnekleriyle karşılaşmasına engel olmaktadır.

Öğretmen kılavuz kitabında olup da öğrenci çalışma kitabında olmayan etkinlikler ise şöyledir: şiir defteri tutma, verilen metni okuyarak özet çıkarma, otobiyografi yazma, bir türkü ya da şarkının hikâyesini yazma, eleştirel yazma, empati sahibi bir kahramanı olan masal yazma, dinlediğinden hareketle farklı türde metin yazma, rapor tutma, yazı arşivi oluşturma.

MEB 8. Sınıf Türkçe dersi çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı incelendiğinde yazma becerisiyle ilgili birçok etkinliğin yer aldığı görülmektedir.

Yazma etkinlikleri ile öğrencilere öğretilmek istenen noktalama işaretleri ve yazım kuralları şöyledir: Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma, sayfa düzenine dikkat etme, düzgün, okunaklı “bitişik eğik yazı” ile yazma, yazım yanlışları olan kelimeleri düzeltme, tekrara düşmeme, olayları sıraya koyarak anlatma, yabancıları yerine Türkçelerini kullanma, açık ve anlaşılır cümlelerle yazma, uygun yerlerde noktalama işaretini kullanma, büyük harflerin yazımı, sayıların ve yazımı karıştırılan kelimelerin yazımı, kısa çizgi, virgül, noktalı virgül.

4. 2. TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİYLE İLGİLİ BULGULAR

Yazma etkinlikleri ile ilgili araştırmada Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Manisa ilinde 15, Burdur ilinde 15 olmak üzere toplam 30 Türkçe öğretmeniyle görüşülmüştür. Görüşmeler Manisa ve Burdur il merkezindeki devlet okullarında çalışan öğretmenlerle yapılmıştır.

Öğretmenlerin meslek yılı, yaşları, cinsiyetleri ve görev yaptıkları il belirtilmiştir. Ancak bu faktörlerin araştırma üzerindeki etkisi incelenmemiştir. Bu faktörlerin incelenmesi ayrı bir araştırma konusu olabilir. Cinsiyeti erkek için E, kadın için K ve görev yaptıkları iller adı geçen illerin baş harfleriyle kodlanmıştır. Örneğin 1MK, Manisa'da görev yapan kadın öğretmeni ifade etmektedir.

Tablo 13: Görüşmeye Katılan Öğretmelerin Yaşı ve Meslek Yılı

Görüşmeciler	Yaşı	Meslek Yılı
1MK	33	11
2MK	45	22
3ME	35	13
4MK	38	16
5ME	37	14
6MK	37	15
7ME	28	5
8ME	35	10
9MK	30	7
10ME	38	12
11MK	29	8
12MK	34	11
13MK	54	25
14MK	26	4
15MK	28	6
16BK	26	4
17BK	25	4
18BE	33	10
19BE	30	5
20BK	24	3
21BE	30	7
22BE	30	6
23BE	26	3
24BE	29	8

25BK	30	6
26BK	32	11
27BE	52	28
28BE	27	5
29BK	33	11
30BK	30	6

Görüşme süresince öğretmenlere yönetilen sorular ve bu soruların öğretmenlere yöneltişi sırası şu şekildedir:

1. Kitaplarda yazma öncesi ne gibi etkinlikler var?
2. Kitaplarda genel olarak ne tür yazma yöntem ve teknikleri kullanılmış?
3. Yazma etkinlikleri Türkçenin hangi temel dil becerileri ile birleştirilmiş?
4. Yazma etkinlikleri öğrencilerin daha çok hangi zekâ alanlarına hitap ediyor?
5. Yazma çalışmaları tema ve alt temalarla ne derece uygunluk gösteriyor?
6. Öğrenciler açısından yazma çalışmalarının ne gibi zorlukları vardır?
7. Öğretmenler açısından yazma çalışmalarının ne gibi zorlukları vardır?
8. Kitaplardaki yazma etkinlikleri hakkında genel düşünceleriniz nelerdir?
9. Yazma çalışmalarının verimli olması sizce neye bağlıdır?
10. Yazma etkinliklerinin gereksiz gördüğünüz tarafları nelerdir?
11. Öğrencilerin yazmakta güçlük çektikleri tür/türler nelerdir?
12. Öğrencilerin yazmakta zorlanmadıkları tür/türler nelerdir?
13. Öğrenciler yazma çalışmaları yaparken siz ne yapıyorsunuz?
14. Yazma etkinliklerini öğrenci düzeyleri açısından nasıl buluyorsunuz?
15. Çalışma kitabında olmayıp öğretmen kılavuz kitabında olan yazma etkinlikleri konusunda ne düşünüyorsunuz?
16. Kitap dışı kendi hazırladığınız ne gibi etkinlikler var?
17. Yazma etkinliklerinde ne tür materyaller kullanıyorsunuz?
18. Yazma etkinlikleri için verilen zamanın yeterliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
19. Öğrencilerin yaptıkları çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?
20. Kitaplardaki yazma etkinliklerinin öğrenciye Türkçeyi sevdirdiğine inanıyor musunuz? Neden?

Ortalama 50 dakikalık görüşme sonunda elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir.

4. 2. 1. Kitaplarda Yazma Öncesi Ne Gibi Etkinlikler Var?

Bu soruya yanıt veren öğretmenlerden 24'ü yazma öncesinde hatırlatıcı, öğrencileri konuya hazırlama ile ilgili etkinliklerin yer aldığını; ayrıca araştırma konularıyla öğrencilerin derse hazır gelmelerini sağladıklarını belirtmişlerdir. 6 öğretmen yazım ve noktalama kurallarının öğrencilere hatırlatıldığını, daha sonra yazma çalışmalarına geçildiğini söylemiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 18BE bu soruya *“Yazma öncesi araştırma konuları yer almakta, bir konu üzerinde öğrenciler konuşturularak, tartışılarak yazmaları istenmektedir. Görsel materyallerin yorumlanması istenmekte ve bu şekilde öğrencinin ön bilgileri harekete geçirilmektedir.”* yanıtını vermiştir.

Öğretmenlerden 7ME ise *“Öğrencilerden yazma etkinliklerinde kullanılmak üzere kullanacakları yazılı ve görsel materyalleri hazırlamaları istenmektedir. Yazılı ve görsel materyallerin incelenerek yorumlamaları, üzerinde konuşmaları ve tartışmaları istenmektedir. Bu şekilde öğrenciler yapılacak olan yazma çalışmalarına hazır hâle getirilmektedir.”* yanıtını vermiştir.

4. 2. 2. Kitaplarda Genel Olarak Ne Tür Yazma Yöntem ve Teknikleri Kullanılmıştır?

Öğretmenler yazma çalışmalarlarıyla öğrencilere öğretmek istenen yazma yöntem ve tekniklerinin çeşitlilik arz ettiğini, öğrencilerin farklı yöntem ve teknikleri tanıma fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Boşluk doldurma, serbest yazma, grupta yazma, yaratıcı yazma, kavram havuzundan seçerek yazma, metni yeniden yazma, metin tamamlama, verilen görsellerle ilgili metin oluşturma, eleştirel yazma, not alma, özet çıkarma, kontrollü yazma, güdümlü yazma, duyulardan hareketle yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını söylemişlerdir.

“Hangi yazma yöntem ve teknikleri daha sık kullanılmaktadır?” sorusuna öğretmenlerden 22BE *“Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, metni yeniden yazma, metin tamamlama en çok kullanılan yöntem ve tekniklerdendir.”* yanıtını vermiştir.

4. 2. 3. Yazma Etkinlikleri Türkçenin Hangi Temel Dil Becerileri ile Birleştirilmiştir?

Öğretmenler yazma etkinliklerinin hemen hemen tüm dil becerileri ile ilişkilendirildiğini ve etkinliklerin çoğunda yazarak anlatım çalışmalarının yer aldığını belirtmiştir. Konuşma, dinleme ve okuma beceriyle beraber yazma etkinliklerinin de kullanıldığını söylemişlerdir.

Öğretmenlerden 18BE *“Konuşma ve dinleme becerileriyle birlikte yazma etkinlikleri de yer almaktadır. Seçilen konu üzerinde öğrenci konuşturuluyor ve konuşmalardan hareketle ve sahip olduğu bilgilerle öğrenciden metin yazmaları isteniyor. Bu esnada beyin fırtınası gibi tartışma tekniklerine de yer verilerek öğrencinin daha farklı düşünmesine zemin hazırlanıyor. Bir metin dinletilerek o metinle ilgili not tutulması ve tutulan notlardan hareketle metni kendi cümleleriyle tekrar yazması öğrenciden isteniyor.”* yanıtını vermiştir.

Öğretmenlerden 15MK *“yazma etkinlikleri okuma, izleme ve konuşma dil becerileri ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca dil bilgisi etkinlikleri içerisinde yazma etkinliğine de rastlamak mümkündür.”* yanıtını vermiştir.

Öğretmenlerden 22BE yazma etkinliklerinde okuma becerisinin daha çok ön planda olduğunu belirtmiştir. *“Öğrencilerden verilen metni okumaları istenmekte ve okudukları metinden hareketle farklı türde metin yazmaları ya da okudukları metni yazarın yerinde ‘Siz olsaydınız nasıl yazardınız?’ sorusu yöneltilerek metni tekrar yazmaları istenmektedir.”* yanıtını vermiştir.

4. 2. 4. Yazma Etkinlikleri Öğrencinin Daha Çok Hangi Zekâ Alanlarına Hitap Ediyor?

Öğretmenlerden 22’si yazma çalışmalarının daha çok sözel zekâyı geliştirdiğini söylemişlerdir. 8 öğretmen sözel zekânın ağırlıklı olduğunu

söylemekle beraber işitsel, görsel ve bedensel zekânın da yer yer yazma etkinlikleriyle birlikte geliştiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerden 20BK “*Yazma çalışmaları sözel zekâyı geliştirmekle birlikte öğrencilere el becerilerini geliştirme imkânı da sağlamaktadır. Öğrencilerden yazdıkları hikâyeyi, anıyı ya da şiiri resmetmelerini istemek el becerileriyle yazılı anlatımı birleştirdiklerinin en önemli kanıtıdır.*” görüşündedir.

Öğretmenlerden 15MK “*Yazma etkinlikleri daha çok sözel-dilsel zekâ, içsel zekâ, görsel-uzamsal zekâ, sosyal zekâ alanlarına hitap etmektedir.*” görüşündedir.

16BK “*Öğrenciler yazma çalışmalarını yaparken yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullanmaktadırlar. Bu sayede öğrencinin zihinsel becerileri gelişmektedir.*” yanıtını vermiştir.”

5ME “*Görsel materyaller üzerinden hareketle yazılanlar görsel zekâyla, dinleyerek yazma etkinliği işitsel zekâyla, dil bilgisi ile ilgili etkinlikler dilsel zekâyla ilişkilendirilebilir.*” yanıtını vermiştir.

Ayrıca 22BE “*Yazma etkinlikleri çocuğun sözel-dilsel zekâsının gelişmesinde oldukça önemli yer tutar. Ayrıca verilen görsellerin yorumlanması ve bunun sonucunda yazarak anlatma görsel ve mekânsal zekânın gelişmesine yardımcı olur.*” görüşündedir.

4. 2. 5. Yazma Çalışmaları Tema ve Alt Temalarla Ne Derece Uygunluk Gösteriyor?

Öğretmenlerin tümü tema ve alt temaların birbirine uygunluğu konusunda hem fikirdir. Öğretmenler seçilen yazma etkinliklerinin temaya ve temanın vermek istediği kazanımlara uygun olduğu görüşündedir. Örneğin sevgi teması işlenirken alt tema olarak dil, insan ve yurt sevgisi verilmektedir. Yazma çalışmalarının konusunu da bu alt temalar oluşturmaktadır.

Öğretmenlerden 22BE “*Doğa ve evren teması içerisinde verilen bir yazma etkinliğinde kavram havuzundan seçerek yazma tekniği kullanılmıştır. Bu*

yazma etkinliğinde kullanılan kelimeler yağmur, kar, rüzgâr ve vb.dir. Bu durumda verilen etkinliklerin tema ile uyumlu olduğu görülmektedir.” demektedir.

Öğretmenlerden 14MK *“Yazma çalışmaları tema ve alt temalarla doğrudan uygunluk gösterir. Tema ve alt tema ne ise onunla ilgili bir yazma etkinliği verilmiştir. Örneğin MEB yayınları 6. Sınıf Türkçe dersi Atatürkçülük temasının alt temalarından birisi de Atatürk’ün hayatıdır. Bu alt tema ile ilgili olarak öğrencilerden ‘Atatürk ve Onun Büyük Eseri’ adlı metinden hareketle Atatürk ve Türk Kurtuluş Savaşı’nı anlatan bir şiir yazmaları istenmektedir.”* yanıtını vermiştir.

4. 2. 6. Öğrenciler Açısından Yazma Çalışmalarının Ne Gibi Zorlukları Vardır?

Bu soruda öğretmenlerin genel yargısı öğrencilerin yazı yazmaktan sıkıldıkları ve isteksiz oldukları görüşündedir. Öğretmenler öğrencilerin yeterince okumadıklarından bu sebeple de kelime dağarcığının gelişmediğinden, kavramları ve kendilerini ifade edemediklerinden şikâyetçidirler. Bu soruyla ilgili bazı öğretmenlerin görüşleri ise şöyledir:

1MK *“Konu sınırlaması olduğunda, öğrencilerden belli kalıplarda bir şey istendiğinde zorlanıyor. Örneğin planlı yazma, bir ana fikir etrafında yazma çalışmalarında öğrenci zorluk yaşıyor.”*

4MK *“Test çözmeye alışan öğrenciler yazma çalışmalarında zorlanıyor. Yazarak kendini ifade etmek yerine konuşmayı tercih ediyor.”*

9MK *“Öğrenciler birinci kademedeki yeterince yazma eğitimi almadıklarından ve düşünceyi yazılı olarak ifade etme becerisi çok fazla önemsenmediğinden öğrenci isteksiz ve bilinçsiz olarak 6. Sınıfa geliyor.”*

10ME *“Öğrenciler genel olarak yazmayı sevmiyor. Bitişik eğik yazıyı ise hiç sevmiyor. Bilgi toplama ve bilgiyi düzenli hâle getirmede zorlanıyor. Basit ve kısa cümleler kuruyor.”*

14MK *“Planlı yazma ve yazarken yazım ve noktalama kurallarına uyma, kendini ifade etme konusunda zorluk yaşamaktadır. Cümle sonlarına nokta koymayı ve büyük harfle başlaması gerektiğini bilmeyen öğrenciler var.”*

“Bunların sebebi sizce ne olabilir?” sorusuna ise *“Bu tip çalışmalar daha erken yaşlarda yaptırılmadığından okuma kültürü öğrencide oluşmadığından, öğrencilere yazma çalışmaları konusunda iyi bir rehberlik edilmediğinden, okumamaya bağlı kelime dağarcığının gelişmemesinden ve eski anlayışın tamamıyla yıkılmamasından kaynaklanabilir.”* yanıtını vermiştir.

18BE *“Öğrenciler az okudukları için üst düzey bilgileri harekete geçiremiyor. Bu sebeple sürekli tekrara düşüyor ve farklı bir şey ortaya koyamıyor.”*

24BK *“SBS çoktan seçmeli olduğundan, öğrenciler de test tekniğine alışkın olduklarından yazmak zor geliyor.”*

26BK *“Öğrenciler yazmayı sevmiyor ve çabuk sıkılıyor. Konuşmak kolayına geldiği için daha çok konuşarak kendini ifade etmek istiyor.”*

22BE *“Öğrencilerimiz genellikle ilköğretim ikinci kademedede birdenbire yoğun yazma etkinlikleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Yeterli donanıma sahip olmayan öğrenci bu durumda bocalamakta ve bu alana karşı olumsuz duygu ve düşünceler beslemektedir. Bu durum daha önceki eğitim ve öğretim anlayışının getirmiş olduğu olumsuz bir etkidir. Anlatma ve dinleme üzerine kurulmuş olan bu anlayışta öğrencilerin yazma etkinlikleri oldukça sınırlıydı. Bu yazma etkinlikleri kısır öğrencilerin yetişmesine sebep olmaktaydı.”*

“Peki, bu zorluklar nasıl giderilebilir?” sorusuna 22BE şöyle yanıt vermiştir: *“Ancak yeni müfredatın özümsemesiyle ve uygulamasıyla öğrencilerimizdeki bu sıkıntılar ortadan kalkacaktır.”*

Bitişik eğik yazı uygulaması da yazma alanını zorlaştırmıştır. Birçok öğrenci için bitişik eğik yazı uygulaması zor bir yazma kazanımıdır. Dik temel harflerin yazımında zorluk çeken öğrenciler bitişik eğik el yazısı uygulamasında başarısız olmuşlardır. Bu durumun bir an önce düzeltilmesi gerekmektedir. Bu uygulama getirilirken ‘yazıya estetik katma’ amaçlanmıştır. Bu amaç Türkçe

dersinin değil görsel sanatlar dersinin bir amacı olmalıdır. Çünkü estetik değer kazandırma bu dersin amacı ile uyuşmaktadır.

Ayrıca yazma kazanımlarında kolaydan zora doğru gidilmelidir. Yazma etkinliklerinde ilk olarak olay yazıları yazdırılmalı, ardından da düşünce yazıları yazdırılmalıdır. Özellikle 8. Sınıf kazanımlarında bu özelliklere dikkat edilmelidir.”

“Ayrıca yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini tam olarak bilmeyen öğrenciler yazma etkinliklerinde sıkıntı yaşamaktadır.”

4. 2. 7. Öğretmenler Açısından Yazma Çalışmalarının Ne Gibi Zorlukları Vardır?

Öğretmenlerin bu soruyla ilgili genel görüşü öğrencileri yazma çalışmalarına isteklendirme yönünde zorluk yaşadıklarıdır. Bazı öğretmenlerin bu soruya yanıtı şöyledir:

12MK “Sınıf mevcudu kalabalık. En az 39 öğrencim var. Onlarla bire bir ilgilenemiyorum. Öğrenci sayısı çok olduğu için yapılan çalışmaları yeterince değerlendiremiyorum. Zaman konusunda sıkıntı yaşıyorum. Çünkü yetmiyor. Böyle olunca da istenilen kazanım gerçekleşmiyor. Müfredatı yetiştirme stresi de işin içine girince istenilen yapılamıyor.”

“Sizce bu zorluklar nasıl aşılabılır?” sorusuna 12MK şöyle yanıt vermiştir: “Öğrenci sayısı azaltılmalı, öğretmenin müfredatı yetiştirme kaygısı olmamalı. Öğrencinin konuyu öğrenmeden bir sonraki aşamaya geçmesine izin verilmemeli. Müfredattaki yoğunluk azaltılmalı.”

22BE “Öğrenciler yeteri kadar yazma çalışmaları yapmadığından bu etkinlikleri uygulatmak zordur. Öğrenciler yazma etkinlikleri konusunda isteksizdirler. Bitişik eğik yazı uygulamaları bu sıkıntıyı daha da arttırmaktadır.”

26BK “Çoktan seçmeli sınavlara odaklanan öğrenciyi yazma çalışmalarına motive etmek, onları istekli hâle getirme öğretmenler açısında zorlaşmaktadır.”

4. 2. 8. Kitaplardaki Yazma Etkinlikleri Hakkında Genel Düşünceleriniz Nelerdir?

Öğretmenlerin çoğunluğuna göre yazma çalışmaları yeni programla birlikte farklı bir boyut kazanmıştır. Öğrenciden belli bir konuda düşüncelerini yazma, atasözü veya özdeyişi açıklamalarını istemek yerine severek ve isteyerek yapacakları etkinlikler yer almaktadır. Bu sayede öğrencinin kendini yazarak ifade etme gücü daha da gelişmektedir. Hayal güçlerini kullanabilecekleri metin tamamlama ve görselleri yorumlayarak yazma çalışmaları öğrencinin düşünce ufkunu genişletmektedir. Öğretmenlerden bazıları bu soruya şöyle yanıt vermiştir:

9MK *“Yazma etkinliklerini yeterli görmüyorum. Hatta seçmeli ders olarak yaratıcı düşünme ve yazma dersi gibi çalışmaların olmasını istiyorum.”*

20BK *“Öğrenciler yazma yöntem ve tekniklerini öğreniyor. Farklı türde metin yazma çalışmaları sayesinde okuduğu metin türlerini yazarak öğrenme imkânı buluyor.”*

29BK *“Yazma etkinlikleri kişinin kendini ifade etmesine yardımcı olmaktadır. Bu sayede çekingen ve topluluk önünde konuşma zorluğu çeken öğrencilerin kazanılması sağlanmaktadır.”*

4. 2. 9. Yazma Çalışmalarının Verimli Olması Sizce Neye Bağlıdır?

Öğretmenler bu soruyla ilgili olarak farklı yanıtlar vermişlerdir.

8ME *“Yazma çalışmalarının verimli olması sınıf mevcuduna, öğrencinin seviyesine ve istekli olmasına, çalışmalar için yeterli zamanın olmasına bağlıdır. Ayrıca yapılan çalışmaların değerlendirilmesi, öğrenciye geri bildirimde bulunulması da verimliliği etkileyen unsurlar arasındadır.”*

13MK *“Kitap okumalarına ve kelime dağarcığının gelişmesine bağlıdır. Bunun yanında tiyatro ve sinemaya gitmelerini sağlamak, zaman zaman buralara geziler düzenlemek, öğrencileri sosyal faaliyetlere yönlendirerek kültür birikimlerini zenginleştirmek de yazma çalışmalarının verimini arttıracaktır.”*

15MK “Yazma çalışmalarını verimli olması için öğrencilerin konu üzerinde kendi bilgi, yaşantı, izlenim ve duygularını özgürce bildirmeye yönlendirilmelidir. Bu yüzden seçilecek konuların öğrencinin gündelik yaşantısıyla ilişkilendirilmesi gerekir. Öğrencide yazmaya istek uyandırılmalıdır.”

20BK “Öğrencilerin yazma çalışmaları değerlendirilmeli, dönüt verilmelidir. Eksik olduğu konular tespit edilmeli ve istenen kazanıma ulaşmak için yardımcı etkinlikler yapılmalıdır.”

18BE “Etkinlikler günlük hayatla ve sosyal çevre ile birleştirilmelidir. Konular ilgi duyduğu alanlarla ilgili olursa öğrenciler etkinliklere daha kolay istekli hâle gelirler.”

21BE “Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin etkinliklere uygun olması da çalışmaların verimli olması için gerekli ön şartlardandır.”

17BK “Sürenin yeterli olmasına ve öğrenilenlerin uygulanmasına bağlıdır.”

29BK “Okuma alışkanlığı kazanan öğrenciler yazma etkinliklerinde daha başarılı olmaktadır. Kelime dağarcığı gelişen öğrenci kendini yazarak ifade etmede zorluk çekmemektedir.”

26BK “Küçük yaşlardan itibaren alışkanlık hâline getirilmelidir. Bu nedenle birinci kademe öğrencilerinden başlayarak aşamalı olarak kolaydan zora doğru öğrenciler yazma çalışmalarına alıştırmalıdır.”

22BE “Yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve öğrencilerin ödüllendirilmesi oldukça önemlidir. Ders öğretmeni yazma çalışmalarına gerekli önemi vermeli ve bu etkinlikleri üstünkörü geçmemelidir. Öğrencilere de bu etkinliklerin önemi hissettirilmelidir. Ortaya çıkan ürünler çeşitli şekillerde değerlendirilmelidir. Okul gazetesinde, dergisinde, sınıf panolarında sergilenmelidir. Öğrenciler yarışmalara teşvik edilerek kendilerine güven duymaları sağlanmalıdır.”

4. 2. 10. Yazma Etkinliklerinin Gereksiz Gördüğünüz Tarafları Nelerdir?

Öğretmenlerden 26'sı etkinliklerde gereksiz olan bölümlerin olmadığı görüşündedir. 24BK değerlendirme bölümlerinin gereksiz olduğu görüşündedir. 28BE değerlendirme bölümlerinin gerekli olduğunu söylemekle birlikte çok fazla olduğunu belirtmiştir. 27BE ve 18BE ise etkinliklerin çok fazla olduğunu belirtmiştir.

4. 2. 11. Öğrencilerin Yazmakta Güçlük Çektikleri Tür/Türler Nelerdir?

Öğretmenlerin tümü deneme, makale, eleştiri gibi düşünce yazılarını yazmakta öğrencilerin güçlük çektikleri görüşündedir.

15MK *“Öğrenciler daha çok düşünce yazısı yazmakta zorlanmaktadır. Deneme, makale, sohbet gibi belli bir birikim gerektiren türlerde yazma çalışmaları yapmakta zorlanmaktadırlar.”*

22BE *“Düşünce yazıları belli bir bilgi birikimi isteyen yazı türleri olduğu için öğrencilerin yazmakta en çok zorlandıkları yazı türleridir.”*

4. 2. 12. Öğrencilerin Yazmakta Zorlanmadıkları Tür/Türler Nelerdir?

Öğretmenlerin tümü öğrencilerin hikâye, masal, anı, fabl gibi olay yazılarını yazmakta zorlanmadıklarını belirtmişlerdir.

15MK *“Öğrenciler olay ağırlıklı türleri yazarken zorlanmamaktadırlar. Özellikle kendi hayatlarıyla ilişkilendirilen konularda düşüncelerini daha kolay ifade edebilmektedirler. Günlük tutma, anı, hikâye bunlara örnek verilebilir.”*

22BE *“Olay yazıları öğrencilerin rahatlıkla yazdıkları yazı türleridir. Ayrıca şiir de öğrencilerin kolay yazdıkları yazı türleri arasında yer almaktadır.”*

4. 2. 13. Öğrenciler Yazma Çalışmaları Yaparken Siz Ne Yapıyorsunuz?

Bu soruya öğretmenlerin tümü öğrencilere yazma çalışmaları sırasında rehberlik yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler ders esnasında aralarda

dolaşarak öğrencilerin yaptıklarını kontrol ettiklerini, hatalarını düzeltmelerine yardımcı olduklarını söylemişlerdir.

6MK *“İlk on dakikadan sonra aralarda dolaşarak yazdıklarını kontrol ediyorum. Bazen öğrencilere örnek olmak için aynı konuda onlarla birlikte ben de yazıyorum. Yapamayanlarla bireysel çalışıyorum.”*

12MK *“Sınıflarımız kalabalık olduğundan yazma çalışmalarını ile ilgili açıklamaları yaptıktan sonra ev ödevi olarak veriyorum.”*

22BE *“Öğrenciler yazma çalışmalarına geçmeden önce gerekli açıklamalar yapılır ve örnek çalışmalar verilir. Ardından uygulamaya geçilir. Uygulama sırasında öğrencilerin yapmış olduğu çalışmalarını incelerim. Gerekli yerlerde dönüt veririm. Bazı yazma etkinliklerinde ben de çalışmaya katılırım.”*

19BE *“Öğrencilere kelime seçiminde, cümle kuruluşlarında yardımcı oluyorum. İmla hatalarını fark etmelerini ve düzeltmelerini sağlıyorum.”*

4. 2. 14. Yazma Etkinliklerini Öğrenci Düzeyleri Açısından Nasıl Buluyorsunuz?

Öğretmenlerden 25'i yazma etkinliklerinin öğrenci seviyesine uygun olduğunu düşünüyor. Bu görüşte olmayan öğretmenlerin düşünceleri ise şöyledir:

1MK *“Öğrencinin seviyesine göre değişiyor. Bazen çok düzeyli olurken bazen de öğrenciye çok basit gelebiliyor.”*

18BE *“Öğrenciler araştırma yapmıyor. Bilgiyi analiz edemiyor. Hazır bulunuşluk yönünden öğrencinin bu etkinlikleri yapmada yeterli olmadığını düşünüyorum.”*

17BK *“Bazı etkinliklerin çok zorlayıcı ve öğrenci seviyesinin üstünde olduğunu düşünüyorum.”*

16BK *“6 ve 7. Sınıf yazma etkinlikleri güzel, fakat 8. Sınıf öğrencileri yazma etkinliklerinden sıkılıyor.”*

“Peki, bunun nedeni sizce ne olabilir?” sorusuna 16BK şöyle yanıt vermiştir: *“Son sınıf olmaları nedeniyle SBS’ye hazırlanıyorlar. Yazma çalışması yapmak yerine dil bilgisi çalışmak ya da test çözmek istiyorlar.”*

22BE *“Yazma etkinlikleri genel olarak öğrenci seviyesindedir. Ancak yazma etkinliklerinde ilköğretim çağında özellikle olay yazılarına yer vermek daha doğru olacaktır. Çünkü öğrenciler olay yazılarını yazmada daha istekli davranıyorlar. Düşünce yazıları ise öğrenciyi daha çok zorluyor. Düşünce yazıları da kullanılmalı ama özellikle 8. Sınıfta sayıları azaltılmalıdır. Düşünce yazıları daha çok orta öğretimde uygulanmalıdır.”*

4. 2. 15. Çalışma Kitabında Olmayıp Öğretmen Kılavuz Kitabında Olan Yazma Etkinlikleri Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

Öğretmenlerin bu konu ile ilgili genel görüşleri bu etkinliklerin öğrenciler açısından faydalı olduğundan yanadır. Bu etkinlikler öğrenilenleri pekiştirmeye ya da öğretilmek istenen konuyu sezdirmeye yönelik etkinliklerdir. Ayrıca bu tür etkinliklerin öğretmenlere esneklik sağladığını düşünmektedirler. Bazı öğretmenler ise bu etkinliklerin çok abartılı ve gereksiz olduğu görüşündedir. Bunun yanı sıra bu çalışmalarını sınıfta yaptırmayıp eve ödev olarak veren öğretmenler de var. 8ME kodlu öğretmen bu tür etkinliklerin olmadığını söylüyor.

22BE *“Bu tip etkinlikler genellikle alternatif etkinlikler olmaktadır. Bulunmasında herhangi bir sakınca yoktur. Eğer öğretmen uygun görürse bu alternatif etkinlikleri kullanabilir. Örneğin 7. Sınıf yazma etkinliklerinde kutlama mesajı yazma etkinliği tüm kitaplarda yer almıştır. Alternatif etkinlik olarak öğretmen kılavuz kitabında ise dilekçe yazımı vardır.”*

4. 2. 16. Kitap Dışı Kendi Hazırladığınız Ne Gibi Etkinlikler Vardır?

Öğretmenlerin çoğu kitaptaki etkinlikleri ve çalışma kâğıtlarını kullandıklarını belirtti. Atasözü, deyim ya da özdeyişi açıklamalarını istediklerini söyledi. Bilinmeyen kelimelerden hareketle metin oluşturmalarını istediklerini belirtti. Bazı öğretmenlerin bu soruya ilişkin yanıtları ise şöyledir:

15MK *“Duyulara dayalı yazma etkinliği yaptırıyorum. Bir nesne ya da resim gibi görsel materyalin ya da bir müziğin uyandırmış olduğu duyguları ifade etmelerini istiyorum.”*

20BK *“Şiir defteri ve günlük tutmaları konusunda bilgilendiririm. Bu konuda onları teşvik ederim.”*

19BE *“Kitaplardaki yazma çalışmalarını konuyla ilgili öğrencilere proje ve performans ödevleri veririm. Okudukları kitapları özetlemelerini isterim.”*

22BE *“Çalışma yaprakları ağırlıklı olarak kullandığım etkinlikler arasındadır. Ara sıra öğrenciler arasında yarışmalar düzenlerim. Şiir ve hikâye yazma yarışmaları gibi.”*

4. 2. 17. Yazma Etkinliklerinde Ne Tür Materyaller Kullanıyorsunuz?

Öğretmenlerin çoğu çok farklı materyaller kullanmadıklarını çalışma kitaplarındaki etkinlikleri yaptıklarını belirttiler. Bunun yanı sıra bazı öğretmenler yazma etkinlikleri sırasında yazım kılavuzu, sözlük, atasözü ve deyimler sözlüğü kullandığını; çalışma kitaplarında olmayan etkinlikleri A4 kâğıdına ya da defterlere yaptığını belirtti.

13MK *“Yazılı ve görsel materyaller kullanıyorum. Örnek metinler getiriyorum. CD ya da kasetten dinlettiğim müziklerin kendilerinde uyandırdığı duyguları ifade etmesini istiyorum.”*

4. 2. 18. Yazma Etkinlikleri İçin Verilen Zamanın Yeterliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

Öğretmenlerden 24’ü yazma etkinliklerinin uygulanması için verilen sürenin yetersiz olduğunu düşünüyor. Bu durumda yazma etkinlikleri yeterince uygulanmıyor ve yazma çalışmaları için belirlenen kazanımların elde edilmesi zorlaşıyor. Bazı öğretmenlerin bu konudaki görüşleri ise şöyledir:

8ME *“Zaman çok yetersiz. Yazma çalışmalarının verimli olması için her öğrencinin yazdıklarının kontrol edilmesi gerekiyor. Bunu da ders saati içerisinde yapmak zorlaşıyor.”*

13MK “Türkçe dersinin alanının çok geniş olması nedeniyle ders saatini yetersiz buluyorum. Bir metin için 5 ile 8 ders saati arasında değişen zamanımız oluyor. Dört temel dil becerisinin yanı sıra dil bilgisi konularının da yer almasından dolayı yazma çalışmalarına ayrılan süre de kısalıyor. Etkinlik ders saatinde bitirilse bile değerlendirme için yeterli zamanımız olmuyor.”

“Sizce bu sorun nasıl çözülebilir?” sorusuna 13MK şöyle yanıt vermiştir: “Türkçe dersinden bağımsız olarak seçmeli yazma dersi konabilir. Türkçe dersinin ders saati arttırılabilir. Müfredattaki yoğunluk azaltılabilir.”

22BE “Türkçe dersi için belirlenen ders saati çeşitli alanlardaki etkinliklerin uygulanmasına ve özümsemesine yetmemektedir. Bu durumdan yazma alanı da olumsuz etkilenmektedir. Bu durumun bir an önce ortadan kaldırılması gerekmektedir.”

“Sizce bu sorun nasıl çözülebilir?” sorusuna 22BE’nin yanıtı “Etkinlikler hazırlanırken sınıf mevcutları dikkate alınmalı, etkinliklerdeki yoğunluk azaltılmalı, öğrencilerin birinci kademedeki gelirirken yeterli seviyede olması için gereken önlemler geç olmadan alınmalıdır. Türkçe dersi ders saati de arttırılabilir.” olmuştur.

16BK “Yazma çalışmalarını yetiştiremediğim zaman öğrencilere ev ödevi olarak veriyorum.”

17BK “Kesinlikle zaman yeterli değil. Bu sebeple yazma etkinlikleri yeterince uygulanamıyor.”

18BE “Zaman yetmiyor. Bunda öğrenci seviyelerinin de farklı olması etkili olduğu için seviye sınıflarının olması gerektiğini düşünüyorum.”

4. 2. 19. Öğrencilerin Yaptıkları Çalışmaları Nasıl Değerlendiriyorsunuz?

Öğretmenler öğrencilerin yaptıkları yazma çalışmalarını öğrenci çalışma kitaplarında ve öğretmen kılavuz kitabında bulunan değerlendirme formlarını kullanarak, derste okutarak, panoda sergileyerek değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Bu soruya bazı öğretmenler şöyle yanıt vermişlerdir:

4MK “Öğrencilerin yaptıkları çalışmaları sınıfta okutuyorum. Diğer arkadaşlarının değerlendirmesini istiyorum. Kitaplarda bulunan ölçekleri kullanıyorum.”

11MK “Yapılan çalışmaları notla ödüllendiriyorum. Beğendiklerimi sınıf panosunda sergiliyorum.”

20BK “Noktalama ve mantık yanlışlarını kontrol edip yazım kuralları ile ilgili hatırlatmalar yapıyorum. Özgür olmaları açısından çok fazla yönlendirici olmuyorum.”

26BK “Yaptıkları yazma çalışmalarını topluyorum. Kontrol edip düzeltme yaptıktan sonra öğrencilere geri bildirimde bulunuyorum. Seçtiklerimi panoya asıyorum. Diğerlerini öğrenci ürün dosyasına koymalarını istiyorum.”

21BE “Zaman yeterse kontrol ediyorum. Sınıfta okutarak arkadaşlarıyla paylaşımlarını sağlıyorum.”

22BE “Öğrenci çalışmaları iki şekilde değerlendirilmektedir. Birinci değerlendirme öğrencinin kendi yapmış olduğu değerlendirme, ikincisi ise öğretmenin yapmış olduğu değerlendirmedir. Bu değerlendirmede ‘Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği’ni kullanıyorum. Ayrıca ders akışı içerisinde öğrencinin yaptığı çalışmaları sözlü olarak da değerlendirmekteyim. Bu değerlendirmede öğrencinin arkadaşları da öğrencileri değerlendirmektedir.”

4. 2. 20. Kitaplardaki Yazma Etkinliklerinin Öğrenciye Türkçeyi Sevdirdiğine İnanıyor musunuz? Neden?

Öğretmenlerin çoğu yazma etkinliklerinin Türkçeyi sevdirdiğine inanmıyor. Ancak bu durumun etkinliklerden değil başka sebeplerden kaynaklandığını düşünüyorlar. Öğrencilerin isteksiz olması, okuma alışkanlıklarının olmaması, yazma çalışmaları ile ilgili yeterince pratik yapmamış olmaları gibi sebepler de bunda etkili olmaktadır. Bazı öğretmenlerin bu konu ile ilgili görüşlerini şöyle sıralayabiliriz:

12MK “Aslında yazma etkinlikleri eskisine göre çok daha iyi. Ancak öğrenciler birinci kademedan itibaren test tekniğine alıştırıldığı için ve yeterli derecede yazma çalışmaları yapılmadığı için çocuklar etkinliklere sıcak bakmıyor. Ön yargılı yaklaşıyor. Öğrenciler yazma çalışması yapmak yerine dersaneler gibi konu anlatımı ve test şeklinde derslerin işlenmesini istiyor.”

“Sizce bu sorunun üstesinden nasıl gelinebilir?” sorusuna 12MK şöyle yanıt vermiştir: “Yazma güç bir beceri olarak gösterilmemelidir. Öğrenci için gerekli zaman tanınmalı ve yazı için gerekli kaynak sağlanmalıdır. Yazılarda olumlu davranışlar üzerinde durulmalı ve öğrenciler yüreklendirilmelidir. Konular günlük hayatla ilişkilendirilerek öğrenciler yazıya karşı istekli hâle getirilmelidir. Bu şekilde yapılacak yazma etkinlikleri dilimizi öğrenciye daha çok sevdirecektir.”

20BK “Ara sıra şikâyet ettiklerine şahit oluyorum. Sevdiremiyor mu emin değilim ama onların yazma becerilerini geliştirdiğini düşünüyorum.”

22BE “Kitaptaki etkinliklerin Türkçeyi sevdirdiğine inanmıyorum. Ancak bu durum etkinliklerden değil öğrencilerden kaynaklanmaktadır. Etkinlikler geçmiş eğitim-öğretim uygulamalarına göre çok değişiklik göstermiş ve mükemmel bir ilerleme kaydetmiştir. Ancak öğrenciler yazma etkinliklerine büyük bir ön yargı besledikleri için istenilen verim alınamamıştır.”

24BK “İlgili olan öğrenci zevkle yazıyor. Konular sıkıcı olmadığında yazmak zevk veriyor. Şiir, hikâye, masal gibi sevilen türde yapılan çalışmaların Türkçeyi sevdirdiğine inanıyorum.”

28BE “Program Türkçeyi sevdirme açısından uygun. Ancak tek başına bu yeterli olmaz. Öğretmenlerin öğrenciler için iyi bir rehber olması gerekir.”

4. 3. İNCELENEN KİTAPLARLA VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİYLE İLGİLİ YORUMLAR

Güner’e (2004) göre yazma becerisinin öğrencilere kazandırılabilmesi için yazma öncesinde bazı etkinlikler yapılarak öğrencilerin isteklendirilmesi ve yazmaya hazır hâle getirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın yapılması öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmek ve onları yapılacak çalışmalarla ilgili

bilgilendirmek açısından önemlidir. Her öğrencinin yazabileceği bir şeyler mutlaka vardır; ancak yazma öncesinde gerekli etkinlikler yapılmadığı ve konuyla ilgili zihnindeki bilgiler ortaya çıkarılmadığı için bir anda yazmaya başlamak öğrenciye zor gelmektedir.

Kurudayıoğlu ve Karadağ'ın (2010) yaptıkları araştırma sonucunda öğrencilerin konularını kendilerinin belirleyeceği yazılı anlatım çalışmalarının artırılması gerektiği ortaya konmuştur. Özellikle ikinci kademedeki serbest yazma etkinlikleri için öğrencilere daha çok fırsat verilmelidir. Onlara ilgi duydukları konularını rahat ifade edebilecekleri konularda yazma çalışmalarının yaptırılması öğrencide istek uyandırabilir. Yılmaz'a (2008) göre serbest yazma çalışmaları öğrencinin yaratıcılığını, yazma yeteneğini ortaya koymasına bakımında yararlı bir yöntemdir.

Okuma metnindeki türler ile yazma çalışmalarındaki belli türde metin yazma konusundaki etkinliklerde yer alan türlerin birbiri ile uyumlu olması öğrencinin tür konusunu daha iyi kavramasına yardımcı olabilir. Örneğin okuma metnindeki tür deneme ise yazma çalışmalarında öğrenciden deneme türünde yazı yazması istenebilir. Arı'ya (2011) göre kitaplara alınan metinler, türünün en güzel örneğini sunacak nitelikte olmalıdır. Bu tür metinleri örnek alacak öğrencilerin yazma becerilerini bu örnekler üzerinden yapılandırılmaları unutulmamalıdır.

Öğrencilere belli türde yazı çalışmalarının yaptırılması daha nitelikli eserler vermeleri açısından önemlidir. Eğitim rastgele ya da plansız ve düzensiz yapılacak bir iş değildir. Tür çalışmaları öğrencilerin duygu ve düşüncelerini planlı ve düzgün bir şekilde mantık sırasına göre anlatmalarını sağlayacaktır. Seçtikleri konuya göre belli bir türde duygu ve düşüncelerini ifade etme öğrencide sistemli yazma ve düşünme becerisini geliştirir.

Öğrencilere belli türde metin yazdırma çalışmaları yapmak kolay değildir. Yapılan çalışmaların amacına ulaşması için öğrencilere yeterli derecede yazma çalışmaları yaptırmak gerekir. Bir türün bir kez uygulanması bu türü kavratmak için yeterli değildir. Ayrıca yazma etkinlikleri ile ilgili kazanımlar incelendiğinde öğrencilere farklı türde metin yazma alışkanlığı kazandırma da yer almaktadır.

Belli türlerde fazla yer verilirken diğer türlerle ilgili çalışmaların az olması bu kazanımın yeterince elde edilememesi sonucunu doğurur.

Kitaplarda tür dağılımı konusunda belli bir düzen görülmemektedir. Bu da gösteriyor ki kitapları okuyan öğrenciler arasında türleri uygulama ve kavrama yönünden düzey farklılıkları olacaktır. Örneğin Pasifik kitabını okuyan bir öğrenci bu kitapta bulunan türleri kavrarken MEB kitabında yer alan ve Pasifik'te olmayan türlerden mahrum kalacaktır. Bu da öğrenciler arasında türleri öğrenme ve farklı türde metin yazma konusunda farklılıklara yol açacaktır. Bu durumun giderilmesi gerekir. Kitaplardaki yazma çalışmalarındaki türlerin dağılımının dengeli olmasına özen gösterilmelidir.

Kurudayığolu ve Karadağ'a (2010) göre yazma becerisinin gelişimine en büyük engel öğrencilerin yazmak istemeyişidir. Bu durumda en büyük görev öğretmene düşmektedir. Öğretmen öğrencilerin yazma becerisine karşı olumsuz tutumlarını ortadan kaldırmalı, yazma becerisinin zor olmadığı inancını öğrenciye vermelidir.

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin yürütülmesinde en önemli kişilerden biri de öğretmendir. Zorlukların ve sıkıntıların giderilmesinde öğrencilerin yine en büyük yardımcıları öğretmenler olmalıdır. Bağcı'nın (2007) yapmış olduğu bir araştırmaya göre Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirtilirken öğretmen adaylarının yazılı anlatım becerisindeki yetersizliklerinden yakındıkları ve mesleki yaşamlarında da bu alanda sıkıntı çekeceklerine inandıkları tespit edilmiştir. Temizkan'ın (2008) yapmış olduğu bir araştırmanın sonucuna göre ise öğretmen adaylarının bilgilendirici ve öyküleyici metinleri düzeltme ve değerlendirme açısından yeterli olmadıkları tespit edilmiştir. Bu da gösteriyor ki öğretmenlerle ilgili sorunların çözülmesi öğrenci sorunlarını da ortadan kaldıracaktır. Öğretmenin başarısı öğrencinin de başarısını etkiler.

Öğretmenin sınıftaki davranışı seçilen konuya, öğrenci seviyesine, yazılmak istenen türe göre farklılık gösterir. Öğretmen öğrencileri serbest bırakmak yerine onlarla birlikte yazma çalışmaları yapmalıdır. Öğretmen, öğrenme sürecinde öğrencilerin karşılaştığı zorluklarda onlara yardımcı olur ve

yapıcı eleştirilerle onları yönlendirir. Öğrenme sürecinin her aşamasında onların ürünlerini dikkate alır ve onları destekler. Öğretmen öğrencilerin öğrenme etkinlikleri içindeki gelişimlerini izler, değerlendirir, onları kendilerini değerlendirmeye özendirir (MEB, 2006).

Yazma etkinliklerinin sınıf ortamında yapılmayıp eve ödev olarak verilmesi bu becerinin geliştirilmesine engel olacaktır. Çünkü tüm etkinlikler öğretmen rehberliğinde yapılır. Sınıfta yapılması gereken etkinlikler ev ödevi olarak verilmemelidir.

Bu araştırmaya göre öğretmenler teknolojiyi ve çeşitli materyalleri kullanmamaktadırlar. Oysa yapılandırmacı kurama göre yürütülen eğitim-öğretim etkinlikleri teknolojiyi eğitim alanında kullanmayı gerektirir. Öğrenme-öğretme ortamı öğrencinin ilgisine, işlenen konuya göre düzenlenmelidir. Çok uyaranlı bir öğrenme ortamı öğrencinin başarısını artırır.

Susar Kırmızı ve Akkaya'nın (2009) yaptıkları araştırmaya göre öğretmen kılavuz kitabındaki etkinlik hazırlama ile açıklamaların bazı öğretmenler tarafından yeterince anlaşılmadığı dikkati çekmiştir. Çünkü bazı öğretmenler etkinliklerin fazla olduğunu ve sürenin yetmediğini düşünürken, bazıları etkinliğin az olduğunu ve kendileri etkinlik hazırlamadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçtan hareketle öğretmenlerin programın kendilerine tanıdıkları esneklikten habersiz oldukları söylenebilir.

Yazma çalışmalarının verimli olması birçok sebebe bağlıdır. Öncelikle kendini iyi yetiştirmiş bir öğretmenin yazma çalışmalarında öğrenciye rehberlik etmesi ve yeni programı özümseyerek uygulaması önemlidir. Öğretmen sınıf ortamını öğrencinin öğrenmesi için elverişli hâle getirmelidir. Öğrencinin hazır bulunuşluğunu dikkate alarak ve yazma öncesi yapılan etkinliklerle öğrenciyi isteklendirerek işe başlamalıdır. Yazma sürecinde öğretmen öğrencilere rehberlik etmeli, yaptıkları çalışmalarla ilgili düzeltme ve değerlendirme çalışmaları yapmalıdır. Öğrencinin yaptığı çalışmaları öğretmen değerlendirdiği gibi öğrencinin kendisinin ve arkadaşlarının da değerlendirmesine fırsat vermelidir.

Yeni programın en önemli yeniliklerinden birisi de değerlendirme çalışmalarıdır. Yapılan çalışmaları sadece öğretmen değil öğrenciler ve arkadaşları da değerlendirmektedir. Önceki programda ürün değerlendirilirken yeni programda süreç değerlendirilmekte ve öğrencinin yaptığı çalışmalar hakkında daha sağlıklı bilgiler sağlanmaktadır.

Yapılan yazma çalışmalarında öğrenciye dönüt vermek, yaptığı yanlışları hakkında onu bilgilendirmek ve daha iyi yazması için onu teşvik etmek önemlidir. Öğrencilerin yazma çalışmalarını değerlendirirken daha çok iyi yaptıkları şeyler üzerinde durarak onları cesaretlendirmek gerekir.

Yaman'a (2010) göre öğrencilerin yaptığı çalışmaların değerlendirilmesi onları yazma çalışmalarına karşı isteklendirecektir. Yazma süreci sonunda buna yönelik uygulamaların yapılması –öğrenci yazılarının sınıf panosuna asılması- öğrencilere yazdıklarının değerli olduğu hissini verme açısından önem taşımaktadır.

Yaman'ın (2010) yaptığı araştırmaya göre hiç kitap okumayan öğrencilerin yazma eylemine yönelik kaygılarının, ayda üç-dört kitap okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Okuma, yazma eyleminin bir ön hazırlık aşamasını oluşturmaktadır. Birey okuma yoluyla edindiklerini yazmakla kalmaz, aynı zamanda okuduğu yazıları da örnek alır. Bu nedenle ilköğretim düzeyindeki öğrencilere kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerekir.

Öğrencilerin okuma alışkanlığı edinmiş olmaları, kelime dağarcığının zengin olması, sosyal yönlerden kendini geliştirmesi, iyi bir gözlemci olması da yapılan çalışmaların verimini etkiler. Bunun yanında sınıf mevcudunun kalabalık olmaması öğretmene öğrencilerle bire bir ilgilenme fırsatı vereceğinden yazma çalışmalarını olumlu yönde etkiler. Göz ardı edilmemesi gereken en önemli özelliklerden birisi de yapılan çalışmaların günlük hayatla, sosyal çevreyle birleştirilmesidir. Yaparak yaşayarak öğrenme etkinlikleridir. Öğrencilerin içinde yaşadıkları durum hakkında duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri daha kolay olacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. ARAŞTIRMAYA AİT SONUÇLAR

Bu bölümde araştırmaya ait elde edilen sonuçlar on başlık altında ortaya konmuştur. Kitapların incelenmesinden ve öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlar bir arada verilmiştir.

5.1.1. Yazma Öncesi Yapılan Çalışmalarla İlgili Sonuçlar

Öğretmen kılavuz kitapları ve ders kitapları incelendiğinde yazma öncesi etkinliklerin yer aldığı görülmektedir. Örneğin beyin fırtınası yaptırılmakta, görsellerden yararlanılmaktadır. Öğrenciler bu etkinlikler sayesinde yazma çalışmalarına ön hazırlık yapmaktadır.

5.1.2. Yazma Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Sonuçlar

Öğrencilere farklı yöntem ve teknikleri kullanarak yazma çalışmaları yaptırma yeni programın hedefleri arasındadır. Tablo 1, 3, 5, 7, 9 ve 11'de görüldüğü gibi kitaplarda bazı yazma yöntem ve tekniklere hiç yer verilmezken bazılarında ise daha çok yer verilmiştir. Örneğin grupta yazma çalışmaları öğrencinin dayanışma ve iş birliği, birlikte karar alma, birlikte iş yapabilme yeteneğine katkı sağlayacağı ve onun sosyal gelişimine katkıda bulunacağı için önemli bir yazma yöntemidir. Fakat Pasifik 7, MEB 6 ve 8. Sınıf kitaplarında grupta yazma çalışmalarına yer verilmemiştir. Bu da önemli bir eksikliklerdir.

Yazma yöntem ve teknikleri ile ilgili tablolar incelendiğinde serbest yazma yöntem ve tekniğinin yeterince yer almadığı görülmektedir. Pasifik 7, MEB 6, 7 ve 8. Sınıf kitaplarında serbest yazma çalışmaları yer almamaktadır. Koza'da 1, Batu'da ise 6 serbest yazma etkinliği yer almıştır. Bu da gösteriyor ki yazma yöntem ve tekniklerinin kullanımında kitaplar hazırlanırken gereken önem verilmemektedir. Bu yöntem ve tekniklerin kitaplara dağılımı da düzenli değildir.

5.1.3. Belli Türde Metin Yazma ile İlgili Sonuçlar

Belli türde metin yazma etkinliklerinin kitaplarda ne sıklıkla yer aldığı ile ilgili tablolar incelendiğinde türlerle ilgili etkinlikler hazırlanırken türlerin

dağılımına dikkat edilmediği görülmektedir. Genel olarak şiir ve hikâye türünde etkinliklere fazla yer verilmektedir. Kitaplarda en fazla yer verilen türler şöyledir: Koza'da 3 şiir, Pasifik'te 4 şiir, Batu'da 5 şiir, 5 hikâye, 4 mektup, MEB 6'da 6 şiir, MEB 7'de 6 hikâye, MEB 8'de 4 deneme ve 5 hikâye. Görüldüğü gibi 4 kitapta şiir en fazla tür olarak yer alırken 3 kitapta ise hikâye en fazla tür olarak yer almaktadır. Deneme, makale, söyleşi, anı, mektup, gezi yazısı, biyografi, masal, tiyatro gibi etkinlikler kitaplarda birer, ikişer etkinlikle yer almaktadır.

Yine araştırmaya konu olan kitaplar incelendiğinde kitaplar arası etkinliklerin dağılımı da farklılık göstermektedir. Örneğin Pasifik 7. Sınıf kitabında şiirle ilgili 4 etkinlik yer alırken deneme, biyografi, tanıtıcı metin, dilekçe, fabl, söyleşi, anı, gezi yazısı ve eleştiri ile ilgili birer etkinlik yer almaktadır. MEB 7. Sınıf kitabında ise hikâye 6, şiir 3, tiyatro 2, deneme, biyografi, söyleşi, mektup, dilekçe ve ileti birer defa yer almaktadır. Görüldüğü gibi kitaplar arası türlerle ilgili etkinliklerin dağılımı farklıdır. Pasifik kitabını okuyan öğrenciler şiir türüyle ilgili etkinlikleri daha fazla görürken, MEB 7. Sınıf kitabını okuyan öğrenciler hikâye türü ile ilgili etkinlikleri daha fazla görmektedir. Yine bir kitapta olup diğerinde olmayan türler mevcuttur. Pasifik 7. Sınıf kitabında anı, gezi yazısı, fabl ve eleştiri varken MEB 7. Sınıf kitabında ise yoktur. MEB 7. Sınıf kitabında tiyatro, hikâye, mektup ve ileti türü olmasına karşılık Pasifik 7. Sınıf kitabında bu türlere yer verilmemiştir.

Araştırmaya göre öğrenciler deneme, makale, eleştiri gibi düşünce yazılarını yazmakta güçlük yaşamaktadırlar. Bunun yanında hikâye, masal, anı, fabl gibi olay yazılarını yazmakta öğrenciler zorlanmamaktadırlar. Bu sebeple yazma çalışmalarını yürütülürken öğrencinin bu durumu dikkate alınmalıdır. Kolaydan zora doğru bir yöntem izlenmesi öğrenciler için daha verimli olur.

5.1.4. Yazma Çalışmalarında Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Sonuçlar

14MK kodlu öğretmen öğrencilerin yazmada zorlanmasının sebebini öğrencide okuma kültürünün zayıf olmasına buna bağlı olarak kelime dağarcıklarının gelişmediğine bağlamaktadır. Kelime dağarcığı gelişmemiş öğrenciler de kendilerini ifade etmekte güçlük yaşamaktadırlar. 18MB kodlu

öğretmen de öğrencilerin az okuduklarını ve buna bağlı olarak da üst düzey bilgilerini harekete geçiremediklerini belirtmiştir. Üst düzey becerilerini harekete geçiremeyen öğrenciler de sürekli tekrara düşmekte ve farklı bir şey ortaya koyamamaktadır.

Yazma karmaşık ve zor bir süreçtir. Üst düzey düşünme gerektiren bir beceridir. Öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenciler okumadıklarından, ilköğretim birinci kademedede yeterli yazma eğitimi almadıklarından, test tekniğine alıştıklarından, yazmaya karşı ilgisiz ve isteksiz olduklarından, yazmayı sevmediklerinden yazma çalışmalarında zorlanmaktadır. Bu araştırmada öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerin yazmada isteksiz oldukları görüşündedir. Öğretmenler bunun sebebini de öğrencilerin az okumalarına, konu sınırlamasına, sınavlarda test tekniğinin kullanılmasına, önceki öğrenmelerinin yetersiz olduğuna, yazma çalışmalarında iyi bir rehberlik yapılmadığına, eski anlayışın tamamen yıkılmadığına bağlamaktadır.

5.1.5. Öğretmenlerin Yazma Çalışmalarında Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Sonuçlar

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yazma çalışmaları esnasında zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Kendileriyle görüşme yapılan öğretmenler öğrencileri isteklendirme konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf mevcudunun fazla olması, zamanın yetersizliği, müfredatı yetiştirme kaygısı, öğrencilerin bitişik eğik yazıya zorlanmaları, çoktan seçmeli sınavlara hazırlanan öğrencilerin yazma çalışmalarına ilgi duymamaları gibi sebeplerden öğretmenler yazma çalışmalarında zorlandıklarını söylemişlerdir.

5.1.6. Yazma Dil Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle İlişisine Ait Sonuçlar

Yeni programın en önemli özelliklerinden birisi de dört temel dil becerisini bir bütün olarak ele almasıdır. Yeni programa göre hazırlanmış kitaplardaki etkinlikler incelendiğinde bunu görmek mümkündür. Örneğin öğrencilere müzik dinletilir ve kendisinde uyandırdığı duygu ve düşünceleri yazması istenir. Bir metin okur ve o metinden hareketle başka bir metin yazar.

Yeni programın yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmasına rağmen çoklu zekâ kuramı ve aktif öğrenme gibi yaklaşımlar da programda ele alınmıştır. Hazırlanan etkinlikler bireyin sadece tek bir zekâ alanına hitap etmemektedir. Farklı zekâ alanlarının gelişimini sağlayan etkinlikler de mevcuttur.

5.1.7. Kitaplardaki Etkinliklerle İlgili Sonuçlar

Öğretmen görüşlerine göre kitaplardaki yazma çalışmaları yeni programla birlikte farklı bir boyut kazanmıştır. Eskiye göre çok ileri olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerden atasözü ya da özdeyiş açıklamaları yerine severek ve isteyerek yapabilecekleri etkinlikler yer almaktadır. 29BK kodlu öğretmene göre yazma etkinlikleri öğrencinin kendisini ifade etmesine yardımcı olmaktadır. Çekingen, topluluk önünde kendini ifade etmede güçlük yaşayan öğrenciler yazarak bu durumun üstesinden gelmektedir. 9MK kodlu öğretmen yazma etkinliklerini yeterli görmemekte ve seçmeli yaratıcı yazma ve düşünme dersi konması gerektiğini belirtmektedir.

Öğretmenler yazma çalışmalarının tema ve alt temalarla uygunluğu konusunda aynı görüştedir. 22BE kodlu öğretmen bu görüşünü şu örnekle desteklemektedir: Doğa ve Evren temalı bir yazma etkinliğinde kavram havuzundan seçerek yazma tekniği kullanılmıştır. Bu yazma etkinliğinde yağmur, kar ve rüzgâr gibi doğa ile ilgili kavramları kullanarak metin yazmaları istenmektedir.

Yazma çalışmaları öğrencilerin farklı zekâ alanlarına hitap etmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 8'i etkinliklerde sözel zekânın ağırlıklı olduğunu belirtmekle beraber işitsel, görsel ve bedensel zekânın da yer yer yazma etkinlikleriyle geliştiğini söylemişlerdir. 16BK kodlu öğretmen öğrencilerin yazma çalışmalarını yaparken yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullandıklarını ve bu sayede zihinsel becerilerinin geliştiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yazma çalışmalarında yer alan etkinliklerin gereksiz olmadığı görüşündedir. Birkaç öğretmen ise etkinliklerin çok fazla olduğunu belirtmiştir. Kitaplarda yer alan etkinlikler öğretmenlere

tavsiye niteliğindedir. Öğretmenler öğrenci seviyesinin üstünde ya da altında gördüğü etkinlikleri çıkarabilir ve yerine kendi hazırladığı etkinlikleri koyabilir. Bu açıdan program öğretmenlere esneklik sağlamaktadır.

Öğretmenler, öğrenci çalışma kitabında olmayıp öğretmenler kılavuz kitabında yer alan etkinliklerin alternatif etkinlikler ve öğrenilenlerin pekiştirilmesine yönelik etkinlikler olduğunu düşünmektedirler. Öğretmen kılavuz kitabında öğrenci çalışma kitabı dışında etkinliklerin bulunması öğretmenlerin bu görüşlerini destekler niteliktedir. İki kitap karşılaştırıldığında öğretmen kılavuz kitabında da fazla miktarda etkinlik yer aldığı görülmektedir.

5.1.8. Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Etkinliklerine İlişkin Sonuçlar

Yeni program öğrencinin sınıfta aktif olmasını sağlamaktadır. Kitaplardaki etkinlikler de bu doğrultuda hazırlanmaktadır. Eski programda öğretmen merkezli bir öğrenme-öğretme süreci yer alırken yeni program öğrenciyi merkeze almıştır.

Öğretmenler yazma çalışmaları esnasında öğrencilere rehberlik ettiklerini belirtmişlerdir. 6MK kodlu öğretmen yazma çalışmasının ilk on dakikasından sonra aralarda dolaşarak yaptıkları çalışmaları kontrol ettiğini, varsa hatalarını düzeltmelerine yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca gerektiği durumlarda kendisinin de öğrenciler gibi yazma çalışmalarına katıldığını bildirmiştir. 12MK kodlu öğretmen sınıf kalabalık olduğu için yazma çalışmalarıyla ilgili açıklamalar yapıp eve ödev verdiğini belirtmiştir. 19BE kodlu öğretmen öğrencilere kelime ve cümle seçiminde yardımcı olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde genel itibariyle herkesin aynı davranışı sergilediği düşünülmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin kitap dışında etkinlik hazırlamadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenler kitaplardaki etkinlikleri yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci seviyesinin altında etkinliklerin de yer aldığını belirten 1MK kodlu öğretmen buna rağmen onların seviyelerine uygun etkinlik hazırlamamaktadır. Öğretmenlerin yalnız kitapla yetinmeleri öğrenci düzeylerini dikkate

almadıklarını düşündürmektedir. Hâlbuki öğretmenlerin 24'ü yazma etkinlikleri için verilen sürenin yeterli olmadığı görüşündedir. Zamanın yetersizliğini sorununu kendi hazırladıkları etkinlikler aracılığıyla çözebilirler.

Araştırmada öğretmenlerin çoğu farklı materyaller kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Kitaptaki etkinlikler öğretmenin en önemli materyalidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler; öğrencilerin yazma çalışmalarını kitaplarda yer alan formlar aracılığıyla, notla, beğendiklerini panoda sergileyerek, sınıfta arkadaşlarıyla paylaşmasına fırsat vererek, ürün dosyası oluşturarak değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

5.1. 9. Yazma Çalışmalarının Verimliliğiyle İlgili Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretmen görüşlerine göre yazma çalışmalarının verimli olması, öğrencilerin bu beceriyi kazanmaları şu sebeplere bağlıdır: Sınıf mevcuduna (8ME), öğrencinin seviyesine (8ME) ve istekli olmasına (8ME, 15MK), çalışmalar için yeterli zamana (8ME, 17BK), yapılan çalışmaların değerlendirilmesine ve öğrenciye geri bildirimde bulunulmasına (8ME, 20BK, 22ME), kitap okuma alışkanlığına ve kelime dağarcığına (13MK, 29BK), sosyal yönlerinin ve gözlem yeteneklerinin olmasına (13MK), yapılan yazma çalışmalarının öğrencinin yaşantısıyla ilişkilendirilmesine (13MK, 15MK, 18BE) öğrencilerin hazır bulunuşluluk düzeyine (21BE), yapılan çalışmaların ödüllendirilmesine (22BE).

5.1.10. Yazma Etkinliklerinin Türkçeyi Sevdirmeye Durumlarıyla İlgili Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu yapılan yazma çalışmalarının öğrencilere Türkçeyi sevdirmede yardımcı olmadığını düşünmektedir. Ancak bu durumun sebebi etkinliklerin iyi hazırlanmamış olması değildir. Yazma çalışmaları eski programa göre çok çok iyidir. Burada sorun kitaplarda değil sınav sistemindedir. Öğretmenlere göre öğrencilerin birinci kademedeki sınavlardan çoktan seçmeli sorularla değerlendirilmesi ve yazma çalışmaları üzerinde çok fazla durulmaması bu durumun sebeplerindedir.

22BE kodlu öğretmen kitaptaki etkinliklerin öğrenciye Türkçeyi sevdirdiğine inanmadığını; ancak bu durumun etkinliklerden değil öğrenciden kaynaklandığını, etkinliklerin geçmiş eğitim-öğretim uygulamalarına göre çok büyük değişiklik ve mükemmel bir ilerleme kaydettiğini belirtmiştir. Öğrencilerin yazma çalışmalarına karşı ön yargılı olduklarını düşünmektedir. 28BE kodlu öğretmen etkinliklerin Türkçeyi sevdirmeye açısından uygun olduğunu ancak tek başına bunun yeterli olmadığını düşünmektedir. Öğretmenlerin öğrenciler için iyi bir rehber olması gerektiğini söylemiştir. 24BK kodlu öğretmen şiir, hikâye ve masal türünde yapılan yazma çalışmalarının Türkçeyi sevdirdiğini belirtmiştir. 20BK kodlu öğretmen ise Türkçeyi sevdirdiğinden emin olmadığını ancak yazma becerilerini geliştirdiği görüşündedir.

Sonuç olarak kitaplardaki yazma etkinliklerinin Türkçeyi sevdirmede yeterli olabileceği ancak bunun tek başına etkinlikler sayesinde mümkün olmayacağı görüşü öğretmenlerde hâkimdir.

5.2. ÖNERİLER

Yazma eğitimi zor ve karmaşık bir süreçtir. Bu sebeple yazma öncesi birtakım etkinlikler yaparak hem öğrenci istekli hâle getirilebilir hem de sürecin işlenmesi kolaylaştırılabilir. Bunun için şu çalışmalar yapılabilir: Beyin fırtınası, resim ve fotoğraf kullanımı, müzik dinletme, film parçaları izletme, bir sorunu çözme etkinlikleri, gazete kupürleri ve ilanlar kullanma, kümelendirme gibi.

Öğrencilere planlı ve düzenli yazma alışkanlığı kazandırabilmek için öğrencilere farklı yazma yöntem ve teknikleri öğretilebilir. Bu sayede Türkçe dersi yazma kazanımlarından birisi olan “farklı yazma yöntem ve tekniklerini kullanma” becerisi öğrenciye kazandırılmış olur.

Serbest yazma, yaratıcı yazma ve grupta yazma çalışmaları öğrencilerin zevk alarak uygulayacakları yazma yöntemlerindedir. Grupta yazma çalışması öğrencinin sosyalleşmesini, birlik ve beraberlik içerisinde iş yapabilmesini sağlar. Öğrencilere konularını ve türlerini kendilerinin belirlediği serbest yazma çalışmaları yaptırılmalıdır. Bu sayede yapılan çalışmalarda daha istekli ve başarılı olabilirler. Yaratıcı yazma çalışmaları öğrencilerin yaratıcı

düşünmelerinin gelişmesini sağlayacağından kitaplar hazırlanırken bu yöntemlere de gereken önem verilmelidir.

Sınıflar yazma çalışmaları için uygun hâle getirilebilir. Çok uyaranlı bir ortam öğrencinin yazma becerilerini geliştirmesine daha çok yardımcı olur. Böyle bir ortamda öğrenci yazma çalışmaları için isteklendirilebilir.

Sınıfların kalabalık olması yapılan çalışmaların değerlendirilmesini zorlaştırmakta ve öğretmenin öğrencilerle bire bir ilgilenmesini engellemektedir. Bu sorun giderilerek sınıf mevcutları ideal sayıya göre tekrar düzenlenmelidir.

Öğretmenler teknolojiyi kullanmasını bilmelidir. Çok materyal kullanılarak yapılan yazma çalışmaları az materyal kullanılan çalışmalara göre daha verimli olacaktır. Öğretmenlere bu konuda hizmet içi eğitim çalışmaları yardımcı olabilir. Öğretmenlik mesleği sürekli kendini yenilemeyi gerektiren bir meslektir. Bu açıdan tüm öğretmenler günün şartlarına uyum sağlamalıdır.

Geleneksel anlayış değişmelidir. Öğrencilere atasözü ya da özdeyiş verilerek açıklamaları istenmemelidir. Bunun yerine konu seçiminde yardımcı olarak ilgi alanlarına göre yazma çalışmaları yapmalarına olanak sağlanmalıdır. Öğrencilerin özgün ürünler ortaya koymaları teşvik edilmelidir.

Öğrencilerin yapmış oldukları yazma çalışmalarında gereken düzeltmeler yapılarak yazma becerisi geliştirilmelidir. Aksi takdirde öğrenciler yanlışlarının farkına varamaz ve yazma becerisi geriler.

Öğrencilerin yazma sonucunda ortaya koydukları ürün değerlendirilmelidir. Panoda sergilenebilir, sınıf içinde arkadaşlarıyla paylaşabilir. Bu çalışmalar öğrencileri yazmaya isteklendirir.

Yazma çalışmalarını değerlendirmenin en iyi yolu öğrencilerin ortaya koyduğu eserleri değerlendirmektir. Çoktan seçmeli sorularla yazma çalışmalarını değerlendirmek doğru değildir. Öğrencilerin ortaya koyduğu eserler değerlendirilirken süreç de dikkate alınmalıdır. Aynı zamanda öğrencinin kendi eserini değerlendirmesine ve arkadaşlarının da onun yapmış olduğu çalışmaları değerlendirmesine fırsat verilmelidir.

Öğrencilerin yazma çalışmaları değerlendirilirken yanlışları üzerinde değil, doğruları üzerinde durulmalıdır. Bu takdirde öğrencide yazma becerisine karşı öz güven oluşturulabilir. Öğretmenlere yazma çalışmalarının nasıl yapılacağı ve değerlendirileceği ile ilgili hizmet içi eğitim verilebilir.

Öğretmenler gerektiğinde öğrencilerin seviyelerine uygun etkinlikler hazırlayıp kitaba bağlı kalmaksızın daha esnek bir eğitim-öğretim çalışmaları yapabilirler. Öğretmenler kitaplarda verilen etkinliklerin bir öneri niteliğinde olduğunu unutmamalıdır. Bu bakımdan etkinlikleri yetiştirememekten endişe duymamaları gerekir. Kendi hazırladığı etkinliklerle öğrenci için daha verimli olabilir.

Öğretmenlerin derse başlamadan önce kendilerine verilen kılavuz kitaplardaki açıklamaları okumaları gerekir. Aksi halde kitaplardan gerektiği kadar yararlanmak zorlaşabilir.

Öğretmenlerin Türkçe Öğretim Programı'nı mutlaka okumaları gerekir. Bu programla ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitim seminerleri verilebilir.

Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Yazma birikim isteyen bir beceridir. Bu da kitaplar sayesinde olur.

Kitaplarda yer alan okuma metinleri türünün en iyileri olmalıdır. Bu sayede öğrencilere Türk dili sevgisi kazandırılabilir.

Öğrencilere değişik türde metin analizleri yaptırarak yazı türlerini kavramaları sağlanabilir. Bu çalışma aynı zamanda belli türde metin yazma çalışmalarının kavranmasında öğrenciye kolaylık sağlar.

Öğrencilerin yazma becerilerini 40 dakikalık bir sınavla ölçmek yeterli değildir. Bu sınavlarda okuduğunu anlama becerisi ve dil bilgisi de değerlendirilmektedir. Bunun yerine öğrenciler ders esnasında yaptıkları yazma çalışmaları dikkate alınmalıdır.

Kitaplar hazırlanırken belli türde metin yazma çalışmalarısıyla ilgili etkinlikler düzenli bir dağılım göstermelidir. Ayrıca öğrencilerin çok farklı türlerle ve yazma yöntem ve teknikleriyle karşılaşması sağlanmalıdır.

Yazma etkinlikleri öğretmen rehberliğinde, öğretmenin uygun gördüğü bir ortamda yapılmalıdır. Yazma çalışmaları yaptırılırken kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru bir yol izlenmelidir. Öğretmenler etkinlikleri yetiştiremem korkusuyla ev ödevi olarak vermemelidir. Aksi takdirde etkinliklerin öğrenci tarafından önemsiz olduğu algısı ortaya çıkabilir.

Türkçe dersinin ders saati artırılarak zaman yetersizliği sorunu çözülebilir. Ayrıca seçmeli yazma dersi okullarda okutulabilir.

Eğitim-öğretim etkinliklerinin sürdürülmesinde öğretmenler önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan gerek üniversitelerde gerekse öğretmenler için düzenlenen hizmet içi eğitim kurslarında öğretmenlerin en iyi şekilde yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

İlköğretimde Türkçe dersi tüm derslerin temelidir. Bundan dolayı ana dili öğretimi büyük önem taşımaktadır. Öğrencilerin yazma çalışmaları sadece Türkçe dersini ilgilendiren bir beceri değildir. Bu yüzden tüm öğretmenlere görev düşmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağca, H. (1999). *Yazılı Anlatım*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Akbayır, S. (2006). *Yazılı Anlatım Biçimlerinin Yazma Becerisindeki Edinimindeki İşlevleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Akkaya, N. (2011). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Yazma Yaklaşımının Türkçe Dersine Yönelik Tutuma Etkisi, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 30, 311-319.
- Akyol, H. (2008). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*, Kök Yayıncılık, Ankara.
- Anılan H., Kaya, M. F., Bayrak, E. ve Kaynaş, E. (2010). Konu Bağımlı ve Konu Bağımsız Yazma Çalışmalarının Karşılaştırılması, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3/1, 103-119.
- Arı, G. (2011). Türkçe (6, 7, 8. Sınıf) Ders Kitaplarındaki Okuma ve Dinleme/İzleme Metinleri ile Yazma Görevleri Arasındaki Tür Uyumu, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 6, Sayı 3, Yaz, 489-511.
- Arıcı, A. F. (2006). Türkçe Öğretiminde Kullanılan Strateji-Yöntem ve Teknikler, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, 299-307.
- Arıcı, A. F. ve Urgan, S. (2008). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Çalışmalarının Bazı Yönlerden Değerlendirilmesi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 20, 317-328.
- Arslan, A. (2009). Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımı ve Türkçe Öğretimi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 143-154.
- Arslan, M. (2007). Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 40, Sayı:1, 45-55.
- Avcı, E. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yaptıkları Yazılı Anlatım Yanlışlarının İncelenmesi (Muğla İli Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aytaş, G. (2006). Edebi Türlerden Yararlanma, *Millî Eğitim*, 168, 261-276.
- Aydın, İ. (2009). Anadili Dersinin Etkinlik Alanları ve Dil Bilgisi, *Millî Eğitim*, Sayı 118, Kış, 18-51.

- Bağcı, H. (2011). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Noktalama İşaretleri İle Yazım Kurallarını Uygulayabilme Düzeyi, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 6, Sayı 1, 693-706.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatıma ve Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi, *Türklük Bilimi Araştırmaları (TÜBAR)* 21, 29-61.
- Bahar, M. (2006). *Teorik Gramer Bilgisi ile Yazılı Anlatım Bozukluğu Arasındaki İlişki (İlköğretim II. Kademe Uşak Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Bayram, Y. ve Erdemir, A. (2006). Amasya'daki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin İmla Kurallarını Kullanma Düzeyleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Millî Eğitim*, Sayı 171, 140-155.
- Büyükkız, K. K. (2007). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Söz Dizimi ve Anlatım Bozukluğu Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Can, R., Türkyılmaz, M. ve Karadeniz, A. (2010). Ergenlik Dönemi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları, *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 3, Aralık, 1-21.
- Cavkaytar, S. (2010). İlköğretimde Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesinde Yazma Süreci Modelinden Yararlanma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 3, Sayı 10, Kış, 133-139.
- Cemiloğlu, M. (2004). *Dil bilimi Açısından Yazılı Anlatım ve Anlatım Teknikleri Öğretimi*, Aktüel Yayınları, İstanbul.
- Cemiloğlu, M. (2005). Eğitim Felsefesi Açısında Taslak Türkçe Programı (Eleştiriler, Değerlendirmeler ve Öneriler). *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Coşkun, E. (2005). İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmen ve Öğrencilerinin Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla İlgili Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 421-476.
- Coşkun, E (2007). Geçmişten Günümüze Türkçe Öğretimi. Kırkkılıç, A. ve Akyol, H. (Ed.). İlköğretimde Türkçe Öğretimi. (ss. 1-13). Ankara PegemA Yayıncılık.

- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Deniz, K. (2003). Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu, *Türklük Bilimi Araştırmaları (Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı)*, Sayı 13, 233-255.
- Deryakulu, D. (2001). Yapıcı Öğrenme, A. Şimşek(Ed.), *Sınıfta Demokrasi*, Ankara: Eğitim-Sen Yay.
- Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi (2005), *İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara.
- Durukan, E. (2008). İlköğretim İkinci Kademe (2005) Türkçe Dersi Öğretim Programında Genel Amaçlar-Hedef/Kazanımlar İlişkisi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 1/4, 149-158.
- Duman, B. (2004). İlköğretim Türkçe Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi (Konya ve Muğla Örneklerinin Karşılaştırılması), *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, 85-108.
- Ekinci Çelikpazu, E. (2006). *Erzurum Merkez İlçe İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Epçaçan, C. ve Erzen, M. (2008). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 1/4, 182-202.
- Erdem, E. (2001). *Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Hacettepe Üniversitesi SBE, Ankara.
- Esengül, M. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil ve Anlatım Yanlılıkları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fer, S. ve Cırık İ. (2007). *Yapılandırmacı Öğrenme: Kuramdan Uygulamaya*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Göçer, A. (2010). Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi, *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2007). İlköğretim I. Kademedeki Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, MEB, Sayı, 94, 43.

- Göçer, A. (2011). Öğrencilerin Yazılı Anlatım Çalışmalarının Türkçe Öğretmenlerince Değerlendirilmesi Üzerine, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 71-97.
- Gömleksiz, M. N., Sinan, A. T. ve Demir, S. (2010). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Yazma Öğrenme Alanının Etkliliğinin Değerlendirilmesi, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 4, Sayı 5, Kış, 1136-1173.
- Güner, G. (2004). Türkçe Kompozisyon Öğretiminde (İlköğretim II. Basamağı) Yazma Öncesinde Yapılabilecek Bazı Etkinlikler, *Çukurova Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 72(17), 225-230.
- Güneş, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırıcı Yaklaşım, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11, 1-21.
- Güney, N., Aytan, T. ve Gün, M. (2010). İlköğretim II. Kademe Türkçe Programı ile Çoklu Zekâ Kuramının Örtüşme Düzeyi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 3, Sayı 12, 213-229.
- Güneyli, A. (2007). *Etkin Öğrenme Yaklaşımının Anadili Eğitiminde Okuma ve Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güven, A. Z. (2011). İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 121-133.
- Kapar Kuvanç, E. B. (2008). *Yaratıcı Yazma Tekniklerinin Öğrencilerin Türkçe Dersine İlişkin Tutumlarına ve Türkçe Dersindeki Başarılarına Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Karatay, H. (2011). 4+1 Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatım Tutumlarını ve Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 6, Sayı 3, 1029-147.
- Karadağ, R. ve Kayabaşı, B. (2011). Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesinde Okuma Metinleri Olarak Gazete Köşe Yazılarının Kullanılması, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt 6, Sayı 3, Yaz, 989-1010.
- Karateke, E. (2006). *Yaratıcı Dramanın İlköğretim II. Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Olan Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

- Kavcar, C. (1986). *Türk Dili*, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Kavcar, C. ve Kantemir, E. (1986). Türk Dili. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretimi*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Aksoy, Ö. (2004). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Kırbaş, A. (2006). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kırkılıç, A. ve Akyol, H. (2007). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Kırmızı, S. F. ve Akkaya, N. (2009). Türkçe Öğretimi Programında Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 25, 42-54.
- Koçak, A. (2005). *Bolu İli İlköğretim Beşinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarının Konu Seçimleri Açısından İncelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, 192-207.
- Küçük, S. (2006). Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Çalışmalarının Sorularla Yönlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 181-198.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Maltepe, S. (2006). Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Uygulamaları İçin Bir Seçenek: Yaratıcı Yazma Yaklaşımı, *Dil Dergisi*, Sayı 132, 56-66.
- Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2006), *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara.
- Öz, M. F. (2006) *Uygulamalı Türkçe öğretimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.

- Özbay, M., Bağcı, H. ve Uyar, Y. . (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 15, Bahar, 117-136.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Öncü Basımevi, Ankara.
- Özdemir, S. (2008). *Orta Öğretim Seçme Sınavında Başarılı Olan Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir İnceleme*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pekaz, K. (2007). *İlköğretim Sekizinci Sınıf Yazılı Anlatımlarındaki Ses Olayları, Noktalama, İmla Hataları ve Anlatım Bozukluklarının Düzeltilmesinde İpucu ve Geri Bildirim Teknikleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Selley, N. (1992). *The Art of Constructivist Teaching in The Primary School*, London, David Fulton Publishers.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Sever, S. (1994). Türkçe Öğretiminde Uygulanan Tam Öğrenme İlkelerinin, Öğrencilerin Okuduğunu Anlama ve Yazılı Anlatım Becerilerindeki Erişmeye Etkisi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 1, 121-171.
- Şaşan H. H. (2002). Yapılandırmacı Öğrenme, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 74-75.
- Solak, M. ve Yaylı, D. (2009). Yeni Türkçe Öğretim Programına Göre Hazırlanan 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Edebi Türlerin İncelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 9, 444-453.
- Susar Kırmızı, F. ve Akkaya, N. (2010). Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programının Uygulamasına İlişkin Olarak Branş Öğretmenlerinin Görüşleri, *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 185, Kış, 33-47.
- Sümbül, A. M., Yılmaz, E., Ceran, D., Çintaş, D., Demirer, V., Işık, A., Çalışkan, M. ve Alan, S. (2010). "İlköğretim Öğrencileri Kitap Okuma Alışkanlıkları: Konya İli Araştırma Raporu (5-6-7-8. Sınıflar)" Konya.
- Şimşek, H. (2009). "Eğitim Tarihi Araştırmalarında Yöntem Sorunu" *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 42, Sayı 1, 33-51.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Çalışmalarını Düzeltme ve Değerlendirme Durumları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 9, Sayı 3, 49-61.

- Temizkan, M. (2003). *Yazılı Anlatım Etkinliği Çerçevesinde Türkçe Öğretmenlerinin Çalışmalarına İlişkin Bir Değerlendirme*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, M.K.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi, *TÜBAR* 27, 621-643.
- Temizkan, M. ve Sallabaş M. E. (2009). Öğretmen Adaylarının Okumaya ve Yazmaya Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 27, Kış, 155-176.
- Tuğluk, İ. H., Kök, M., Koçyiğit, S., Kaya, H.İ. ve Gençdoğan, B. (2008). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okuma-Yazma Etkinliklerini Uygulamaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 17, 72-81.
- Tüfekçioğlu, B. (2010). Yazma Becerisinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Dil Dergisi*, Sayı 149, 30-45.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Yazım Kılavuzu*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Uçgun, D. (2009). Yazılı Anlatımları Açısından Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve Beceri Düzeylerine Yönelik Bir Değerlendirme, *1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-3 Mayıs, Eğitim Araştırmaları Birliği Derneği-Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Çanakkale.
- Uludağ, E. (2002). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Yazım ve Noktalama Kurallarını Uygulama Beceri Düzeyleri, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, 97-114.
- Ungan, S. (2007). Yazma Becerisinin Geliştirilmesi ve Önemi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 23, Yıl 2007/2, 461-472.
- Ülper, H. (2008). *Bilişsel Süreç Modeline Göre Hazırlanan Yazma Öğretimi Programının Öğrenci Başarısına Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ülper, H. (2011). Öğrencilerin, Okumaya İsteklendirici Etmenlerle Karşılaşma Durumu: Öğretmen, Aile Arkadaş ve Kitap Boyutları Üzerinden Bir Araştırma, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 221-237.
- Ün Açıkgöz, K. (2005a). *Aktif Öğrenme*, Eğitim Dünyası Yay, İzmir.
- Üstüner, A. ve Şengül, M. (2004). Çoktan Seçmeli Test Tekniğinin Türkçe Öğretimine Olumsuz Etkileri, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 14, Sayı 2, 197-208.

- Yaman, H. (2010). Türk Öğrencilerinin Yazma Kaygısı: Ölçek Geliştirme ve Çeşitli Değişkenler Açısından Yordama Çalışması, *International Online Journal of Educational Sciences*, 2 (1), 267-289.
- Yaşar, Ş. (1998). Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-Öğretme Süreci, *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Konya: Selçuk Üniversitesi, 9-11 Eylül, 695-701.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1993). *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Yılmaz, S. K. (2008). *İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Metin Yazma Becerileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EK-1**İNCELENEN TÜRKÇE DERS KİTAPLARI**

- Erol, A. ve ark. (2008), *İlköğretim Türkçe ders kitabı 6*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Altan, A. ve ark. (2008), *İlköğretim Türkçe ders kitabı 7*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Altan, A. Ve ark. (2008), *İlköğretim Türkçe ders kitabı 8*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Kapulu, A. ve ark. (2008), *İlköğretim Türkçe ders kitabı 6*, Koza Yayınları, Ankara.
- Yangın, B. Ve ark. (2008), *İlköğretim Türkçe ders kitabı 7*, Pasifik Yayınları, Ankara.
- Kurt, M. (2008), *İlköğretim Türkçe ders kitabı 8*, Batu Yayınları, İstanbul.

EK-2**YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU**

1. Kitaplarda yazma öncesi ne gibi etkinlikler var?
2. Kitaplarda genel olarak ne tür yazma yöntem ve teknikleri kullanılmış?
3. Yazma etkinlikleri Türkçenin hangi temel dil becerileri ile birleştirilmiş?
4. Yazma etkinlikleri öğrencilerin daha çok hangi zekâ alanlarına hitap ediyor?
5. Yazma çalışmaları tema ve alt temalarla ne derece uygunluk gösteriyor?
6. Öğrenciler açısından yazma çalışmalarının ne gibi zorlukları vardır?
7. Öğretmenler açısından yazma çalışmalarının ne gibi zorlukları vardır?
8. Kitaplardaki yazma etkinlikleri hakkında genel düşünceleriniz nelerdir?
9. Yazma çalışmalarının verimli olması sizce neye bağlıdır?
10. Yazma etkinliklerinin gereksiz gördüğünüz tarafları nelerdir?
11. Öğrencilerin yazmakta güçlük çektikleri tür/türler nelerdir?
12. Öğrencilerin yazmakta zorlanmadıkları tür/türler nelerdir?
13. Öğrenciler yazma çalışmaları yaparken siz ne yapıyorsunuz?
14. Yazma etkinliklerini öğrenci düzeyleri açısından nasıl buluyorsunuz?
15. Çalışma kitabında olmayıp öğretmen kılavuz kitabında olan yazma etkinlikleri konusunda ne düşünüyorsunuz?
16. Kitap dışı kendi hazırladığınız ne gibi etkinlikler var?
17. Yazma etkinliklerinde ne tür materyaller kullanıyorsunuz?
18. Yazma etkinlikleri için verilen zamanın yeterliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
19. Öğrencilerin yaptıkları çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?
20. Kitaplardaki yazma etkinliklerinin öğrenciye Türkçeyi sevdirdiğine inanıyor musunuz? Neden?

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Murat
Soyadı	SOLAK
Doğum yeri ve tarihi	Acıpayam 03/10/1984
Uyruğu	T.C.
İletişim adresi ve telefonu	Aşağı Mah. Ulu Yol Cad. 111 Sokak Sezon Apart. Kat 3/5 Acıpayam/DENİZLİ 05373053707
Eğitim	
İlköğretim	Yeşilyuva Kasabası Şehit Üst Teğmen Ahmet Şevki Evin İlköğretim Okulu
Ortaöğretim	Acıpayam Anadolu Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Denizli Pamukkale Üniversitesi
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	-
Yabancı Dil	
Yabancı dil adı –SINAV ADI- Sınavın yapıldığı ay ve yıl	İngilizce –ÜDS- Mart, 2006 (53,75)
(Varsa) Mesleki Deneyim	
Yıl(lar)	Mesleki deneyim
3 yıl	Burdur Tefenni Namık Kemal İlköğretim Okulu
2 Yıl	Denizli Acıpayam Yumrutaş Ortaokulu